

MICROREGIUNEA HOREZU

STUDIUL INTEGRAT AL POTENȚIALULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Editor

Ancuța Vameșu,
Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală

AUGUST 2008

Studiul de față are scopul de a oferi o privire de ansamblu asupra
posibilităților de dezvoltare a Microregiunii Horezu.
Studiul a fost pregătit ca material de dezbatere și decizie pentru Conferința de
Planificare Strategică a Microregiunii Horezu 2009-2013
Horezu,
25-27 august 2008.

Mulțumiri

Editorul adresează mulțumirile sale celor care și-au dăruit priceperea și resursele lor în perioada 2004-2008 localităților din microregiunea Horezu:

- Nicoleta Rață, FPDL
- Geta Maiorescu, Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Turism
- Gabriel Pascariu, Universitatea de Arhitectură Ion Mincu
- Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu

Acesta studiu nu ar fi posibil fără contribuția esențială a celor care ne-au oferit date și ne-au împărtășit opiniile lor:

- Aurora Pop – Instituția Prefectului, județul Vâlcea
- Mihaela Drăgăneanu, DADR
- Cristina Orleanu, Primăria orașului Horezu
- Ducu Ionel Costinel, Primăria comunei Vaideeni
- Grigore Daniela și Georgeta Cârstea, Primăria Tomșani

Fotografii

- Arhiva Laurențiu Ciocan
- Arhiva Școlilor de Vară FPDL - Universitatea de Arhitectură București

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	5
Introducere.....	7
Dezvoltarea locală a microregiunii Horezu 2009-2013.....	7
Resursele locale ale dezvoltării	7
Principiile dezvoltării locale	8
De ce să planificăm strategic dezvoltarea economică locală ?.....	10
Realizari în dezvoltarea locală.....	11
Procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare a microregiunii Horezu.....	14
Descrierea microregiunii Horezu.....	16
Geografia	16
Structura administrativ-teritorială.....	16
Resursele naturale.....	16
Terenuri	16
Ape	29
Rezerve minerale	32
Diversitate genetică – flora și fauna	32
Zone protejate sau de interes ecologic major	39
Siturile Natura 2000	39
Oportunități și amenințări	41
Riscuri la care sunt supuse resursele naturale ale zonei	44
Capitalul fizic și de producție.....	45
Patrimoniul cultural	45
Patrimoniul construit	45
Patrimoniul cultural mobil și imaterial.....	50
Patrimoniul Imaterial.....	51
Analiza SWOT Cultura - patrimoniu	54
Oportunități.....	56
Infrastructura	60
Rețeaua de drumuri.....	60
Rețelele tehnico-edilitare	61
Colectarea și depozitarea deșeurilor	63
Echipamentele socio-culturale.....	64
Capacități de producție	65
Silvicultura	65
Produse nelemnoase	69
Oportunități.....	70
Agricultură și creșterea animalelor.....	73
Agricultura - Oportunitati de dezvoltare	83
Oportunități prin PNDR	85
Capitalul natural al zonei și capitalul cultural	89
Industria extractivă	94
Industrii locale – Ex. Ceramica	94
Resursele umane	98
Bibliografie.....	110

Cuvânt înainte

Prezentul studiu este rezultatul unor acumulări importante. Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală și comunitățile partenere din microregiunea Horezu au activități comune de mai mulți ani. Aceste activități se referă la instruire, facilitare de procese participative de planificare strategică și animare a dezvoltării locale. Începutul a fost făcut în 2003, într-un proiect pilot al Centrului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane. **UN Habitat** căuta pe atunci un laborator de testare a manualului său de dezvoltare economică locală. Răspunsul pozitiv al Primăriei Horezu a avut ca rezultat elaborarea strategiei de dezvoltare Horezu 2004-2008 cu participarea comunității, a autorităților județene, a programelor de finanțare europeană și a numeroase schițe de proiecte cu ajutorul studenților și cadrelor didactice ale Universității de Arhitectură Ion Mincu în cadrul Școlii de Vară Revitalizare Urbană Horezu 2004. Experiența, considerată de succes, a făcut din orașul Horezu unul din cele patru studii de caz din manualul de dezvoltare economică locală al **UN Habitat** utilizat în programele de formare de autorități publice din toată lumea.

În cadrul proiectului derulat în cooperare cu UN Habitat s-a identificat necesitatea ca strategiile de dezvoltare să identifice **polii** de dezvoltare, **relațiile** dintre localitățile învecinate și să definească obiective și acțiuni comune. În perioada 2004-2005 am extins activitatea noastră la localitățile vecine din județele Vâlcea și Gorj (Costești, Tomșani, Măldărești, Vaideeni, Polovragi, Novaci, Crasna) care s-au regrupat până la sfârșitul proiectului sub denumirea comună **Oltenia de Sub Munte**, brand de destinație turistică. În anul 2005 Horezu împreună cu Costești, Măldărești, Slătioara și Vaideeni creau Asociația Depresiunea Horezu. În anul 2008 s-a lansat proiectul PHARE 2006 cu titlul „10 pentru o administrație publică modernă în România” în parteneriat între Asociația Depresiunea Horezu și comunele Bărbătești, Tomșani, Stroești, Oteșani, Frâncești, proiect în cadrul căruia a fost elaborat prezentul studiu și va fi elaborată strategia microregiunii Horezu. În mai 2008 s-a creat **Grupul de Acțiune Locală (GAL) al Microregiunii Horezu**. GAL Horezu va înainta strategia adoptată spre finanțare în cadrul Axei Leader a Programului Național de Dezvoltare Rurală. Sprijinul nerambursabil în cadrul acestei Axe va fi acordat pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală.

Ulterior, FPDL a fost invitat de autoritățile județene din județele Gorj și Vâlcea să conducă procese similare la nivel județean. Astfel, FPDL a condus procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare printr-un proces participativ la nivelul județului Gorj în perioada 2005-2006. În prezent, procese similare se desfășoară la nivelul județului Vâlcea și microregiunii Horezu.

Prezentul studiu se bazează pe date culese în perioada martie - iulie 2008 și pe studii și rapoarte elaborate de diverși experți invitați de FPDL pe parcursul acestor ani și anume:

- Florin Stoican Asociația Kogayon - protecția mediului
- Georgeta Maiorescu - Institutul Național de Cercetare Dezvoltare Turism - turism
- Paul Iacobaș Centrul pentru Supravegherea Ariilor Protejate Muntii Apuseni-ecoturism
- Gabi Pascariu, Universitatea de Arhitectură Ion Mincu
- Viorel Ioniță – agricultură
- Numeroși studenți ai Universității de Arhitectură Ion Mincu care au participat la cele două școli de vară organizate în anii 2004 și 2005, un filon de creativitate și surse de inspirație în munca noastră. Rezultatele muncii lor se regăsesc încă pe mesele de lucru ale administrațiilor publice din zonă.

Introducere

Dezvoltarea locală a microregiunii Horezu 2009-2013

Asociația Depresiunea Horezu ADH (asociație de dezvoltare intercomunitară ai cărei membri sunt localitățile rurale Costești, Horezu, Măldărești, Slătioara și Vaideeni) a inițiat un program de dezvoltare locală a microregiunii Horezu. Lor li s-au alăturat primăriile din Bărbătești, Frâncești, Oteșani, Slătioara și Tomșani, Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală FPDL, Centrul de Resurse pentru Participare Publică CeRe, Instituția Prefectului și Consiliul Județean Vâlcea.

Dezvoltarea locală este procesul prin care se identifică, se mobilizează și se coordonează folosirea resurselor locale (adesea subevaluate și subutilizate) pentru a realiza schimbări pozitive, economice și sociale, în paralele cu efortul de protejare a mediului înconjurător. Pentru a determina obiectivele de dezvoltare și strategiile pentru atingerea lor, propunem următorul proces de planificare strategică pentru dezvoltare economică locală:

1. Diagnosticul situației existente în economia locală (care sunt resursele, cum se folosesc, puncte tari și puncte slabe, oportunități și riscuri în folosirea lor pentru activități economice). Rezultatele preliminare ale diagnosticării situației existente se regăsesc în prezentul studiu.
2. Stabilirea viziunii de dezvoltare, a obiectivelor strategice de dezvoltare economică locală pe o perioadă de patru ani (Horezu 2009-2013) și a strategiilor pe care trebuie să le adoptăm pentru îmbunătățirea acestei situații, a planului de acțiuni pentru atingerea obiectivelor strategice cu identificarea responsabilităților;
3. Dezvoltarea a cinci proiecte pentru finanțare din fondurile structurale europene.

Resursele locale ale dezvoltării

Diagnosticul situației existente presupune să identificăm cele „patru tipuri de capital” care susțin bunăstarea, punând accent pe legăturile și echilibrul care trebuie să existe între acestea și care vor fi valorificate prin strategia pe care o elaborăm:

Capitalul natural

- Resurse naturale: Apă curată, teren arabil, păduri, rezerve minerale, diversitate genetică, resurse de energie și alte resurse naturale;
- Sisteme vii: Ecosisteme adaptabile, cu capacitatea de auto-regenerare, diverse care furnizează resurse și servicii populației locale;
- Servicii pentru ecosistem: Sisteme de evacuare a deșeurilor, sisteme naturale de purificare (ex. aer, apă), protecția apei și împotriva inundațiilor.

Capital uman și social

- Abilitățile, competențele și inovarea, spiritul antreprenorial, educația și un mediu care stimulează învățarea;

- Calificarea populației locale pentru derularea unor activități economice și capacitate de atragere a unei forțe de muncă calificate;
- Cunoștințele și nivelul de informare - accesul la informații de afaceri, economice, de piață, socială și de mediu;
- Parteneriatele, rețelele și normele sociale, încrederea socială și cultura integrității care facilitează coordonarea și cooperarea în interes comun;
- Conducerea, parteneriatele și organizarea, abilitățile de conducere din cadrul comunității de afaceri, administrație locală și dezvoltare economică.

Capital financiar

- Accesul la și utilizarea capitalului financiar: credite, numerar, investiții, instrumente monetare specifice fiecărui segment economic

Capital fizic și de producție

- Tehnologie, unelte, mașini, capacități de producție: utilizarea tehnologiilor în procesele de producție
- Mediul construit și infrastructura: mediul construit și infrastructura necesare dezvoltării economice

Principiile dezvoltării locale

FPDL propune următoarele principii ale dezvoltării locale:

I. Dezvoltare durabilă

Dezvoltarea durabilă se bazează pe ideea că noi, oamenii, suntem parte a unui ecosistem și că avem nevoie să ne armonizăm activitatea economică și socială cu mediul natural, în așa fel încât să-l menținem și să-l întreținem, nu să îl degradăm sau să îl distrugem. Definind dezvoltarea durabilă, Comisia Brundtland a pus accentul pe importanța satisfacerii nevoilor umane, atât a celor prezente cât și a celor viitoare: *“Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care satisface nevoile umane ale prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface la rândul lor propriile nevoi.”*¹

II. Integrare

Planificarea dezvoltării locale trebuie să țină cont de **toate aspectele teritoriului vizat**, identificând viitorul dorit atât pentru economie, cât și pentru domeniul social și mediul înconjurător, analizând resursele locale, obstacolele și oportunitățile, definind combinația de strategii, politici și acțiuni care să sprijine realizarea dezvoltării sociale și economice, într-un mediu sănătos. **Toți actorii locali relevanți** vor fi implicați în proces, pe cele două dimensiuni principale:

- Orizontală: actorii locali aparținând celor trei sectoare – public, privat sau societate civilă

¹ Organizația Națiunilor Unite Comisia Mondială asupra Mediului Înconjurător și a Dezvoltării, sau Comisia Brundtland, după numele celei care a condus-o, Gro Harlem Brundtland, fost Prim-Ministru al Norvegiei 1983.

- Verticală: actorii aparținând unor nivele diferite de decizie, de la nivelul local la cel județean, regional sau chiar național și internațional.

Principiul integrării este prezent în toate etapele procesului de dezvoltare locală, de la definirea viitorului dorit și a situației existente, până la implementarea strategiilor, programelor și acțiunilor.

III. Participare și Parteneriat

Participare înseamnă implicarea membrilor comunității în procesul de dezvoltare locală, prin:

- Informare și consultare;
- Ateliere de lucru și planificare;
- Asumare de responsabilități în implementare.

Cu cât procesul este mai participativ, cu cât sunt implicați mai mulți factori interesați relevanți, cu atât mai mult capital social este produs. Parteneriatul este definit de relațiile între structuri organizate, organizații și instituții care participă la elaborarea și implementarea planului de dezvoltare locală.

IV. Incluziune socială

Deoarece economia de piață produce în mod natural inegalități și excluziune socială, a devenit din ce în ce mai clar că, în loc să introducem măsuri corective pentru a repara un sistem nefuncțional, este mai eficient să construim o societate care să aibă în vedere nu numai profitul economic, ci și pe cel social, manifestat prin incluziunea socială. În ultimii ani, incluziunea economică și socială au devenit un obiectiv prioritar atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la cel național și local. Acest obiectiv poate fi atins prin coordonarea politicilor de creare de locuri de muncă, educație, sănătate, locuințe și servicii sociale, axate pe comunități urbane sau rurale sărace și grupuri excluse social sau expuse riscului, cum ar fi șomerii pe termen lung, familiile uniparentale, copiii trăind în mizerie, cei care abandonează școala, familiile cu venituri reduse, persoanele cu dizabilități.

V. Șanse egale

Un proces de dezvoltare locală de succes ar trebui să abordeze discriminarea și inegalitățile care afectează bărbații și femeile, tinerii sau bătrânii, minoritățile etnice sau persoanele cu dizabilități. Nici o persoană nu ar trebui să fie dezavantajată de caracteristicile pe care le are din naștere și pe care le poate influența cu dificultate pentru a le schimba. *Acquis*-ul comunitar reafirmă că ființele umane, indiferent de vârstă, religie, sex sau etnicitate au șanse egale în ce privește dezvoltarea personală și accesul la serviciile publice – educație, îngrijiri medicale, apă și canalizare, locuri de muncă sau locuințe. Fără șanse egale, dezvoltarea locală ar putea fi afectată sau chiar oprită. De exemplu, uitându-ne la performanța unor țări, există o corelație clară și pozitivă între creșterea economică și egalitatea de șanse pe piața forței de muncă. Cauzalitatea este bi-direcțională:

- Performanța economică mai bună este în mod normal urmată de o educație mai bună, de democrație și de egalitate mai mare între sexe;
- Participarea crescută a femeilor pe piața muncii ajută la creșterea produsului intern brut, deoarece mai multe resurse umane sunt implicate în sistemul de producție și contribuie la creșterea calității vieții.

De ce să planificăm strategic dezvoltarea economică locală ?

Localitățile din microregiune au numeroase probleme comune

- Populație îmbătrânită, spor natural negativ;
- O mare parte a populației active ocupată în sectorul primar (agricultură, silvicultură);
- Șomaj ridicat, atât cel aflat în plată, cât și cel ieșit din plata ajutorului de șomaj;
- Lipsa activităților economice cu valoare adăugată ridicată și slaba dezvoltare a IMM;
- Exploatații agricole mici, cu productivități și nivel tehnologic scăzute;
- Infrastructură de turism slab dezvoltată și servicii turistice de calitate scăzută;
- Lipsa strategiilor de valorificare a resurselor naturale locale;
- Nivel scăzut al echipării tehnico-edilitare (apă, canalizare, gaz) și a gospodăriilor;
- Resurse insuficiente la bugetele locale;
- Insuficiența capitalului în gospodăriile locale.

Localitățile din microregiune au numeroase resurse comune: Patrimoniu cultural, istoric și tradițional de excepție, numeroase obiective turistice naturale și antropice, tradiții și evenimente, insuficient puse în valoare, un cadru natural divers, spectaculos și încă nealterat.

Localitățile din microregiune pot accesa împreună un număr de oportunități de finanțare din fondurile structurale și guvernamentale deschise pentru asociațiile intercomunitare sau parteneriate, la care acestea au prioritate de formare, informare, promovare.

Dezvoltarea locală integrată este eficientă la nivelul unui teritoriu mai mare decât cel al unei singure localități pentru că presupune existența unor elemente strategice: economice - procese de producție, lanțuri de prelucrare, servicii pentru afaceri (ex. bănci), piețe, legături comerciale, legături între mediul urban și cel rural; socio-culturale - valori și credințe comune, relații de colaborare între actorii locali, tradiții și o identitate comună, rețele de comunicații, transport; bio-geografice - topografie, rețele hidrografice etc.

Administrațiile publice locale ale localităților din microregiune doresc să ducă la îndeplinire următoarele deziderate: atragerea de investiții, creșterea atractivității zonei prin reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii de transport și edilitar-gospodărești, îmbunătățirea unor servicii publice necesare populației – sănătate, educație, cultură, sociale, petrecere a timpului liber, gestionarea integrată și durabilă a resurselor naturale și a patrimoniului cultural, conservarea și promovarea acestora, corelarea proiectelor de dezvoltare în funcție de poziția geografică, capacitate de reacție comună a localităților din microregiune în cazul unor problemelor locale comune, accesarea fondurilor structurale în perioada 2007 – 2013, susținerea financiară și participarea la acțiuni de interes comun.

Existența unei tradiții de cooperare

În microregiunea Horezu există o puternică tradiție istorică a cooperării:

- 1855 “plaiul Horezu” cu 34 de sate;
- În perioada interbelică “plasa rurală Horezu” cu 99 de sate, 45.713 locuitori, a doua ca mărime din județ;

- 1950 - 1968 plasa, cu mici modificări de contur, devine raionul Horezu - populația în 1966 a fost de 83.165 de locuitori (7% din populația regiunii Argeș), 28 comune arondate;
- 1994 - Administratiile publice locale din Horezu, Costesti, Vaideeni, Măldărești și Slătioara au creat un parteneriat pentru “Înființarea aducțiunii de gaze naturale”, au realizat Studiul de fezabilitate. La proiect s-au asociat Tomșani și Frâncești. Din păcate, proiectul a fost abandonat după anul 1996.
- 2005 – orașul Horezu și comunele Costești, Măldărești, Slătioara și Vaideeni înființează la 5 aprilie 2005 Asociația “Depresiunea Horezu” care obține personalitate juridică la 2 august 2005 prin Încheierea nr.594/2005 a Judecătorei Horezu.

Realizari în dezvoltarea locală

I. Programul *Parteneriat pentru Dezvoltare Economică Locală Horezu 2003- 2004*, derulat de FPDL în parteneriat cu Universitatea de Arhitectură și Urbanism Ion Mincu și Primăria orașului Horezu:

- Instruire personal Primărie și Consiliul local,
- Evaluarea potențialului de dezvoltare a localității,
- Elaborarea strategiei de dezvoltare a orașului Horezu 2004-2008 cu participarea comunității, concursuri cu premii pentru Viziunea Horezu 2008 și Antreprenoriat, dezvoltare de proiecte pentru finanțare externă,
- Școala de vară în colaborare cu Universitatea de Arhitectură Ion Mincu “Revitalizare Urbană Horezu 2004“,
- Centru de informare turistică Horezu - proiect studențesc.

II. Programul *Parteneriat pentru Dezvoltare Economica Locala II derulat în Costești, Horezu, Măldărești, Tomșani, Vaideeni, Crasna, Novaci, Polovragi* în perioada 2005-2006 de către FPDL in parteneriat cu Univ. de Arhitectura și Urbanism:

- Instruire pentru actorii locali - oficiali aleși, funcționari publici, reprezentanți ai sectorului socio-economic - 4 module de instruire pentru APL Arta și știința conducerii în APL, Dezvoltare locala, planificare strategică participativa, Management financiar in APL, Dezvoltare si managementul proiectului; Instruire administratori de pensiuni agroturistice;
- Elaborare strategii de dezvoltare economica locala prin procese participative
- Strategii de dezvoltare locală Costești, Tomșani, Vaideeni, Măldărești

- Scoala de vară “De vorbă cu actorii locali” - interviuri și chestionare cu agenți economici, producători, turiști, cetățeni completeate cu ajutorul studenților în Horezu, Maldărești, Costești, Măldărești, Tomșani și Vaideeni;
- Schimb de experiență, dezvoltare parteneriate și promovarea zonei
- Strategia de dezvoltare a turismului în “Oltenia de sub munte”, materiale și acțiuni de promovare;
- Sprijin pentru crearea Asociației Depresiunea Horezu;
- Vizite de studiu “Agricultura Ecologică” la Sibiu, Vatra Dornei și Suceava și agroturism la Bran, Moeciu, Săliște – Marginimea Sibiului.

III. Proiectul “Oltenia de nord, viitoare destinație ecoturistica”

Proiect al Asociației Depresiunea Horezu în cadrul căruia s-au realizat instruire și crearea a trei produse de ecoturism reprezentative pentru specificul zonei, promovarea produselor de ecoturism și a destinației Horezu pe piața națională și internațională. Partener: Asociația Kogayon, co-administrator al Parcului Național Buila-Vânturarița.

©PNBV Foto Daniela Sargu

IV. Destinație europeană de excelență

În mai 2008, proiectul Depresiunii Horezu a câștigat concursul "Destinații Europene de Excelență -Turismul și Mostenirea Locală Intangibilă" desfășurat în cadrul unui proiect-pilot derulat de Departamentul de Turism din MIMMCTPL și co-finanțat de către Comisia Europeană. Proiectul depus de Asociația Depresiunea Horezu din județul Vâlcea a întrunit numărul maxim de puncte, adică 100. Horezu, destinația de excelență ocupantă a locului I va fi premiată și la nivel european în semestrul II 2008, în cadrul unui eveniment organizat de către Comisia Europeană. De asemenea, primele trei proiecte vor fi susținute de Uniunea Europeană pentru a participa la târguri de turism din Europa. Ocupantul locului 1 va participa la trei târguri internaționale.

Câștigătorii au fost selectați pe baza unor criterii care au inclus bogăția resurselor culturale, calitatea ofertei turistice, existența inițiativelor în domeniul turismului durabil, cooperarea pe plan local și activități de marketing. Proiectele câștigătoare beneficiază de o amplă promovare: editarea unei broșuri bilingve româna - engleză, CD cu toate cele 15 destinații europene, includerea acestora într-o rețea de destinații culturale de excelență la nivel național și conectarea cu cea europeană, participare gratuită în spațiile de expunere finanțate de minister la târguri de turism din țară și străinătate (în 2008 și 2009), organizarea de vizite de documentare pentru jurnaliști și lideri de opinie în toate cele 15 destinații europene.

V. Proiectul “Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii generale și turistice în zona cultural-istorică a Depresiunii Horezu” dezvoltat în colaborare de Consiliile locale Horezu, Costești și Măldărești cu sprijinul Consiliului Județean Vâlcea, a ajuns în prezent la un buget de 11 mil Euro și a fost aprobat în iunie 2008 în cadrul Programului PHARE 2006 COEZIUNE ECONOMICA SI SOCIALA Proiecte Mari de Infrastructură Regională. Valoarea totală a proiectului este de 10.180.983,98 euro. Proiectul reprezintă una dintre cele mai mari realizări ale administrațiilor publice din cele trei localități învecinate.

Procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare a microregiunii Horezu

Premizele

Administrația locală dorește să prevină apariția problemelor critice și să planifice un proces realist de dezvoltare pe termen lung.

Cine este implicat în procesul de elaborare a strategiei ?

Procesul de elaborare a strategiei are un caracter participativ, implicându-i pe toți cei interesați și care pot avea o contribuție semnificativă. Participă:

- administrația publică locală din cele 10 localități - rețeaua Rural- a funcționarilor;
- lideri din economia locală (firme, asociații familiale, producători agricoli) din cele 10 localități;
- ONGuri, culte, instituții de învățământ locale, alte instituții locale;
- alte nivele ale administrației - administrația județeană, servicii descentralizate ale administrației naționale;

posibili parteneri și finanțatori.

Etapele procesului de planificare

Pregătirea

- Formarea grupului de inițiativă;
- Stabilirea responsabilităților și sarcinilor;
- Obținerea acordului consiliilor locale;
- Crearea Parteneriatului pentru Dezvoltare Economică Locală și a Grupului de Acțiune Locală pentru Programul Leader.
- Ședința de constituire a GALului a avut loc pe 14 mai 2008 la Horezu, ocazie cu care localitățile partenere au încheiat un acord de parteneriat (*Anexa 1*);
- Înțelegerea conceptelor, scopului, etapelor și rezultatelor procesului;
- Identificarea obstacolelor și soluțiilor pentru a asigura continuitatea și eficacitatea procesului.

Analiza situației existente

- Unde suntem? Ce resurse avem pentru activitățile economice și cum le folosim?
- Colectare date: documente, statistici;
- Colectare date prin chestionare și interviuri: participarea publicului prin chestionare răspândite în localități;
- Atelier preliminar de planificare al Rețelei Rural 12-14 mai Horezu - identificare și analiză resurse, analiza SWOT (concluziile acestui atelier sunt incluse în *Anexa 1*).

Elaborarea planului strategic al micro-regiunii - Conferința de Planificare Strategică

Unde vrem să ajungem și cum ajungem acolo?

În cadrul Conferinței, pe baza analizei situației existente se parcurg următoarele etape:

- determinarea viziunii comune și realiste;
- identificarea obiectivelor strategice (direcțiilor strategice prioritare de acțiune);
- identificarea strategiilor și acțiunilor pentru atingerea obiectivelor strategice;
- elaborarea unui plan de implementare și monitorizare.

Dezvoltare de proiecte pentru finanțare externă

Rețeaua Rural va identifica din planul strategic cinci măsuri și va dezvolta cinci proiecte pentru finanțare din fonduri europene.

Riscuri și obstacole inerente unui astfel demers:

- Elaborarea unor obiective și acțiuni nerealiste și deci nerealizabile;
- Planificarea slabă a implementării acțiunilor;
- Lipsa de continuitate a procesului în conducerea politică și în administrație.

Beneficii ale abordării participative a dezvoltării economice locale

- Comunitatea este cea care stabilește prioritățile de dezvoltare și acțiune;
- Se îmbunătățește comunicarea între administrația publică locală și cetățeni, reprezentanți ai mediului de afaceri, organizații neguvernamentale;
- Se dezvoltă planuri de acțiuni orientate spre rezultate;
- Se crează mai multe locuri de muncă la nivel local.

Descrierea microregiunii Horezu

Geografia

Microregiunea Horezu este situată în partea central și nord-vestică a Județului Vâlcea mărginită de Munții Căpățâanii la nord, râul Cerna la vest, râul Otășău la est și de Piemontul Oltețului la sud. Relieful este format din munți atingând altitudini de până la 2.124 m Vf. Ursul , două șiruri de dealuri și culoare depresionare, din care se evidențiază ca mărime Depresiunea Horezului.

Structura administrativ-teritorială

Din punct de vedere administrativ-teritorial Microregiunea Horezu este formată din 10 localități: 1 oraș – Horezu și 9 comune – Bărbătești, Cotești, Frâncești, Măldărești, Oteșani, Slătioara, Stroești, Tomșani, Vaideeni, în total 58 sate, având o suprafață totală de 68.209 ha.

Resursele naturale

Terenuri

Muntele. Cinci dintre localitățile vizate au ca principală caracteristică așezarea imediat la poalele munților, având ca suprafața locuită doar o mică porțiune în sud, mare parte din suprafață fiind ocupată de zone nelocuite împădurite sau alpine. Localitățile Costești, Horezu, Vaideeni și Slătioara își extind teritoriul lor administrativ până în creasta principală a Munților Căpățâna, la altitudini ce depășesc 2000 m. Munții Capățâinii au ca hotar nordic valea Latoriței și cursul inferior al văii Lotrului. Către est, hotarul Munților Căpățâanii se confundă cu Oltul, iar la apus, valea Oltețului îi separă de masivul Parângului. Cele mai înalte vârfuri sunt: Vf.Căpățâna 2094 m, Balota 2095 m, vf. Nedeia 2130m, Ursu 2124 m.

Legea nr. 347-2004 LEGEA MUNTELUI definește zona montană ca teritoriu de interes național special economic, social și de mediu natural.

Art. 5.

(2) Consiliile locale din localitățile în care își au sediul asociațiile producătorilor agricoli din zona montană pun la dispoziția acestora, în condițiile legii, diverse active disponibile pentru sediile acestora, în scopul desfășurării activității, inclusiv pentru organizarea unor depozite sau a altor activități de producție, comerț ori cu caracter social.

(3) Asociațiile producătorilor agricoli din zona montan pot beneficia de scutiri de taxe și impozite pentru primii 5 ani de la constituire.

Art. 18. - Persoanele fizice și asociațiile familiale autorizate potrivit legii, care desfășoară activități de turism în structuri de primire de tipul pensiunilor și fermelor agroturistice, beneficiază de următoarele înlesniri:

a) acordarea unor suprafețe din terenurile disponibile, în condițiile legii, de către consiliile locale, în vederea construirii, dezvoltării și exploatării pensiunilor și gospodăriilor agroturistice;

b) acordarea de priorități la realizarea infrastructurii necesare desfășurării activității.

Art. 19. - (5) Pensiunile agroturistice montane care dezvoltă capacități de cazare de până la 20 de locuri beneficiază de scutire de la plata impozitului pe profit și a impozitului pe teren timp de 5 ani de la constituire.

Art. 20. - (1) În amenajarea teritoriului montan, aplicată în conformitate cu prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, se au în vedere prioritățile și nevoile populației montane, în concordanță cu necesitatea conservării monumentelor istorice și a siturilor arheologice, a biodiversității și utilizării durabile a resurselor naturale din zonele montane.

(2) La proiectarea construcțiilor în localitățile din zonele rurale montane se asigură specificul arhitectural al zonei, în perspectiva dezvoltării turismului și agroturismului.

Încadrarea comunelor în zona montană, conform metodologiei Uniunii Europene, presupune ca localitatea să îndeplinească cel puțin unul din următoarele criterii:

- Altitudinea medie pe localitate este peste 600 m;
- Altitudinea medie pe localitate este cuprinsă în domeniul 400-600 m și panta medie pe localitate este peste 15 %.²

În prezent zona alpină a microregiunii Horezu face obiectul unor planuri de dezvoltare de tip sat de vacanță. O astfel de zonă este Vârful lui Roman, situată pe teritoriul administrativ al orașului Horezu la altitudinea de 1800 m, la granița cu Vaideeni, la o distanță de 20 kilometri de centrul localității, cu o suprafață totală de 100 ha, aflată în proprietatea obștei Horezu. Planul urbanistic al zonei prevede un număr de loturi cu suprafața de 1.000 mp cu posibilitatea de construire pe ©Laurențiu Ciocârlan - Vârful lui Roman maxim 25% din suprafață pentru casele individuale de vacanță și de 30% pentru pensiuni și alte locații turistice și amenajarea a trei pârtii de schi. Localitățile vecine (Vaideeni, Polovragi) au planuri asemănătoare.

Suprafețe largi din micro-regiune sunt considerate zone defavorizate (ZD) (conform *Regulamentului (CE) 1257/1999*), datorită caracteristicilor nefavorabile de mediu - valori mari de altitudine și pantă - care limitează considerabil condițiile de utilizare a terenurilor agricole și care conduc la producții agricole mai mici, întâmpinând obstacole în practicarea agriculturii, obstacole materializate mai ales în scurtarea perioadei de vegetație și în costuri suplimentare legate de condițiile de pantă.

Terenurile agricole

² Institutul de Cercetari pentru Pedologie si Agrochimie ICPA București.

	Suprafața totală	Suprafața agricolă după modul de folosință - ha					
			Suprafata arabila	Suprafata - pasuni	Suprafata livezi și pepiniere pomicole	Suprafață fânețe	Suprafață vii și pep. viticole – ha
	- ha -	total					
HOREZU	11769	3325	509	2121	401	1014	
BARBATEȘTI	4125	2454	265	1163	271	755	
COSTEȘTI	10921	2152	402	1024	225	501	
FRANCEȘTI	6225	3015	1448	1135	242	180	10
MALDAREȘTI	2873	1893	464	256		1002	
OTESANI	3418	2244	661	932	240	404	7
SLATIOARA	4814	3433	761	1320	59	1291	2
STROEȘTI	4188	3023	717	975	185	1143	3
TOMSANI	4117	2708	697	780	343	836	
VAIDEENI	15759	8191	320	5492	640	1739	
Total	68209	32438	6244	15198	2606	8865	22

Mari suprafețe de pășuni și fânețe

Majoritatea comunelor înregistrează suprafețe mari de pășune și fânețe (chiar peste 75% din total teren agricol).

©Laurențiu Ciocârlan - Stâna Piatra Roșie

Suprafața totală ocupată de fânețe și pășuni de 24.063 ha, reprezentând 74,18 % din totalul suprafețelor de teren agricol, crează premise pentru dezvoltarea activităților de tip zootehnic (bovine, ovine, caprine). Faptul că suprafețele destinate culturilor vegetale, în special cereale, pentru producerea concentratelor, sunt insuficiente, face ca zootehnia să aibă valențe ecologice, lucru foarte puțin exploatat în prezent. Pășunile alpine, ca și pajiștile din zona subalpină sau fânețele din regiunile de mai joasă altitudine, sînt zmălțuite cu milioane de flori, risipite printre ierburile și pășurile atît de valoroase pentru economia pastorală. Pajiștile semi-naturale reprezintă cele mai valoroase ecosisteme din categoria terenurilor agricole. Renunțarea la activitățile agricole tradiționale (cosit, pășunat) ar putea

conduce la degradarea habitatelor și la modificări de peisaj. În zona montană există o tendință de abandonare a activităților agricole, mai ales în cazul pajiștilor semi-naturale.

Caracteristici geografice ale microregiunii Horezu

Localitatea	Horezu	Barbatesti	Costesti	Vaideeni
Altitudine medie :	1011 m	689.197	1047.89 m	1120.11 m
Panta medie :	25.92 %	22.23 %	30.56 %	29.42 %
Suprafata totala localitate ha:	11786.08	4222.81	10902.63	15811.03
Suprafata totala pajisti și % din total suprafață :	1282.84 ha 10.8 % din total suprafata	463.79 ha, 10.9 % din total suprafata	868.71 ha, 7.9 % din total suprafata	1805.08 adica 11.4 % din total suprafata
Distributia suprafetei totale de pajisti în funcție de tipul de acoperire al terenului delimitat in sistemul LCCS / Suprafata ha:				
Pajisti	639.45 ha	57.05 ha	142.42 ha	380.16 ha
Pajisti - Gradini - Case				5.1 ha
Pajisti - Zone carstice - Terenuri arabile cu suprafata mica (< 2 ha)	15.26 ha		24.19 ha	
Pajisti - Vegetatie arborescenta cu inaltimea < 5 m	52.68 ha			
Pajisti - Vegetatie arborescenta cu inaltimea < 5 m - Copaci cu inaltimea > 5 m	89.03 ha	91.96 ha	47 ha	64.44 ha
Copaci cu inaltimea > 5 m - Vegetatie arborescenta cu inaltimea < 5 m - Pajisti	184.51 ha		182.34 ha	638.56 ha
Copaci cu inaltimea peste 5 m - Pajisti	85.65 ha	23.97 ha	85.84 ha	
Pajisti - Copaci cu inaltimea > 5 m			136.79 ha	
Livezi - Pajisti	216.24 ha		138.8 ha	716.81 ha
Sol dezgolit - Pajisti		6.1 ha	151.25 ha	
Pajisti montane (inaltimea peste 1200 m)		284.67 ha	6.57 ha	

Fermierii care desfășoară activități agricole pe terenurile agricole aflate în zone montană defavorizată (Bărbătești, Costești, Horezu, Vaideeni³) beneficiază atât de Schema de plată unică pe suprafață (SAPS) cât și de plăți pentru zona montană defavorizată-ZMD și de o parte din măsurile de agromediu (pachetul 1 - pajiști cu înaltă ©Laurențiu Ciocârlan - Car cu fân

valoare naturală și pachetul 2 - practici agricole tradiționale. Localitățile din zona submontana Costești, Horezu și Vaideeni pe lângă un potențial de pășunat deosebit, se remarcă și prin existența unui fond forestier mare.

³ Ordin nr. 355 din 10/05/2007 privind aprobarea criteriilor de incadrare, delimitarii si listei unitatilor administrativ-teritoriale din zona montana defavorizata - ANEXA Nr. 2 - LISTA UNITATILOR ADMINISTRATIV-TERITORIALE incadrate in zona montana defavorizata si centralizatorul acestora

Suprafețe limitate de teren arabil situate mai ales în comunele din sudul microregiunii

Suprafața de teren arabil este semnificativă în comunele din sudul microregiunii Frâncești, Oțeșani, Stroești și Tomșani.

Suprafețe importante ocupate cu livezi, aflate însă în scădere semnificativă

Suprafețe importante sunt ocupate cu livezi în majoritatea localităților. Dacă urmărim evoluția acestora însă, se constată o importantă scădere în timp.

Structura terenului agricol în microregiunea Horezu

	Pondere din total teren agricol(%)						Paduri - pondere din fond funciar total (%)
	Arabil	Pasuni	Livezi si pepiniere pomicole	Fanete	Vii si pepini ere vicol e	Pasuni - fanete	
HOREZU	15.31	63.79	12.06	30.50	0.00	94.29	59.55
BARBATESTI	10.80	47.39	11.04	30.77	0.00	78.16	21.50
COSTESTI	18.68	47.58	10.46	23.28	0.00	70.86	77.82
FRANCESTI	48.03	37.65	8.03	5.97	0.33	43.62	0.00
MALDARESTI	24.51	13.52	0.00	52.93	0.00	66.46	29.27
OTESANI	29.46	41.53	10.70	18.00	0.31	59.54	0.00
SLATIOARA	22.17	38.45	1.72	37.61	0.06	76.06	20.40
STROESTI	23.72	32.25	6.12	37.81	0.10	70.06	0.00
TOMSANI	25.74	28.80	12.67	30.87	0.00	59.68	30.24
VAIDEENI	3.91	67.05	7.81	21.23	0.00	88.28	45.43
Total microregiune	19.25	46.85	8.03	27.33	0.00	74.18	39.03

Datorită numărului de ha de pășune/fâneață per locuitor, potențialul de dezvoltare a activităților de creștere a animalelor, în special bovine, ovine și caprine este evident în comuna Vaideeni. Această afirmație este susținută și de raportul dintre numărul de ha de

teren arabil - pasune/fâneată și numărul de bovine, respectiv numărul de ha de pășune/fâneată și numărul de ovine, raport care confirmă un potențial de creștere a activităților zootehnice de acest gen în comunele mai sus menționate, dar și în Maldarești și Slatioara. Se observă o ușoară saturare în ceea ce privește numărul de ovine în orașul Vaideeni, deși aici indicatorul trebuie amendat de fenomenul de transumanță.

Indicatori pe locuitor ai structurii terenului și creșterii animalelor

	Costești	Tomsani	Vaideeni	Horezu	Maldar.	Slatioara
Teren agricol	0,55	0,69	1,92	0,59	1,05	0,67
Arabil	0,18	0,23	0,07	0,08	0,40	0,11
Pasune /fâneată	0,29	0,32	1,70	0,46	0,56	0,51
Livezi.	0,08	0,13	0,15	0,06	0,09	0,06
Nr.bovine/loc.	0,56	0,63	0,77	0,26	0,50	0,57
Nr.ovine/loc.	0,34	0,05	5,85	0,41	0,12	0,04
Nr.porcine/loc.	0,48	0,52	0,42	0,19	0,40	0,42
Nr.păsări/loc.	4,55	4,32	2,57	2,94	4,93	3,39
(arabil-pasune)/ nr.bovine	0,84	0,88	2,30	2,08	1,93	1,09
pasune/nr.ovine	0,85	6,34	0,29	1,13	4,57	14,51

Fondul forestier amenințat

Microregiunea Horezu dispune de un fond forestier important cu o suprafață de peste 26.000 hectare reprezentând 38% din suprafața micro-regiunii (media la nivelul țării este de 27%). Cele mai extinse suprafețe împădurite, cu o structură diversă a speciilor se găsesc în localitățile montane ale micro-regiunii Slatioara, Vaideeni, Horezu, Costești, Bărbătești, cca 95% din suprafața împădurită totală. Suprafața fondului forestier cunoaște o diminuare continuă determinată de un complex de factori care se manifestă, adesea, foarte agresiv.

Silvicultura furnizează lemnul de foc necesar încălzirii majorității locuințelor.

Procentul de împădurire este un indicator pentru ponderea și importanța pe care economia forestieră o poate avea într-o regiune. În România fondul forestier deține 26,7% din totalul suprafeței țării, aflându-se foarte puțin peste procentul minim admisibil. În micro-regiunea noastră pădurile acoperă 38,23% din suprafața micro-regiunii, în unele localități această pondere mergând până la 51% în Horezu, 56% în Vaideeni și 77% în Costești scăzând masiv în comunele aflate la altitudini mai joase ajungând de exemplu la Stroiești până la 20%.

Fondul forestier al micro-regiunii - structura de proprietate

Structura de proprietate a fondului forestier este formată din: proprietate publică a statului; proprietate publică a unităților administrativ - teritoriale (comune, orașe), proprietatea privată a obștilor, unităților de cult (parohii, schituri, mănăstiri), și proprietate privată a persoanelor fizice.

Păduri și alte terenuri forestiere

Grupe de proprietari	Total localitate (ha)	Proprietate publică (ha)	Proprietate publică a statului (ha)	Proprietate publică a UAT (ha)	Proprietate privată (ha)	Proprietate privată a UAT (ha)	Proprietate privată a persoanelor fizice (ha)	Proprietate obștească (ha)
Costesti	8449	8299	8285	14				150
Horezu	6620.43	2807.6	2807.6	-	362	-	362	3450.83
Vaideeni	8133	4500	4500		448	198	250	3185
Tomsani	1129	0			1129		1129	
Total	24331.43	15606.6	15592.6	14	1939	198	1741	6785.83

Se constată că ROMSILVA rămâne în continuare cel mai mare proprietar de păduri (64%), urmată însă îndeaproape de obști (27%). În unele localități obștile sunt deținători mai importanți de pădure decât ROMSILVA (de ex. pe teritoriul orașului Horezu obștea deține 52% din păduri).

Obștea de moșneni - definiție juridică

Art. 26. - (1) Fostilor membri ai formelor asociative de proprietate asupra terenurilor cu vegetatie forestiera, composesorate, obști de mosneni în devalmasie, obști razesesti nedivizate, paduri graniceresti si alte forme asociative asimilate acestora, precum si mostenitorilor acestora, care au formulat cereri de reconstituire a dreptului de proprietate în baza art. 46 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicata, li se va elibera un singur titlu de proprietate, cu mentiunea la titular: ``composesorat``, ``obste de mosneni``, ``obste de razesi``, ``paduri graniceresti``, alte asociatii si cu denumirea localitatii respective.

(2) Suprafata restituita formelor asociative nu poate depasi suprafata rezultata din aplicarea reformei agrare din anul 1921.

(4) Reconstituirea dreptului de proprietate, punerea în posesie si eliberarea titlurilor de proprietate se fac de comisiile locale, respectiv comisiile judetene, în a caror raza teritoriala sunt situate terenurile, potrivit dispozitiilor prezentei legi.

Art. 27. - Exploatarea terenurilor forestiere prevazute la art. 26 din prezenta lege se face în conformitate cu statutele formelor asociative admise de legislatia statului roman în perioada anilor 1921-1940.

Art. 28. - (1) În vederea organizarii exploatarii terenurilor forestiere prevazute la art. 26 din prezenta lege si a determinarii responsabilitatilor cu privire la exploatarea lor, persoanele îndreptatite se vor constitui, în baza acestei legi, în formele asociative initiale de composorat, paduri graniceresti, devalmasie de mosneni, obsti nedivizate de razezi etc.

(4) Prin hotarare judecatoreasca formele asociative de exploatare în comun, constituite în conditiile si cu respectarea regimului silvic prevazut de lege, dobandesc calitatea de persoana juridica. Hotararea judecatoreasca va fi înscrisa într-un registru special tinut de judecatorie.

(5) Suprafetele forestiere aflate în proprietate comuna, conform naturii acestora, raman în proprietate indiviza pe toata durata existentei lor.

Volumul mesei lemnoase pe picior exprimă volumul total de masă lemnoasă existent la un moment dat în pădurile regiunii respective, de la cea mai mică vârstă până la cea mai înaltă. În microregiune, el se cifrează la 2,38 mil mc (pe teritoriul României se cifrează la cca 1.340 milioane m³). Pădurile microregiunii Horezu reprezintă peste 0,17% din pădurile României.

☐	RNP Romsilva; Directia silvica Rm.Valcea;								
Proprietar – nume, adresa telefon, reprezentant legal, administrator	Ocolul silvic Romani	Ocolul silvic Romani	Ocolul silvic Horezu	Obstea Orasului Horezu	Obstea Sardareasca	Obstea Izvoru Rece, Vaideeni	Obstea Marita Vaideeni	Obstea Buciumu Zavidanu sat Rugetu com.Slatioara	Obstea Corsoru sat Corsoru, comuna Alimpesti, jud.Gorj Reprezentant: Giurca Ion, tel. 0749506813
Forma de proprietate	Publica	Publica	Publica	privata	privata	Privata	Privata (Obsteasca)	privata	Private
Suprafata administrata si limitele administrative ha	2.660	5.075	7.100	3129,2	121.6	1.858	728	702	400
Volumul total al arborilor pe picior mc	632.032	1.352.492		345.151	51.401	354			
Suprafata padure grupa a II cu rol de productie /protectie	1.729	3.500	2.750	1.177,70	121,60	grupa I= 313,4 ha grupa II= 1533,2 ha	30		
Fonduri de vânatoare administrate	1	Nu	1						
Fonduri de pescuit administrate	1 Romani	1							
Împăduriri - total plantații ha	3	10	10	132.90	8.20				

Pădurea de conifere formează etajul de vegetație major, sub treapta jnepenișurilor, sub altitudinea de 1800 metri și, coborând pe unele văi, în amestec cu foioasele până la altitudinea de 700-800 metri. Coniferele reprezintă 50% din totalul pădurilor comunei. Față de situația din secolul trecut, suprafața ocupată de ele este într-o ușoară diminuare, prin tăierile făcute din rațiuni economice și datorită dezastrelor naturale provocate de vânt, cum au fost doborâturile din anul 1964 (926 ha) și 1969 (40-50 ha), care au antrenat în producție 955.000 m.c. în zonele Milescu, Bucium, Cășerie, Dârjala, Ursu, Recișoara, Piatra Spânzurată, Piatra Otomanului, Stocșor, Pârâul Bulacului, Pârâul Rău, Piscu Mare. Speciile ce compun pădurea sunt, în ordinea procentului pe care îl reprezintă fiecare specie, următoarele: rășinoase: 54-56%, din care: - molidul (*Picea excelsa*) – 88-90%, bradul (*Abies pectinata* și alba) 3-7%, pinul (*Silvatica*) 2-3%, laricea 1%, alte specii – 2% (pinul Douglas, pinul strob), - fagul și alte foioase – 44-46%

Producția și productivitatea arboretelor, exprimă capacitatea pădurilor de a produce masă lemnoasă.

Productivitatea (randamentul) pădurilor se concretizează prin creșterea masei lemnoase curentă, anuală, care se măsoară în mc/an/ha și reprezintă rezultatul unui dublu proces: un proces de muncă, concretizat în activitatea depusă de silvicultură și un proces natural, la care participă factori edafici. La nivelul anului 2007 productivitatea pădurilor noastre stabilită prin amenajamente silvice, a fost de 58.148 mc din care cea mai mare parte acordată Ocolului Silvic Buila care exploatează padurile deținute de Obstea Oraș Horezu, Obștea Sărdăreasca, Parohiile Horezu I, Covrești, Horezu II și Târgu Horezu.

Despre pădurile din Vaideeni ⁴Până în anul 1920 nu s-au făcut exploatări importante, deoarece toate bazinele: pârâul Secul, râul Luncavăț, pârâul Căpățâniei, pârâul Blajului, pârâul Mihăescu, precum și bazinul superior al râului Cerna și al râului Luncavăț erau inaccesibile. În anul 1950 a fost construită o linie ferată forestieră, îngustă, pe valea Luncavățului, până la Lacu Mare, linie ce a funcționat până în anul 1970, când a fost demolată, transporturile făcându-se apoi cu camioane cu troliu, încărcarea făcându-se automat, la rampa din parchete și descărcarea direct la fabricile prelucrătoare (Băbeni sau Râmnicu Vâlcea), eliminându-se astfel manopera de încărcare-descărcare la tren. Pe terasamentul fostei căi ferate, și de la Lacu Mare în sus, s-a construit drumul forestier auto până la Ciomfu Balotii, cu ramificație de la Lunca Balotii pe pârâul Căpățâniei. Ulterior s-a mai construit un drum forestier de 1 km și pe pârâul Mihăescu. Drumurile forestiere Cerna, Marița, Recea, Recișoara, Luncile Frumoase s-au construit în perioada 1958-1980, iar pe pârâurile Moliftul și Sohodol de pe valea Cernii, între 1980 și 1985. Drumul forestier din trupul Coasta lui Cazan, care face legătura cu drumul comunal Rugetu-Cerna, s-a construit în 1968-1969.⁵

Protecția fondului forestier

Protecția pădurilor este o activitate deosebit de complexă și necesară pentru asigurarea manifestării funcțiilor sale. Pentru a ajunge în faza de maturitate productivă (tăieri de masă lemnoasă) este necesar un interval de timp care se măsoară în zeci de ani (50/60 ani). Atacul de dăunători pe suprafețe întinse poate fi apreciat ca un dezastru, cu implicații deosebite din punct de vedere economic. Unii dăunători (de ex. *Lymantria monacho*) care atacă cu precădere arborele, se extind într-un timp relativ scurt pe zeci de mii de hectare. Pe lângă boli și dăunători, pădurea are și alți dușmani, printre care amintim:

⁴ Monografia comunei Vaideeni din județul Vâlcea (istoria pământului natal) Coord.: Vartolomei Todeci.

⁵ idem

omul, animalele domestice (prin pășunat), fenomenele naturale etc. În acest context, “paza pădurilor” rămâne o componentă importantă în asigurarea integrității acestora (pădurilor).

Asigurarea pazei fondului forestier este de asemenea obligația ocoalelor silvice care-l administrează ca și regenerarea pădurilor, activitate tehnică complexă dar cu mari implicații economice și ecologice. Activitățile de regenerare au efecte pe termen lung pentru că din această fază se selectează speciile cele mai potrivite pentru zona dată și se asigură manifestarea funcțiilor pădurii pentru care a fost înființată.

În anul 2007 însă, regenerări prin reîmpădurire nu au efectuat decât Direcția Silvică Vâlcea, Ocolul Silvic Romani – 3 hectare, Ocolul Horezu – 10 hectare, Obștea Horezu – 132,9 hectare și Obștea Sârdeasca 8,2 hectare.

Amenințări - Tăierile ilegale apar din cauze obiective care trebuie avute în vedere la elaborarea strategiei de dezvoltare a microregiunii. Una din aceste cauze este nivelul scăzut al veniturilor locuitorilor din zonele identificate cu tăieri abuzive și lipsa unor alternative, fapt ce a determinat alegerea ca sursă de venituri, exploatarea și valorificarea ilegală a lemnului și dorința de obținere imediată de venituri ilegale sau necuvenite.

Planul Național de Combatere a Tăierilor Ilegale de Arbori - MADR

Activitățile ilegale în domeniul forestier sunt acele activități în care lemnul este pus în valoare, tăiat, transportat, prelucrat și/sau comercializat în contradicție cu reglementările în vigoare. Ele pot fi împărțite în următoarele categorii:

- Tăieri ilegale: de arbori nepuși în valoare
 - Tăieri ilegale de arbori puși în valoare cu încălcarea prevederilor legale prin nerespectarea restricțiilor la punerea în valoare a masei lemnoase în arii protejate;
 - Punerea în valoare a masei lemnoase fără a respecta prevederile amenajamentului sau în baza unui amenajament întocmit necorespunzător;
 - Nerespectarea restricțiilor la punerea în valoare a masei lemnoase din specii protejate (cireș);
 - Subestimarea calitativă și cantitativă a masei lemnoase puse în valoare.
 - Nerespectarea prevederilor legale cu privire la exploatarea lemnului, transportul, prelucrarea și comercializarea lemnului.
 - Evaziunea fiscală generată de efectuarea de acte de comerț ilegale cu material lemnos.
 - Falsul și uzul de fals asociat cu activitățile ilegale din domeniul forestier (amenajarea pădurilor, punerea în valoare, tăiere, transport, prelucrare, comercializare)
 - Munca „la negru” .
- Toate activitățile ilegale mai sus menționate se pot asocia cu fapte de corupție.

Oportunități

PNDR sprijină silvicultura cu următoarele măsuri:

Măsura 221 Prima împădurire a terenurilor agricole

Măsura se aplică pe suprafețe de teren agricol mai mari de 0,5 ha pe care se înființează o plantație forestieră, se execută lucrările tehnice de întreținere, iar pădurea se păstrează până ce atinge vârsta de exploatare. Obiectivul este creșterea suprafeței de pădure cu rol de protecție a apei, solurilor, a

pădurilor cu rol de protecție împotriva factorilor naturali și antropici dăunători, precum și de asigurare a funcțiilor recreative, pe baza rolului multifuncțional al acestora. Pădurile înființate prin această măsură sunt menite să protejeze componentele de mediu pe baza rolului multifuncțional pe care îl au. Beneficiarii eligibili pentru sprijin prin această măsură sunt: deținătorii privați și autorități publice locale deținătoare de teren agricol.

Înființarea plantației (costuri Euro)

- Deal 1660 euro *Formula de împădurire pentru deal 100% Pin negru (pe terenurile afectate de eroziune sau deșertificare) 100% Salcâm, Glădiță (doar pe solurile nisipoase și/sau mobile);

- Munte 1560 euro *Formula de împădurire pentru munte.

Întreținerea plantației pe o perioadă de 5 ani, pe zone geografice (costuri Euro) primește în funcție de zonă și anul de la înființare între 65 și 210 Euro la hectar. Pierderea de venit agricol urmare a împăduririi pe o perioadă de 15 ani - pentru terenul agricol Fermieri 215 Euro-ha.

Măsuri speciale pentru zonele parte din rețeaua europeană Natura 2000

122 Îmbunătățirea valorii economice a pădurii

Tipuri de beneficiari

- Proprietari privați de pădure, persoane fizice sau asociații ale acestora;
- Comunități locale deținătoare de pădure în comun (cu drept de proprietate indivizibil) sau asociațiile acestora;
- Comune și municipalități deținătoare de pădure sau asociațiile acestora;
- Alte categorii de deținători de pădure diferite de proprietatea de stat, deținători de pădure independenți (biserici, spitale, școli) și asociațiile acestora;
- Asociații mixte din oricare din categoriile de mai sus.

Obiectiv general

Creșterea valorii economice a pădurilor ținând cont de rolul multifuncțional și managementul durabil al pădurilor.

Obiective specifice

- Îmbunătățirea structurii sau refacerea pădurilor slab productive degradate, sprijinirea aplicării
- programelor de refacere a pădurilor slab productive sau neconforme cu tipul natural fundamental;
- de pădure, cum ar fi pădurile de rășinoase din afara arealului natural cu specii adaptate mai bine
- condițiilor locale și cu rezistență mai bună împotriva factorilor dăunători naturali (doborâturi de vânt, atacuri de insecte etc);
- Achiziționarea de echipamente și mașini de tăiere necesare pentru realizarea măsurilor tehnice și a operațiilor necesare până la vârsta exploatabilității (ex. rărituri, elagaj artificial, combaterea
- bolilor și dăunătorilor) și suportul tehnic pentru executarea acestor lucrări (mâna de lucru/servicii);
- Achiziționarea de echipamente și mașini necesare lucrărilor silvice de exploatare cu impact
- redus asupra mediului, excepție făcând echipamentele ce realizează în același timp exploatarea și procesarea primară a materialului lemnos – cum sunt harvesterurile - și care sunt eligibile prin măsura 123;
- Producerea de puiți forestieri de calitate pentru nevoile proprii prin înființarea de pepiniere când sunt necesare lucrări de împădurire în proprietatea forestieră .

Investiții eligibile

A. Indiferent de suprafața de pădure:

- Costuri pentru achiziționarea materialului de plantat, costurile de instalare a culturilor, pentru îmbunătățirea structurii arboretelor în concordanță cu tipul natural fundamental de pădure;
- Costuri pentru refacerea arboretelor slab productive și substituirii celor derivate;
- Costuri pentru realizarea lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor prevăzute în planurile de amenajare, incluzând răritura pre-comercială;
- Costuri generale ale proiectului reprezentând: taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanți, proiecte tehnice, achiziționarea de patente și licențe, în procent de maxim 10% din valoarea proiectului.

B. Pentru suprafețe de pădure mai mari de 10 ha:

- Costuri pentru achiziționarea de mașini, echipamente și materiale pentru suprafețele incluse în Catalogul Național al materialelor forestiere de reproducere (ex: Livezi semincere, Părinți de familie) și în suprafețele desemnate pentru conservarea resurselor genetice forestiere.
- Costurile pentru crearea căilor de acces în interiorul arboretelor, pentru facilitarea executării lucrărilor silvice prevăzute în planurile de amenajare.
- Costuri pentru achiziționarea de mașini, echipamente și materiale pentru realizarea lucrărilor de îngrijire și conducere a arboretelor prevăzute în planurile de amenajare (ex. plantări, descopleșiri, curățiri, combatere boli și dăunători).
- Costuri pentru înființarea de pepiniere forestiere, inclusiv achiziționarea de mașini, echipamente și materiale pentru producerea de material forestier de reproducere de calitate, numai în cazuri excepționale cum sunt acelea ca pepiniera să facă parte din exploatarea forestieră și pe terenuri din fond forestier.

C. Pentru suprafețe de pădure mai mari de 100 ha sau pentru asociații care dețin suprafețe mai mari de 100 ha:

- Costuri pentru achiziționarea de echipamente și mașini necesare pentru activitatea de exploatare care au impact redus asupra mediului, altele decât mașinile complexe cum ar fi harvesterurile, în vederea creșterii economice a pădurilor.

D. Pentru suprafețe de pădure mai mari de 1.000 ha:

- Costuri pentru achiziționarea de echipamente hardware și software necesare pentru elaborarea documentației tehnice cerute de reglementările forestiere în vigoare.

Volumul sprijinului

Sprijinul public (comunitar și național) acordat în cadrul acestei măsuri nu va depăși 50% din totalul cheltuielilor eligibile. În zonele defavorizate (LFA) și în siturile Natura 2000 sprijinul public va fi limitat la 60% din totalul cheltuielilor eligibile. Plafonul maxim al sprijinului pentru un proiect nu poate depăși 1.000.000 Euro.

Ape

Depresiunea Horezu este drenată, de la est la vest de pâraielele Costești, Bistrița, Romani, Râmești, Luncăvecior, Luncavăț și Cerna, toate cu direcție de curgere de la nord spre sud, care creează un relief de luncă, de terase și de dealuri piemontane/interfluvii. Acestea se adună (Luncavăț și Bistrița) ca într-un mănunchi ceva mai la sud și se varsă în Râul Olt. Se constată că rețeaua hidrografică a râurilor este bogată și bine reprezentată. Cursurile de apă sunt permanente, fără a avea însă debit mare.

Apele de suprafață

Întreaga rețea hidrografică a zonei este tributară râului Olt, prin afluenți direcți sau indirecti cu o direcție de curs, în linii mari, de la nord la sud. Principalele râuri care străbat zona și constituie cea mai importantă resursă de apă sunt, de la est la vest:

- **Costești**, afluent de stânga al Bistriței (L = 18 km, S = 45 km²), care se varsă la sud de comuna Costești, cu izvoare tot în Munții Căpățâni (curmătura Lespezi), adună apele de pe versanții nord-vestici ai masivului (sectorul până la Plaiul Lespezi) (pâraiele Șasa Voicești, Ghelălău, Curmăturii), versantul estic al muntelui Arnota și versantul sudic al Muntelui Cacova (Pârâul Sec sau Valea Morii). Sapă chei spectaculoase pe traiectul unei falii importante, străbătând Masivul Buila-Vânturarița de la nord la sud.

- **Bistrița**, afluent de dreapta al Oltului, care se varsă în Olt în apropierea comunei Băbeni-Bistrița, între gurile de vărsare ale râurilor Govora și Luncavăț. Prin izvoarele sale, Bistrița pătrunde adânc în Munții Căpățâni. La originea sa sunt mai multe izvoare care pornesc de sub culmile munților Văleanu, Rodeanu, Zănoaga, Govora, Netedu. Pe partea dreaptă, prin unirea mai multor izvoare, se formează pârâul Gurgui, iar pe stânga pârâul Cuca. Acestea își măresc treptat debitul și se unesc la cantonul „Între Râuri”, formând râul Bistrița. În cursul său meandrat până la Olt, el străbate dealurile subcarpatice pe o distanță de circa 42 km, bazinul având o suprafață de 384 km². Dacă se adaugă și lungimea izvoarelor sale și a afluenților, lungimea totală este de circa 60 km. Sapă chei spectaculoase pe traiectul unei falii importante, străbătând Masivul Buila-Vânturarița de la nord la sud. Traversează localitățile ... Babeni – Francesti, aval de evacuarea prin canal deschis a apelor uzate provenite de la Avicola Babeni în Raul Bistrita este considerată **zonă critică sub aspectul poluarii apelor de suprafata**

- **Romani** De pe partea dreaptă, Bistrița primește ca prim afluent important pârâul Romanilor (Hurezu), provenit prin unirea pâraielor Bistricioara cu pârâul Romanilor. Un afluent de dreapta mai important al Râului Romani este Pârâul Lunga.

- **Luncavăț**, afluent de dreapta al Oltului, care izvorăște din Munții Căpățâni. Este format prin unirea Pârâului Cumpenelor, cu izvoarele sub Vârful Balota și Pârâul Blej, cu izvoarele sub Vârful Ursu și Coșana. La cota 810 metri, s-a făcut în anul 1996 captarea pentru apeductul ce alimentează cu apă potabilă satul Vaideeni. Pentru a micșora cantitatea de aluviuni cu care Luncavățul contribuie dăunător la colmatarea lacurilor hidroenergetice de pe Oltul inferior și pentru a evita producerea dezastrelor în zona satului, unde viteza se mai domolește și încep depunerile masive ale materialului aluvionar adus din munte în fazele de „ape mari”, în anii 1978-1989 Luncavățul a fost îndiguit cu gabioane pe tot parcursul său prin sat, pe ambele maluri. Luncavățul străbate orașul Horezu, unde primește ca afluent pe stânga Urșani unit aici și el cu Râmești și iese din depresiunea Horezu, tăind Măgura Slătioarei pe la capătul ei estic, comunele Măldărești și Oteșani. Are o lungime de circa 50 km.

Râul Recea. Își adună apele de pe versanții sudici ai munților Cășeria, Găuriciu, Zăvidanul, Marginea, Stănișoara și Stocșor având ca izvoare pârâul Găuriciului și al Zăvidanului, pârâul Marginea cu confluența la Luncile frumoase. Cel mai important afluent al său este Recișoara, iar pâraiele cele mai însemnate pe care le primește de pe partea stângă sunt: pârâul Cumpenelor și pârâul Cerbului, pârâul Țiganilor, pârâul Băncăilor, Pârâul lui Stroie, Pârâul lui Barnat, pârâul Călineascăi unit cu pârâul

Viezuinilor – zis la vărsare pârâul Racilor, pârâul Mărineștilor și pârâul Ulmetului. Ca și Luncavățul și Cerna, râul Recea își aduce aportul de apă la lacul de pe Lotru, prin captarea sa de la cota 1110 m, lucrare terminată în anul 1978. Râul Recea este captat la cota 765 m în aducțiunea de apă pentru satul Recea, lucrare încheiată în anul 1996. Apeductul, cu curgere gravitațională, are lungimea de 6,450 km și o rețea de distribuție de 14 km. Pentru viitorii ani, este prevăzută extinderea rețelei de distribuție de la bazinul de filtrare și tratare Recea, către toate celelalte sate dinspre apus ale comunei. Primește ca afluent pe dreapta râul Marița pe teritoriul comunei Slătioara, se abate spre apus și se varsă în Cerna. Cu puțin înainte ca acest râu să taie pe la vest Măgura Slătioarei în punctul numit Oarba, trece printre niște pitorești piramide de șiroire din sedimentele cu sare de la Goruneștii Slătioarei.

Râul Marița. Străbate în lung de la Nord la Sud satul căruia i-a dat numele său, nume ce pornește de la slavonescul mōrița (râul cu mori sau râul morilor). Izvorăște de sub muntele Stânișoara și își sporește debitul primind ca afluenți pe stânga Mijlocia și Pârâul Runcului, iar pe dreapta, pârâul Vâlceaua. Are bazin hidrografic redus și, deci, un debit mic. Are lungimea de 13-14 km și se varsă în râul Recea, pe teritoriul comunei Slătioara. Din punct de vedere al faunei piscicole pe care o adăpostește, este evident și caracteristic faptul că acest râu, în ultimii 4-5 km până la vărsare, creează un mediu convenabil racilor și țiparilor.

Râul Cerna. Ca și în cazul altor râuri din țara noastră, numele de Cerna face referire la culoarea întunecată a fundului apei (ciornî - negru în limba slavă), culoare ce o capătă bolovănișul albiei acoperit de alge verzi filamentoase, dar care, îmbătrânind, se închid la culoare. Izvorăște de sub vârful Nedeiul, din zona numită Coasta Lacurilor și adună apele de pe coastele munților Corșoru, Buciumul, Milescu, Beleoia și Pleșa Polovragilor. Izvorul principal și inițial de sub Nedei își sporește treptat debitul prin primirea ca afluenți a numeroase pâraie – cele mai multe cu o curgere temporară, însă. Bolovănișul și prundișul albiei este format parțial din calcar, rotunjit și mulat de trecerea apei, și din sisturi cristaline, cele două roci componente ale bazinului său hidrografic. Și râul Cerna, la cota 1100 metri, este barat și captat în rețeaua de alimentare a lacului hidroenergetic de la Vidra pe Lotru, încă din anul 1978. După un curs de circa 75 de km, râul Cerna se varsă în Olteț la limita sudică a județului, la Bălceștii Vâlcii.

Râurile Luncavăț, Recea și Cerna sunt urmărite științific, prin observații zilnice asupra parametrilor de interes, ce se înregistrează în cele trei stații hidrometrice de pe aceste râuri. Observațiile generale făcute, și empiric, și sistematic, în cei douăzeci de ani care au trecut de la data captării acestor râuri pentru hidrocentrala de pe Lotru, arată că această lucrare hidrotehnică nu a modificat sesizabil și dăunător regimul acestora și nu a determinat nici-un fel de dezechilibru ecologic în zonă și pe cursul lor.

Pe râurile din zonă au existat până la jumătatea secolului XX, instalații hidromotrice: mori, joagăre, pive și darace de lână. În anul 2000 mai era încă în funcțiune o singură pivă în satul Vaideeni, pe râul Luncavăț (pentru că lâna nu se mai prelucrează casnic și manual) și moara din satul Romani de Jos care aparține mănăstirii și funcționează ocazional.

Lacuri Pe întinderea comunei Vaideeni există câteva mici lacuri cu apă dulce rezultată din ploi și zăpezi și întreținute din mici izvoare de fund. Au o suprafață între 5 și 10 ari fiecare, suprafață care variază după anotimp, spre sfârșitul verii ajungând, de regulă, să-și înjumătățească suprafața și volumul de apă. Suprafața și cantitatea lor de apă sunt în descreștere și de la an la an, ca efect al colmatării cu aluviunile din jur și ca efect al descompunerii pe loc a vegetației ierboase și arbustive de la marginile lor. Existența lor a dat naștere toponimelor corespunzătoare: La Lacul Porcului, Lacul din Bancea, Lacul din Zăpodii, Lacul din Mușița, Lacul lui Cazan.

Apelul subteran au fost foarte active, generând numeroase fenomene endocarstice, reprezentate prin numeroase peșteri, la care se adaugă numeroase fenomene exocarstice de mai mică amploare: ponoare, izbucuri, văi seci, chei. Acestea sunt localizate în zonele carstice Buila-Vânturarița (bazinele râurilor Costești și Bistrița). Ponoarele cu regim temporar sunt semnalate în Muntele Piatra din Masivul Buila-Vânturarița. Izbucurile cu cele mai mari debite se întâlnesc pe flancul estic al Masivului Buila-Vânturarița (Pahomie, peste 25 l/s, Pătrunsa, Valea Curmăturii, Valea Morii), dar o serie de izvoare mici jalonează contactul dintre calcar și formațiunile cristaline de pe flancul vestic (bazinul Pârâului Costești, obârșiile Văii Comarnice). **Văile seci (sohodolurile)** sunt foarte frecvente în Masivul Buila-Vânturarița datorită infiltrării rapide a apelor din precipitații. Ele pot prezenta sectoare cu curgere permanentă sau temporară, dar apa se pierde complet prin ponoare sau prin infiltrații difuze. Uneori, cursul lor este jalonat de aliniamente de doline. Toate văile din estul munților Cacova, Piatra, Albu, Buila și Vânturarița prezintă astfel de caracteristici.

De asemenea, o mare parte din apa precipitațiilor de pe întinsul râului Cerna nu au o curgere de suprafață, ci se pierd în structura carstică, găunoasă, a calcarelor din majoritatea suprafeței bazinului său superior. Dar, deși săpată în roci parțial calcaroase, valea Cernei nu este nici o vale de tip carstic definit, cu defileuri, chei, izbucuri, etc. Singurul fenomen interesant pe care îl formează este trecerea vijelioasă printr-o porțiune foarte îngustă, dar scurtă, cu un repeziș de 8-10 metri sub forma unui scoc de moară, porțiune pe care înaintașii localnicilor au numit-o, inspirat și plastic, La Moara Dracului. Un fenomen carstic interesant, întâlnit în Valea Cernei, este faptul că apa râului Cerna, în anumite condiții, se poate transfera în râul Olteț prin labirintul galeriilor carstice ce străbat în diagonală temeliiile muntelui Pleșa Polovragilor, rămânând în albia sa doar debitul ce se formează din pâraiele din aval de acest sorb. Atunci când debitul crește mult, și mai ales când curgerea este barată natural de buturugi și bolovani, nivelul apei se ridică la nivelul sorbului și, astfel, apa pătrunde în sorb și, prin galerii, se duce în râul vecin, spre apus, Oltețul, la câțiva kilometri mai jos.

Între Cerna și Olteț (extras din monografia Comunei Vaideeni)

Uneori, în trecut, această deturnare a apelor Cernei spre Olteț o provocau oamenii prin baraje improvizate construite anume în fața sorbului, pentru a putea coborî cu carele cu varul pe care îl fabricau în cuptoare țărănești, construite la munte, unde se găsește pe loc atât materia primă, care este calcarul, cât și lemnul, combustibilul necesar la calcinarea calcarului, pentru a fi transformat în var. Transportul varului spre sat nu se putea face decât pe unicul drum, cel de pe valea Cernei, drum ce presupune traversare prin vad a râului, de zeci de ori. Dar traversarea râului prin vad cu carul prezintă riscul ca apa să ajungă la var, atunci când nivelul apei trece de podul carului. Această abatere a albiei Cernei, provocată de oameni, a dus în decursul timpului la conflicte aprige și la procese juridice între vărnițari și morari. Astăzi, astfel de conflicte nu se mai pot ivi, întrucât morile de apă, precum și alte instalații hidraulice au dispărut de pe toate râurile comunei odată cu electrificarea din anii 1950-1960. Le-au luat locul morile, gaterile și alte instalații acționate de energia electrică. Și nici varul nu se mai fabrică în cuptoarele țărănești, ci se procură de la uzinele din Craiova, ca var-pastă rezultat ca produs-deșeu, sau se procură ca var-praf, ambalat în saci, produs de fabrica de ciment și alte produse calcaroase din Târgu Jiu.

Cheile În zonă se găsesc mai multe văi adânci cu aspect de chei. Cheile Bistriței sunt cele mai evaluate, măsurând 1,2 km și având traseu adaptat perfect liniilor structurale din sudul Muntelui Arnota. Cheile Pârâului Costești măsoară 2 km, au un traseu rectiliniu impus structural, cu versantul stâng sculptat în șisturi cristaline.

Rezerve minerale

Calcar industrial și de construcții. Odată cu amplasarea Uzinei de Produse Sodice la Govora s-a deschis în anul 1960, în masivul Arnota, pe teritoriul comunei Costești, județul Vâlcea, cariera Bistrița, de unde se extrage și se prepara calcarul folosit în industria chimică, pentru nevoi locale și calcarul filer, calcarul sistificare, furajer, mozaic de calcar, calcar pentru mixturi asfaltice.

Rezerve de nisip și pietriș - permise de exploatare emise pentru următoarele societăți:

Francesti	Nisip pietris	si	PROTECTCHIM SRL RM. VALCEA	STR. UZINEI, NR. 1
Francesti	Nisip pietris	si	EDION S.R.L. RM. VALCEA	STR. IANCU POP, NR.2
Francesti	Nisip pietris	si	MIDOCONSTRUCT SRL ORLESTI	
Slătioara	Nisip pietris	si	GENIUS S.R.L.	COM. COSTESTI

Sursa: Agenția Națională a Rezervelor Minerale

Petrol. Zăcăminte de petrol au fost identificate pe teritoriul comunei Tomșani în zona Folești și pe teritoriul comunei Frâncești la limita cu Băbeni.

PERIMETRE DE DEZVOLTARE – EXPLOATARE SI EXPLOATARE PETROLIERĂ AFLATE ÎN CONCESIUNEA S.C. PETROM S.A.

Nr.crt.	Zăcămintul comercial	Comuna	Schela
18	Băbeni- Tătărani		Drăgășani
109	Folești	Tomsani	Drăgășani

Sursa: Agentia Nationala a Rezervelor Minerale

Cărbune. Pe teritoriul comunei Frâncești, pe direcția Popești-Viișoara-Mânăstirea dintr-un lemn, sunt zăcăminte de cărbune, parte din marele bazin carbonifer de sub munți care cuprinde toată partea dreaptă a Oltului.

Izvoare de ape minerale sulfuroase, clorurate, bicarbonatate, sodice, hipotonice, folosite până în anul 1989 în tratament balnear (în cadrul stațiunii balneoclimaterice de interes local Costești), indicate în cură internă și externă, apele fiind asemănătoare cu cele de la Băile Olănești; în prezent stațiunea este închisă, stabilimentul balnear este degradat;

Izvoare termale pe teritoriul comunei Slătioara.

Diversitate genetică – flora și fauna

Cercetările efectuate de specialiștii Parcului național Buila Vânturarița au evidențiat habitate de stâncării și peșteri habitate din pădure și anume pășuni împădurite; păduri tip Luzulo-Fagetum; păduri tip Asperulo-Fagetum; păduri acidofile cu Picea din etajul subalpin; habitate din pajiști și

tufărișuri și pe suprafețe limitate habitate din turbării și mlaștini. Această diversitate floristică și faunistică a ecosistemelor foarte mare se datorează unui complex de factori, printre care se numără:

- climatul relativ blând, cu influențe submediteraneene, care a favorizat răspândirea unor specii relativ termofile;

- relieful muntos, care ocupă o parte însemnată a teritoriului, favorizând menținerea vegetației naturale, care în aceste arii nu a putut fi înlocuită de culturile agricole datorită reliefului accidentat; - în cadrul reliefului muntos există o diversitate mare a tipurilor de habitat (entitate ecologică ce indică mediul de viață al speciilor, în același timp abiotic, dar și biotic):

- frecvența mare a calcarelor la zi, marcată în relief prin sectoare de chei și mici masive izolate cu versanți abrupti, hornuri, fisuri, văi seci, grohotișuri, care adăpostesc o floră deosebit de interesantă. De ex se evidențiază pajiștile de stâncărie dominate de argințică (*Dryas octopetala*), relict glaciatic ce constituie aici unul dintre cele mai puternice genofonduri din țară. Se întâlnește și cetina de negi (*Juniperus sabina* frecvente în Cheile Folea și Cheile Costești), ca și diverse plante ierboase: afin (*Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis idaea*), afin vânăt (*Vaccinium uliginosum*), *Loiseleuria procumbens*, etc.

Acest complex de factori, corelat cu poziția față de centrele genetice și căile de migrație a florei și a faunei, a determinat existența unor elemente foarte diferite: eurasiatice, europene și central-europene, alpinocarpatice, submediteraneene, carpato-balcanice, ca și o serie de specii endemice sau subendemice.

Etajarea vegetației

Vegetația este repartizată pe teritorii întinse sau mai restrânse în funcție de condițiile de mediu, între care clima are un rol foarte important. Trecerea de la un etaj la altul nu este netă, diferitele tipuri de vegetație interferând între ele, speciile arboricole de altitudine joasă urcând uneori până la limita superioară a pădurii, iar cele ale etajelor superioare coborând mult în pădurile de la poalele muntelui întâlnindu-se chiar și inversiuni ale etajelor vegetale forestiere, pe văile adânci, în sectoarele de chei.

Etajul nemoral (al pădurilor de foioase) se întâlnește între 500 m și 1400 m, iar făgetele cu molid și brad ajung uneori până pe creastă cu subetajele :

Stejăretele - Etajul stejarului este prezent prin pădurile de gorun situate ca un brâu la limita inferioară a subzonei fagului, ridicându-se pe alocuri până la 600 m și chiar 800 m altitudine. În cadrul acestei subzone se află, prin depresiuni, și păduri de stejar (*Quercus robur*).

- **Gorunetele**- este reprezentat prin alternanța fag cu gorun. În vreme ce gorunul preferă pantele sudice, sud-estice, fagul se instalează pe pantele nordice, mai umede și mai reci. (Buia, Păun, 1967).

- **Făgetele** - cea mai largă răspândire dintre pădurile din zonă și este reprezentat prin păduri întinse de fag. Acest subetaj începe la 700 m și se desfășoară până la 1200 - 1300 m. Este reprezentat prin păduri montane de fag, caracterizat prin lipsa gorunului și apariția câtorva specii ierboase montan-carpatică, care le deosebesc de făgetele de deal. (Gh. Ploaie, 1998).

- Pădurile de fag cu rășinoase

Limita inferioară este greu de stabilit deoarece speciile de rășinoase: molidul (*Picea abies*) și mai ales bradul (*Abies alba*), coboară pe văi până la altitudini destul de mici (600 - 650 m) în Cheile Bistriței sau Costești, formând păduri de amestec cu fagul. În general, pădurile de amestec se extind la altitudini cuprinse între 500 și 1500 m. În cadrul acestui subetaj se găsesc specii de conifere precum: brad (*Abies alba*), molid (*Picea abies*), pin (*Pinus sylvestris*), zadă (*Larix decidua* ssp. *carpatica*), tisă (*Taxus baccata*), în amestec cu foioase din etajele inferioare, în special mestecăn (*Betula pendula*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), plop (*Populus tremula*), frasin (*Fraxinus excelsior*), tei (*Tilia cordata*), ulm (*Ulmus scabra*), și mai rar carpen (*Carpinus betulus*), paltin (*Acer campestre*, *A. platanoides*), salcie (*Salix capraea*).

Etajul boreal (al molidişurilor) este destul de bine reprezentat, pădurile de răşinoase fiind cuprinse între altitudini de 1200 și 1850 m și aparținând din punct de vedere fitocenologic asociației *Piceetum carpaticum* (Gh. Popescu, 1974). Cuprind în special molid (*Picea abies, excelsa*) și, mai rar, brad (*Abies alba*), zadă (*Larix decidua ssp.carpatica*), pin (*Pinus sivestris, P. montana*), iar în apropierea versanților stâncoși tisă (*Taxus baccata*). Alături de arbori se întâlnesc și arbuști cum ar fi: ienupăr (*Juniperus communis, J. intermedia, Juniperus sabina-cetina de negi*), măceș (*Rosa canina, Rosa pendulina*), zmeur (*Rubrus idaeus*), tulichină pitică (*Daphne mezereum*), afin (*Vaccinium myrtillus*), iar la limita superioară ienupăr (*Juniperus sibirica*) și jneapăn (*Pinus mugo*). Vegetația ierboasă este reprezentată de numeroase specii, dar și de specii de mușchi și licheni.

Etajul subalpin este situat deasupra etajului molidişurilor. Trecerea se face prin tufărișuri: jneapăn (*Pinus mugo*, ienupăr (*Juniperus communis, J. nana, J. Sibirica*). Un loc aparte îl ocupă tufărișurile joase de cetină de negi (*Juniperus sabina*). Se mai întâlnesc: afin (*Vaccinium myrtillus*), *Vaccinium vitis idaea*, afin vânăt (*Vaccinium uliginosum*), *Loiseleuria procumbens*, etc. Tufărișurile au un rol ecologic important deoarece, prin stratul gros de mușchi instalat sub arbusto (*Polytrichum, Hylocomium, Mnium* etc.), contribuie la retenția apelor pe versanți. În plus, consolidează terenul și reprezintă o stavilă în calea avalanșelor. Pajiștile montane ocupă suprafețe reduse în cuprinsul pădurilor de la poalele munților, unde, alături de graminee, întâlnim și specii de talie mai mare, ca știrigoaia, urzica etc. Vegetația pajiștilor alpine este foarte bogată. Dintre speciile lemnoase se întâlnesc: argințică (*Dryas octopetala*), salcie pitică (*Salix reticulata*), (*Salix herbacea*), iederă albă (*Daphne blagayana*). În cadrul pajiștilor se întâlnesc următoarele asociații: *Festuca supina, Agrostis rupestris, Carex curvula, Elyna myosuroides, Juncus trifidus, Loireleuria procumbens, Salix herbacea, Salix reticulata*. În cuprinsul pajiștilor montane abundă gramineele (*Festuca, Poa, Agrostis*), la care se adaugă numeroase specii cu flori multicolore, care dau un pitoresc deosebit acestor pajisti : *Viola odorata, trei frați pătați (Viola tricolor), Rannunculus oreophilus, Geum reptans, Gentiana vernas, Coridalis cava, C. Solida, Sedum maximum, Senecio rupester, Poligala vulgaris, Muscari comosum, Euphrasia salisburgensis*, etc.

Majoritatea pajiștilor asigură biomasa consumată de turmele de oi care pășunează vara aproape în întreaga zonă montană, cu excepția pereților foarte înclinați, a abrupturilor în care s-a refugiat cea mai interesantă floră din cuprinsul acestui masiv calcaros.

Abundența de specii protejate din cadrul florei - Plante periclitare, vulnerabile, rare, endemite, plante ocrotite

În aceste zone vegetează numeroase plante rare, atât specii de climă caldă, submediteraneană, cât și specii relict, glaciare, endemisme, care, în consecință, trebuie ocrotite. Există numeroase specii amenințate pe următoarele categorii diferențiate de I.U.C.N.:

- specii periclitare (E)
- specii vulnerabile (V)
- specii rare (R)
- specii neamenințate (Nt).
- endemite - specii a căror arie este restrânsă a * ± la România, ** carpatic și *** carpto-balcanic.

Specia Denumirea populară Grad de periclitare Endemite

	Specia Denumirea populară Grad de periclitare Endemite	Specia Denumirea populară Grad de periclitare Endemite
	Angelica archangelica Angelică R	Hepatica transilvanica Crucea voinicului R End.*

	<i>Aquilegia transsilvanica</i> Căldărușă V End.**	<i>Juniperus sabina</i> Cetină de negi, brădișor R End.*
	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> Strugurii ursului V	<i>Larix decidua</i> Zadă, larice R
	<i>Campanula alpina</i> Clopoței R	<i>Leontopodium alpinum</i> Floare de colț E
	<i>Campanula carpatica</i> Clopoței R End.**	<i>Lycopodium clavatum</i> Pedicuță
	<i>Campanula transsilvanica</i> Clopoței V End.***	<i>Lloydia serotina</i> R
	<i>Centaurea atropurpurea</i> Pesma R	<i>Lilium jankae</i> Crin de munte R
	<i>Centaurea pinnatifida</i> R End.***	<i>Lilium martagon</i> Crin de pădure R
	<i>Cerastium lanatum</i> Lâna caprelor R End.*	<i>Linum uninode</i> In galben de Banat R End.*
	<i>Cerastium transsilvanicum</i> R End.*	<i>Nigritella nigra</i> Sângele voinicului E
	<i>Cypripedium calceolus</i> Papucul doamnei E	<i>Nigritella rubra</i> Sângele voinicului E
	<i>Daphne blagayana</i> Iederă albă V	<i>Onobrychis montana</i> subsp. <i>transsilvanica</i> R End.*
	<i>Daphne mesereum</i> Tulichină pitică V	<i>Oxytropis carpatica</i> Luntricică R End.*
	<i>Dentaria glandulosa</i> Nt End.**	<i>Pinguicula vulgaris</i> R
	<i>Dianthus glacialis</i> subsp. <i>gelidus</i> R End.*	<i>Pinus mugo</i> Jneapăn R
	<i>Dianthus spiculifolius</i> V End.*	<i>Pleurospernum austriacum</i> Coriandru R
	<i>Dianthus superbus</i> Garofiță de stâncă R	<i>Pulmonaria rubra</i> Mierea ursului Nt End.***
	<i>Dianthus tenuifolius</i> Nt End.*	<i>Ranunculus carpaticus</i> R End.**
	<i>Dryas octopetala</i> Argințică R	<i>Rosa coziae</i> Roză de Cozia R End.*
	<i>Eritrichium nanum</i> E End.*	<i>Soldanella hungarica</i> Degetăruți R
	<i>Frysimum saxosum</i> Brusture negru End.*	<i>Soldanella pusilla</i> Degetăruți R
	<i>Galium valantoides</i> var. <i>baillani</i> Sânziene	<i>Symphytum cordatum</i> Nt End.**
	<i>Gentiana lutea</i> Ghințură galbenă E	<i>Taxus baccata</i> Tisă VAR
	<i>Gentiana acaulis</i> R	<i>Trollius europaeus</i> Bulbuci de munte V
	<i>Gentiana punctata</i> R	<i>Veronica alpina</i> R
	<i>Geum reptans</i> R	<i>Viola alpina</i> R

Zona a fost puțin cercetată de către specialiști botaniști și merită o abordare mai îndeaproape în ceea ce privește speciile protejate ale florei.

Fauna

Etajul stejeretelor este etajul cel mai bine reprezentat faunistic, indicând condiții de viață foarte favorabile (hrană variată și bogată, o durată mai mare a perioadei călduroase), zoocenoza apropiindu-se de parametrii ei maximi atât sub raport cantitativ, cât și calitativ este cel al stejeretelor. În pădurile de stejar și gorun, pe lângă diversitatea și numărul mare de specii de plante, trăiesc și o mulțime de specii de animale. Din grupul nevertebratelor se întâlnesc la tot pasul melci, păianjeni, gândaci, fluturi, albine etc. Ca vertebrate întâlnim batracieni, reptile, păsări și mamifere. Un batracian des întâlnit pe sistemul foliar al arborilor și arbuștilor este brotăcelul sau răcănelul (*Hyla arborea*). Reptilele, întâlnite aici, însă fără o prea mare frecvență, sunt: năpârca sau șarpele de sticlă (*Anguis fragilis*), șarpele de alun sau nuielușa (*Coronella austriaca*).

În aceste păduri de la poalele munților, cu climă mai blândă și cu mult arboret, se întâlnesc numeroase specii de păsări, care găsesc aici condiții bune pentru hrană și cuibărit: privighetoarea (*Luscinia luscinia*) pițigoii mare (*Parus major*), pițigoii de livadă (*Parus lugubris*); silvia cu cap sur (*Sylvia communis*) și muscarul sur (*Muscicapa striata*), multe specii de ciocârlii, presiri, sticleți, alături de specii mai mari cum sunt ciocănitorele: ciocănitorea pestriță mare (*Dendrocopos major*), ciocănitorea de stejar (*D. medius*) și ciocănitorea pestriță mică. De asemenea, se întâlnesc și păsări din neamul răpitoarelor de zi și de noapte, ca: șoimul rândunelelor (*Falco subuteo*), vânturelul de seară

(*Falco vespertinus*) și vânturelul (*Falco tinnunculus*). Tot dintre răpitoare pot fi menționate: gaia roșie (*Milvus milvus*), șerparul (*Circaetus gallicus*) și cucuveaua (*Athene noctua*). Mamiferele au și ele reprezentanți mai cunoscuți în aceste păduri: ariciul (*Erinaceus europaeus*), cuțcanul de pădure (*Sorex araneus*), pârșul (*Glis glis*) și șoarecele de pădure (*Apodemus sylvaticus*). Dintre carnivore pot fi amintite: vulpea (*Vulpes vulpes*); lupul (*Canis lupus*), care trăiește în regiuni izolate, dar uneori și în jurul așezărilor omenești; viezurele (*Meles meles*), jderul de copac (*Martes martes*), pisica sălbatică (*Felix silvestris*). Dintre ierbivore se întâlnește căpriorul (*Capreolus capreolus*), mistrețul.

Etajul faunistic al fâgetelor este de asemenea foarte bine reprezentat, în limita superioară ajungând până la 1700 m altitudine. O serie de animale trăiesc în ambele etaje fâgete și păduri de conifere cu mici diferențieri efective. Majoritatea insectelor, batracienilor (răcănelul), reptilelor (șopârla și gușterul), păsărilor (pițigoii, presurile, sticleții etc.) și mamiferelor (mistreți, pisica sălbatică ș.a.) preferă aceste păduri. Dintre păsări, destul de numeroase în aceste păduri sunt: brumărița de pădure (*Prunella modularis*), fâsa de pădure (*Anthus trivialis*), pitulicea mică (*Phylloscopus collybita*), gușă roșie (*Erithacus rubecula*), struțul de vâsc, țoiul, cojoaica și gaița. Dintre răpitoarele de zi și de noapte se întâlnesc aici uliul găinilor (*Accipiter gentilis*), șorecarul (*Buteo buteo*), acvila țipătoare (*Aquila pomarina*) și huhurezul (*Strix aluco*). Tot prin aceste păduri trăiesc și porumbelul gulerat (*Columba palumbus*), ciocănitoarea verde (*Picus viridis*), negroaica (*Drycopus martius*). Și mamiferele au reprezentanți în acest etaj: veverița (*Sciurus vulgaris*), râsul (*Lynx lynx*), cerbul (*Cervus elaphus*), șopârla de munte (*Lacerta vivipara*), *Vipera berus* și *Rana temporaria*.

Etajul faunistic al pădurilor de conifere

Numărul animalelor este mai redus în raport cu cel din pădurile de fag sau de gorun. Aceasta pe de o parte datorită condițiilor climatice mai vitrege, iar pe de altă parte datorită modului mai greu de a-și găsi hrana. Unele lepidoptere întâlnite aici sunt dăunători extrem de periculoși, fiind încadrați în familia Lymantridae de ex. temuta omidă păroasă a molidului (*Lymantria monacha*) care atacă în primul rând molidul, apoi pinul și bradul, iar uneori și fagul. Ipidele sunt exclusiv fitofage, iar majoritatea lor trăiesc pe ramurile diferitelor specii de foioase și rășinoase, unde fac galerii. Ca reprezentant tipic, poate fi menționat cariul mare de scoarță al molidului (*Ips typographus*). Ca reptile, pot fi menționate vipera comună (*Vipera berus*) și șopârla de munte (*Lacerta vivipara*). Dintre animalele vertebate, păsările sunt cele care populează mai frecvent pădurile de conifere, ca urmare a faptului că ele găsesc condiții de cuibărit mai bune în aceste păduri, dușmanii fiind mult mai puțin numeroși decât în pădurile de gorun sau de fag. Sunt comune aușelul (*Regulus ignicapillus*) și pițigoii de brădet (*Parus ater*). Frecvente, dar fără a fi totuși numeroase, sunt: mierla gulerată (*Turdus torquatus*), pițigoiiu moțat (*Parus cristatus*), pițigoiiu de munte (*Parus montanus*), cinteza (*Fringilla coelebs*), forfecuța (*Loxia curvirostra*), mugurarul (*Pyrrhula pyrrhula*) și corbul (*Corvus corax*), la care femela și ouăle sunt ocrotite de lege din cauza scăderii efectivului acestei specii de păsări. În aceste locuri se găsește și o specie de ciocănitoare: ciocănitoarea de munte (*Picoides tridactylus*), precum și cavalerul munților înalți: cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*). Un locuitor tipic al acestor meleaguri este ursul brun (*Ursus arctos*), care este destul de rar în Europa Centrală și de Vest.

Etajul faunistic al tufărișurilor subalpine și al pajiștilor alpine se distinge prin numărul redus al speciilor, fapt explicabil prin condițiile vitrege de viață (temperaturi scăzute, oscilații mari de temperatură la suprafața solului și în aer, zăpezi mari, ierni lungi, vânturi puternice etc.) ale mediului alpin. Dintre vertebrate pot fi enumerate mamiferele: capra neagră (*Rupicapra rupicapra*), șoarecele de zăpadă (*Microtus nivalis ulpius*), chițcanul de munte (*Sorex alpinus*), păsările: fâsa de munte (*Anthus spinoletta*), brumărița alpină (*Prunella collaris*).

Fauna pâraielor și râurilor de munte care izvorăsc unele din golul alpin, altele din pădurile de conifere. Ele sunt caracterizate printr-un debit mai constant decât majoritatea celorlalte ape curgătoare, temperatură coborâtă și puțin variabilă, apă saturată în oxigen și aproape totdeauna limpede, substanțe nutritive în cantități reduse. Curentul este rapid, adesea întrerupt de cascade, patul albiei constând din stânci și bolovani. Vegetația este redusă și oferă o sursă trofică insuficientă, fiind suplinită de aportul alohton de hrană. Temperatura coborâtă, viteza mare a apei sunt condiții nefavorabile vieții animale. În schimb, oxigenarea perfectă, lipsa impurităților sunt factori favorabili. Fauna este bogată, fiind reprezentată prin specii foarte oxofile și, în general, criofile; ele au adaptări speciale care le permit să reziste curentului apei. Principalul contingent de specii de pâraie de munte îl dau insectele cu larve acvatice și adulți burători. Condițiile de viață și implicit flora și fauna acvatică nu sunt uniforme în cursul pâraielor de munte, putându-se face o zonare. Astfel, fauna din pâraiele mici și cea din pâraiele mari sunt caracterizate fiecare prin altă asociație de nevertebrate reofile. Pești se întâlnesc numai în pâraiele mari, specia dominantă fiind păstrăvul (*Salmo trutta fario*), urmând cele două specii de zglăvoc (*Cottus gobio*, *C. poecilopus*), boișteanul (*Phoxinus phoxinus*), molanul (*Orthrias barbatulus*), iar ceva mai jos și moioaga sau mreana de munte (*Barbus meridionalis petenyi*). Dintre crustaceele mari este caracteristic racul de munte (*Austropotamobius torrentium*). Din punct de vedere piscicol, pâraiele mari de munte reprezintă zona păstrăvului.

Râurile de munte se caracterizează printr-un debit mai mare decât pâraiele, viteza apei mai redusă, patul albiei acoperit cu pietre cu dimensiuni mai mici și oarecum egale. Apa este obișnuit limpede și bine oxigenată, malurile împădurite. Bioderma este mai bogată. Elementele exogene (resturi de vegetale, insecte zburătoare) continuă să reprezinte o sursă importantă de hrană. Fauna este mai bogată decât în pâraie; ea constă din aceleași grupe mari, dar alte specii: *Baetis carpatica*, *Ecdyonurus helveticus*, *Ephemerella ignita*, între efemeroptere; *Rhyacophila fasciata*, *Glossosoma conformis*, *Agapetus comotus*, *Potamophylax luctuosus*, între trichoptere, tuberculatul *Dugesia gonocephala*. Ihtiofauna este dominată de lipan (*Thymallus thymallus*) și moioagă (*Barbus meridionalis petenyi*); se mai întâlnesc aproape toți peștii din zona păstrăvului, în plus: cleanul (*Leuciscus cephalus*), lățița (*Alburnoides bipunctatus*), porcușorul de vad (*Gobio uranoscopus*). Din punct de vedere ihtiologic, aceste râuri reprezintă zona lipanului și a moioagei. În râurile cu debit mai mic, ihtiofauna este mai săracă, lipsind bibanul, întâlnindu-se în schimb alte specii mai puțin reofile.

Fauna peșterilor Animalele cavernicole care trăiesc numai în peșteri sunt troglobionte. În peșterile Carpaților Meridionali dintre Olt și Culoarul Timiș-Cerna trăiesc numai specii troglofile de *Duvalius* (*Duvalidius*) grupa merkli de origine boemiană cele mai estice troglobionte aflându-se în câteva peșteri din Masivul Stogu-Vânturarița.

Specii protejate din cadrul faunei Se întâlnesc atât specii de clima caldă, submediteraneană, cât și specii relict, glaciare. În cadrul acestora se află numeroase specii protejate:

Nr. crt. Denumirea speciei Științifică Populară Convenția internațională în care este prevăzută	
1 Vampyrus spectrum Liliac Ber, DH	12 Lynx lynx Râs C, Ber, DH
2 Miniopterus schreibersi Liliac Ber, DH	13 Meles meles Bursuc Ber
3 Rhinolophus ferrumequinum Liliac Ber, DH	14 Martes martes Jder de pădure Ber, DH
4 Vespertilio pipistrellusi Liliac Bon, Ber, DH	15 Martes foina Jder de piatră Ber
5 Plecotus auritus Liliac Ber, DH	16 Vipera berus (V. ammodytes – cu corn) Viperă comună
6 Barbastella barbastellu Liliac Ber, DH	17 Lacerta muraria Șopârlă de stâncă Ber
7 Myotis myotis Liliac Ber, DH	18 Bubo bubo Bufniță Ber, DP
8 Myotis oxygnathus Liliac Ber, DH	19 Corvus corax Corb
9 Rupicapra rupicapra var. carpathica Capră neagră C, Ber, DH	20 Trichodroma muraria Fluturaș de stâncă
10 Cervus elaphus Cerb C, Ber, DH	21 Motacilla alba Codobatură albă Ber
10 Ursus arctos Urs brun C, Ber, DH	22 Tetrao urogalus Cocos de munte Ber, DP
11 Canis lupus Lup C, Ber, DH	23 Salmo trutta fario Păstrăv

Convențiile internaționale sub a căror protecție se găsesc: Categoria de vulnerabilitate:

Ber – Convenția de la Berna (Legea 13/1993) **v** – vulnerabile

Bon – Convenția de la Bonn (Legea 13/1998) **p** – periclitate

C – Convenția CITES (Legea 69/1994) **r** – rare

DH – Directiva Habitata 92/43/EEC **e** – endemice

DP – Directiva Păsări 79/409/EEC

Zone protejate sau de interes ecologic major

În zonă se află câteva zone naturale protejate. Principala zonă protejată, atât ca importanță (categoria II IUCN – parc național) cât și ca întindere (cca 4500 ha) este Parcul Național Buila-Vânturarița, al 12-lea parc național din România. Acesta se situează parțial pe teritoriul microregiunii și anume pe teritoriul comunelor Costești și Bărbătești. Pe lângă acesta, în zonă mai sunt declarate sau se află în curs de declarare și alte zone protejate. Conform legislației în vigoare, acestea au fost declarate în mai multe etape:

Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate:

A. Anexa 1 - Zone naturale protejate de interes național și monumente ale naturii și **Ordinul MMGA 246/2004** pentru aprobarea clasificării peșterilor și sectoarelor de peșteri – arii naturale protejate

- Piramidele de la Slătioara Comuna Slătioara și Stroiești 10,50 ha
- Peștera Liliacilor Comuna Costești 1,00 ha
- Peștera Valea Bistrița Comuna Costești 0,25 ha

Parcul Național Buila Vânturarița, viitor sit al Rețelei Ecologice Europene Natura 2000 a fost înființat prin - **HG 2151/2004** privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone II. parcuri naționale în urma studiilor și demersurilor realizate de Asociația Kpgazon, organizație neguvernamentală de protecția mediului cu sediul în comuna Costești. Masivul Buila Vânturarița a fost declarat parc pentru valoarea peisagistică naturală deosebită și pentru ecosistemele montane aproape neatinse de intervenția umană Buila Vânturarița este o creastă calcaroasă secundară a Munților Căpățâni de aproximativ 14 km lungime și 2 km lățime. Parcul are o suprafață de cca 4500 ha și este situat pe teritoriul comunelor Costești, Bărbătești și al orașului Băile Olănești.

Extras dintr-un pliant al Parcului Național foto Florin Stoican

- **Propunere HG** privind instituirea regimului de arie naturală protejată pt. noi zone B. Rezervații Naturale - B.3. Muzeul Trovanților Costești, 1,10 ha Județul Vâlcea, Aviz Academia Română: B125/05.04.2005

Pe lângă aceste arii protejate, în zonă există numeroase alte arii de interes științific deosebit care necesită protecție, în special în zona montană. Printre acestea se pot menționa: Valea Bistriței amonte de zona Între Râuri, o zonă cu o asociație extraordinară de ghiocei bogați, Valea Lunga, poiana de narcise de la Slătioara, zona 3 Stejari din Horezu, etc.

Siturile Natura 2000

În microregiunea Horezu au fost propuse 2 situri - arii speciale de conservare (Special Areas of Conservation) - constituite conform **Directivei Habitate** (Directiva 92/43 din 1992 privind Conservarea Habitadelor Naturale și a Faunei și Florei Sălbaticice) **parte din rețeaua europeană Natura 2000**, o rețea ecologică de arii naturale protejate. **Rețeaua Natura 2000** are scopul să mențină într-o **stare de conservare favorabilă** o selecție a celor mai importante **tipuri de habitate** (enumerare în **Anexa I a Directivei Habitate**) și **specii** ale Europei (enumerare în **Anexa II a Directivei Habitate și în Anexa I a Directivei Păsări**). În legislația românească aceste două Directive sunt transpuse prin **Legea nr. 462/2001** (pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbaticice).

Natura 2000 este instrumentul principal pentru conservarea patrimoniului natural pe teritoriul Uniunii Europene. Siturile Natura 2000 beneficiază de resurse financiare suplimentare din partea Uniunii Europene. Siturile Natura 2000 au prioritate în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru mai multe din măsuri printre care Axa Leader. Grupurile de Acțiune Locală selectate în cadrul Axei Leader vor putea implementa acțiuni care să atingă obiectivele tuturor măsurilor. Sprijinul nerambursabil va fi acordat pentru implementarea strategiilor de dezvoltare locală. Proiectele ce vor fi implementate prin axa LEADER vor fi proiecte mici care vor trebui să respecte un plafon de maxim 200.000 euro co-finanțare publică, iar valoarea totală a investiției nu va depăși 400.000 euro.

Situri Natura 2000 - extras din formulare NATURA 2000

1. Buila – Vânturarița Sit Natura 2000 ROSCI0015 din 200612

2.2. Suprafața sitului (ha) 4.491

3.2.c. Specii de mamifere enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

1307 Myotis blythii RC C B C B

1308 Barbastella barbastellus V C B C B

1352 Canis lupus P C B C B

1354 Ursus arctos P C B C B

1361 Lynx lynx P C B C B

3.2.d. Specii de amfibieni și reptile enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global

1193 Bombina variegata C C B C B

3.2.g. Specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global

1758 Ligularia sibirica R C B C B

1902 Cypripedium calceolus V C B C B

4070 Campanula serrata C C B C B

Cat. Specia Populație Motiv

4. DESCRIEREA SITULUI

Pajiști naturale, stepe 13 N09 321

Păduri de foioase 46 N16 311

Păduri de conifere 19 N17 312

Păduri de amestec 15 N19 313

Habitat de păduri (păduri în tranziție) 7 N26 324

Alte caracteristici ale sitului:

Masivul Buila Vanturarita se detaseaza din lantul muntos al Muntilor Capatanii prezentand caractere aparte, specifice reliefului carstic cu creste calcaroase liniare si insulare, chei, creste ascutite si zimtate, martori de eroziune reziduali sub forma de turnuri sau ace formand un peisaj inedit. Buila Vanturarita este considerat unul dintre masivele muntoase renumite printr-o serie de caracteristici unice : muntele despocat de 4 paraie care au format 4 chei fiecare cu specificul sau, acesta prezinta deasemenea un bogat bazin floristic in care predomina specii rare si endemice de flora, constituind un valoros tezaur natural.

4.2. Calitate și importanță: Habitatete reprezentative pentru sit sunt :

9410 paduri acidofile cu Picea din etajele alpine montane, acest tip de habitat este slab reprezentat in sit datorita unei reprezentari slabe a solului (soluri scheletice, strat superficial de sol);

8120 Grohotiș calcaros și de sisturi calcaroase ale etajelor montane până la cele alpine; habitate de paduri de fag cu Luzula și Asperula, pe versantii cu vai umede intalnindu-se fagete cu Phyllitis scolopendrium;

8310 Grote neexplorate turistice sunt in numar de 28 si un aven din care sunt declarate ca monumente ale naturii la nivel national urmatoarele pesteri in numar de 7 care au un stadiu de conservare foarte bun datorita faptului ca au o localizare greu accesibila turistilor : Pestera Munteanu Murgoci, Pestera Pagodelor, Pestera cu Perle, Pestera cu Lac, Pestera rac, Pestera cu clopot, Pestera caprelor. In cadrul sitului este declarata o rezervatie naturala de padure de tisa Rezervatia Valea Cheii care are o suprafata de 1,5 ha instituita ca arie naturala cu statut de protectie si conservare.

4.3. Vulnerabilitate:

Turismul necontrolat in interiorul sitului. Cariera de calcar din imediata apropiere a parcului.

4.5. Tip de proprietate: Proprietate de stat: - RNP Romsilva prin OS Romani si OS Rm. Valcea, proprietate publica prin Primaria Costesti, proprietate a manastirilor si parohiilor prin: Manastirea Bistrita, Manastirea Arnota, Schitul Patrunsa, Schitul Pahomie, Parohia Costesati, Parohia Pietreni 1, proprietate a obstilor prin Obstea de Mosneni Cheia, Obstea de Mosneni Olanesti, proprietate privata prin mici suprafete de fânețe și pădure.

Responsabilitatea pentru stabilirea modalităților de administrare a ariilor naturale protejate și a altor bunuri ale patrimoniului natural puse sub regim special de protecție și conservare, declarate prin legi sau prin alte acte normative adoptate de Guvern, revine autorității publice centrale pentru protecția mediului, împreună cu Academia Română și Comitetul Național al Programului MAB. Pentru ariile protejate declarate prin hotărâri ale administrațiilor locale, responsabilitatea administrării revine autorității Administrației Publice Locale/Județene. Parcurile naționale, au de regulă administrații distincte, așa după cum este și cazul Parcului Național Buila-Vânturarița.

Administrația Parcului Natural are ca activități principale:

- Marcarea limitelor parcului;
- Marcarea traseelor turistice;
- Întâlniri ale consiliilor Științific și Consultativ ale parcului;
- Patrulări în vederea combaterii braconajului;
- Patrulări în zonele cu circulație turistică în special la sfârșit de săptămână sunt organizate patrule, de multe ori împreună cu Salvamontul, pentru prevenirea accidentelor montane și reducerea impactului negativ al turismului montan;
- Igienizări sunt făcute în permanență în zonele intens circulate : Cheile Bistriței, Valea Prislop, Poiana Scărișoara, Pătrunsa, Pahomie, Cabana Cheia, Curmătura Builei;
- Supravegherea/monitorizarea parcului monitorizarea circulației turistice, observații floră/faună, participarea la evenimentele din parc (hramurile mănăstirilor și schiturilor);
- Monitorizarea/controlul exploatărilor forestiere patrulări și controale în parchetele forestiere de pe raza parcului și a rampelor de încărcare, în vederea verificării respectării zonării interioare a parcului, a amenajamentelor silvice și a legislației în domeniu;
- Educație ecologică - programe de educație ecologică în școlile din zona parcului și din județ.
- Informare și conștientizare publică - numeroase întâlniri cu autoritățile locale, comunitățile locale, proprietarii de terenuri și administratorii acestora, participare la toate evenimentele locale: simpozioane locale, dezbateri publice, manifestări culturale și religioase. Au fost distribuite pliante, broșuri și postere de prezentare a parcului;
- Cercetare științifică în colaborare cu cercetătorii din Asociația Kogayon și până în prezent s-a concretizat în 2006 prin completarea listelor speciilor și habitatelor de pe pagina web a Ministerului Mediului și Gospodăririi Apelor, în vederea propunerii Sitului de Importanță Comunitară P.N. Buila-Vânturarița, parte a Rețelei Ecologice Europene Natura 2000 și prin publicarea unor lucrări, altele fiind în curs de desfășurare.

2. Nordul Gorjului de Est ROSCI0128 - 12% din teritoriul comunei Vaideeni - prin grija Agenției de Protecția Mediului Gorj

2.2. Suprafața sitului (ha) 49.114 - estimat 1891 ha din teritoriul comunei Vaideeni

3.2.c. Specii de mamifere enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

1303 *Rhinolophus hipposideros* P A B C B

1304 *Rhinolophus ferrumequinum* C B B C B

1307 Myotis blythii RC C B C B
1310 Miniopterus schreibersi RC C B C B
1321 Myotis emarginatus R C B C B
1323 Myotis bechsteini P B B C B
1324 Myotis myotis P C B C B
1352 Canis lupus P C B C B
1354 Ursus arctos P C B C B
1355 Lutra lutra R C B C B
1361 Lynx lynx V C B C B

3.2.d. Specii de amfibieni și reptile enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global
1166 Triturus cristatus R C B C B
1193 Bombina variegata P C B C B

3.2.e. Specii de pești enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global
2484 Eudontomyzon mariae P?
1138 Barbus meridionalis C C B C B

3.2.f. Specii de nevertebrate enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global
1078 Callimorpha quadripunctaria RC B B C B
1083 Lucanus cervus P B B C B

3.2.g. Specii de plante enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE

Cod Specie Populație: Rezidentă Reproducere Iernat Pasaj Sit Pop. Conserv. Izolare Global
2093 Pulsatilla grandis R B B C B
4070 Campanula serrata C C B C B
4097 Iris aphylla ssp. hungarica R B B C B
Cat. Specia Populație Motiv

3.3. Alte specii importante de floră și faună

B Accipiter gentilis C C B Apus melba A C
B Aquila chrysaetos C C B Aquila pomarina C C
B Bonasa bonasia C C B Bubo bubo C C
B Buteo buteo C C B Ciconia ciconia C C
B Corvus corax C C B Dendrocopos leucotos C C
B Dendrocopos syriacus C C B Dryocopus martius C C
B Emberiza cia A C B Emberiza cirulus A C
B Emberiza hortulana C C B Falco naumanni B C
B Falco tinnunculus C C B Fringilla coelebs C C
B Loxia curvirostra C C B Loxia pytyopsittacus C C
B Parus caeruleus C C B Parus cristatus C C
B Parus major C C B Picoides tridactylus C C
B Tetrao urogallus C C

Semnificativă este prezenta relictului glaciar Pinus Cembra sub forma de exemplare izolate sau in grupuri compacte, alături de monumente ale naturii cum sunt floarea de colt și gentiana. Elementele de fauna sunt caracteristice pentru munti împaduriti, aici gasindu-si linistea ursul, lupul și numeroase exemplare magnifice de ras. Pe langa bogatul tezaur de specii animale și vegetale, unele endemice sau relicte, zona se impune și prin peisajul sau pitoresc deosebit, cu văi salbatice și chei abrupte. Teritoriul, lipsit de localități - cu excepția celor dispuse de-a lungul limitei sudice și a stațiunii Rânca

(1.600 m), amplasat într-un vast amfiteatru natural aproape nealterat, cu un ecart altitudinal de 2.319 m dezvoltat pe o distanță transversală de sub 25 km, se situează în regiunea biogeografică alpină, în ecoregiunea Carpaților Meridionali pe versantul sudic al sectorului de vest al acestora, între interfluviul Olteț-Cerna, la răsărit și Parcul Național Defileul Jiului la apus și între cumpăna apelor, la nord și drumul submontan Apa Neagră - Bumbesti - Racovița, la sud. Principalele categorii funciare sunt reprezentate de păduri, pajiști, stâncării, abrupturi, chei și poieni. O suprafață însemnată este reprezentată de pădurile virgine. Poziția în SV arcului carpatic, cu influențe climatice submediteraneene, lărga extensiune a calcarelor, expoziția preponderent sudică, corelate cu marea amplitudine altitudinală și fragmentarea accentuată a reliefului, au determinat un specific aparte al covorului vegetal și al lumii animale, aici înregistrându-se o interferență complexă între elementele sudice cu caracter relativ xeroterm (care urcă la unele dintre cele mai mari altitudini din țară, de ex. liliacul la 1400 m, scumpia la 1250 m) și elementele arcto-alpine, care coboară destul de mult pe înălțimile afectate de efectul de culme.

Importanța acestui SCI constă și în pădurile seculare de fag, în care se întâlnesc specii lemnoase de carpen, mestecăn, soc roșu etc. Se remarcă impactul peisagistic deosebit de impresionant. Remarcăm de asemenea prezenta ferigilor: *Pteridium aquillinum*, *Phyllitis scolopendrium*, alături de plante cu flori: *vinarita-Asperula odorata*, *coltisorul -Dentaria bulbifera* etc. Pajiștile alpine sunt bine reprezentate prin speciile: *Nardus stricta*, *Festuca suspina*, uneori aceste pajiști sunt intrerupte de amestecul: *Rhododendron kotshyi* și *Pinus mughus*. Importantă și prezentă este și Floarea de colt-*Leontopodium alpinum* -simbol al ocrotirii cadrului natural.

Oportunități și amenințări

Turismul, ca activitate economică, poate cauza pagube mari ariilor protejate, în special dacă nu sunt administrate adecvat, dar poate aduce și mari beneficii. Presiunile asupra locurilor turistice mai cunoscute cresc, astfel încât ariile naturale valoroase devin din ce în ce mai mult locuri pentru turismul de lungă durată - case de vacanță, vizite de o zi și chiar sport. Facilitățile turistice intră deseori în conflict cu țelurile de conservare și strică peisajele naturale; presiunile pentru dezvoltarea unor asemenea facilități sunt deosebit de puternice în unele zone, în timp ce, în altele, turismul pur și simplu nu are loc. Dar, dacă este planificat și administrat pentru a fi durabil, turismul poate fi o forță pozitivă, aducând beneficii atât ariilor protejate cât și comunităților locale. Turismul va fi binevenit în perimetrul sau în proximitatea ariilor protejate, dacă respectă caracterul special al ariei, astfel încât, pagubele și poluarea să fie minime. Principalele forme de turism agreat în cadrul ariilor protejate sunt: - turismul bazat pe aprecierea naturii, turismul cultural și educațional, activitatea turistică a grupurilor mici, liniștite, ecoturismul, în general. În plus, turismul poate ajuta la justificarea înființării ariilor protejate în regiunile marginale, și poate duce la o înviorare a comunităților locale din punct de vedere economic și al culturilor tradiționale.

Transportul, în special cel rutier, are un impact crescând asupra ariilor protejate: prin poluarea aerului, congestie, zgomot și intruziune vizuala și prin însăși construirea drumurilor. Drumurile noi și „îmbunătățite” amenință numeroase arii protejate. De asemenea, canalizarea râurilor poate pune în pericol ținuturile umede riverane. Deseori, pagubele produse ariilor protejate sunt ignorate sau subestimate în planificarea infrastructurii transporturilor. Și totuși, există alternative, cel puțin pentru transportul local. Unele arii protejate au indicatoare pentru încurajarea (sau constrângerea) oamenilor de a-și lăsa mașinile lângă marginea perimetrului protejat și să folosească mijloace alternative de

transport (autobuzele, bicicletele sau bărcile) sau sa meargă pe jos. Unii încurajează chiar locuitorii orașelor să facă întreaga călătorie cu mijloacele de transport în comun..⁶

Industria extractivă poate pune probleme speciale Parcului Național Buila, de exemplu. Exploatarea unor roci sau zăcăminte de subsol poate fi în conflict direct cu scopurile unei arii protejate. Dar industria extractivă poate aduce și beneficii. Fostele zone miniere adânci, foste cariere pot oferi șansa refacerii unei păduri, pot fi folosite pentru crearea de noi habitate.

Agricultura

În zonă există suprafețe întinse de pajiști semi-naturale ce pot fi clasificate ca pajiști cu înaltă valoare naturală (pajiști semi-naturale, în general asociate cu o diversitate ridicată de specii și habitate). Studiile efectuate asupra sistemelor de pajiști din România arată că acestea prezintă o diversitate botanică foarte ridicată. Odată cu dezvoltarea sperată a creșterii animalelor în zonă și adoptarea unor practici agricole mai intensive este de așteptat să crească nivelul de fertilizare actualmente foarte scăzut în strânsă corelare cu creșterea eficienței în agricultură. Utilizarea fertilizanților chimici ar fi implicit asociată cu scăderea semnificativă a diversității speciilor de plante și pierderea de habitate, așa cum este demonstrat de numeroase studii.

Programul Național de Dezvoltare Rurală sprijină menținerea pajiștilor cu înaltă valoare naturală și oferă fermierilor o plată compensatorie la hectar = 124 Euro.

Plățile de agro-mediu sprijină dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, încurajează fermierii să deservească societatea ca întreg prin introducerea sau continuarea aplicării metodelor de producție agricolă compatibile cu protecția și îmbunătățirea mediului, a peisajului și caracteristicilor sale, a resurselor naturale, a solului și a diversității genetice.

Localitățile din nordul microregiunii sunt eligibile pentru pachetele 1. Pajiști cu Înaltă Valoare Naturală și 2. Practici Agricole Tradițional.

Riscuri la care sunt supuse resursele naturale ale zonei

Zone critice sub aspectul deteriorării solurilor. Zonele pe care se manifesta intens fenomenul alunecarilor de teren din regiunea dealurilor subcarpatice (localitățile Vaideeni, Costesti, Francesti, Tomsani).

Defrișarea – Intretinerea padurilor, in special a padurilor private, se face necorespunzator, iar taierea unui numar excesiv de copaci duce la intensificarea eroziunii. Defrișarea și eroziunea pot afecta ecosistemul terestru, mai ales în zona montana a județului. Capacitatea de retenție a apei scade, cauzând deficit de apă. Din cauza reversibilității pe timp îndelungat a fenomenului, impactul a fost evaluat ca fiind **extrem** (pentru apă) și **mare** (pentru sol și apă subterană).

Impactul asupra calității vieții – Intretinerea necorespunzătoare a pădurilor reduce posibilitățile economice ale generațiilor viitoare și limitează productivitatea zonelor defrișate, generând scăderea potențialelor resurse de apă potabilă. Acest impact a fost evaluat ca **semnificativ** (pentru apă).

Eroziunea – Vulnerabilitatea naturală a solurilor, accentuată și de activitățile umane (în principal agricultura), cauzează eroziune, în special în zona subcarpatică a județului Vâlcea. PLAM menționează printre al localitatea Francesti.

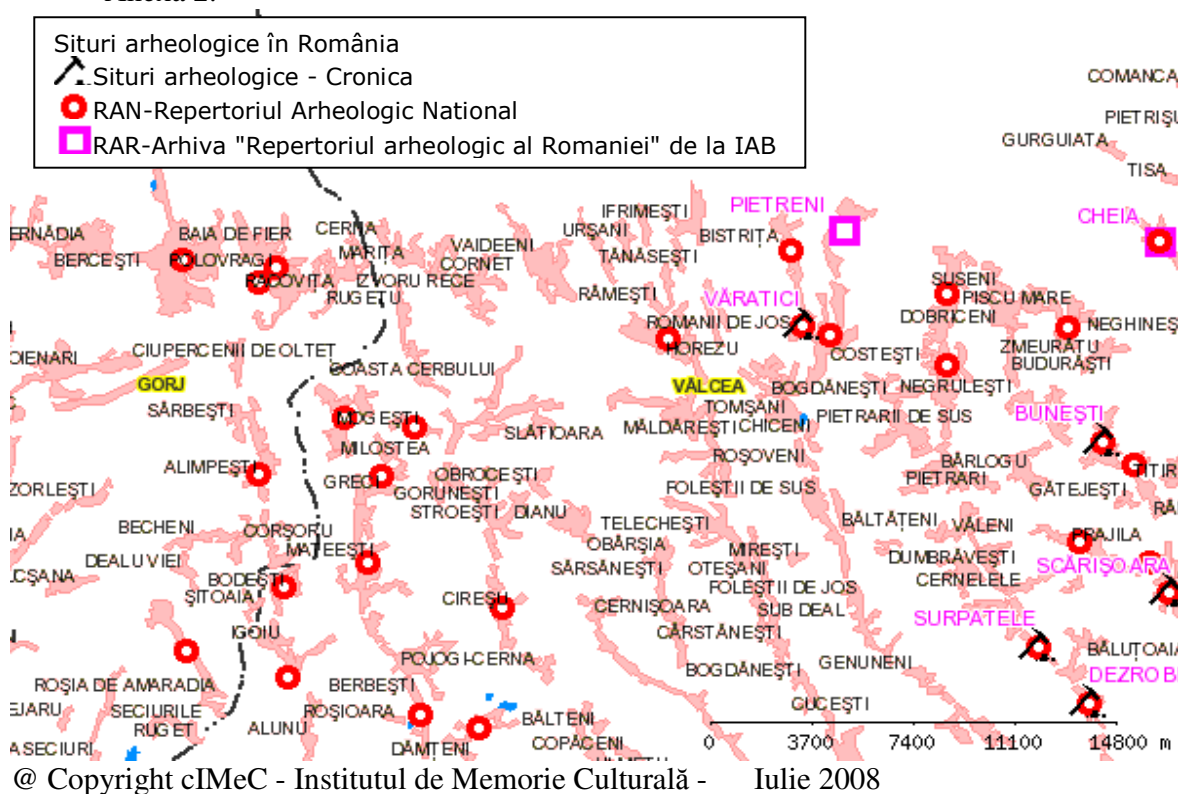
Capitalul fizic și de producție

Patrimoniul cultural

Patrimoniul construit

În microregiune există:

- 1 monument UNESCO (1 din cele 7 din România) - complexul Mănăstirii Hurezi
- 128 de monumente istorice – cf. Ministerului Culturii (16% din monumentele istorice din jud. Valcea) - biserici, case și ansambluri de locuințe dintre care x de categoria A și x de categorie B - monumentele de categorie A sunt prezentate mai jos iar cele de categorie B sunt incluse în Anexa 1 și 16 sănțiere arheologice (necropole din epoca Hallstadt, asezări romane, etc) - Anexa 2.

Patrimoniul cultural imobil constituie cea mai valoroasă componentă a patrimoniului cultural, atât în ceea ce privește valoarea materială directă, cât și în raport cu posibilitățile de inserție a unor componente extraculturale. Fiecare dintre bunurile imobile clasate în inventarul monumentelor istorice este unic, astfel încât, pentru fiecare monument în parte, trebuie avută în vedere o abordare specifică aceluși monument, care se găsește amplasat într-un loc unic.⁷ Majoritatea monumentelor cu o valoare istorică, artistică sau arhitecturală se află în proprietatea sau sunt administrate fie de entități publice de

⁷ Strategia Națională pentru Patrimoniul Cultural.

obicei administrația publică locale fie administrația bisericească aceștia având responsabilități foarte clar pentru conservarea lor. Un rol la fel de important însă în conservarea și valorificarea sa ar trebui să aibe comunitatea locală, ONG-urile și reprezentanții sectorului privat.

Conservarea integrată a patrimoniului arhitectural⁸ are două obiective esențiale:

conservarea atât a monumentului istoric propriu-zis, cât și a zonei de protecție a acestuia (presupune existența unor mecanisme concrete de protecție fizică dar și procesele de punere în valoare a monumentului și a zonei sale de protecție);

integrarea patrimoniului construit în mediul de viață al societății contemporane, prin:

programe de revitalizare a zonelor în care se află bunuri culturale imobile;

programe de dezvoltare locală și regională, cu includerea bunurilor culturale imobile și imobile;

cooperarea între specialiștii în planificarea teritoriului, urbanisti și restauratori de monumente istorice, proprietarilor și administratorilor, administrația publică locală, ONGuri, alte instituții în scopul adoptării celor mai bune măsuri pentru punerea în valoare a bunurilor culturale imobile.

Potrivit prevederilor Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice **monumentele istorice** sunt **monumentele, ansamblurile și siturile istorice** (așa cum fiecare dintre aceste categorii este definită în lege) clasate în două grupe: **grupa A** (monumente istorice de valoare națională și universală) și **grupa B** (monumente reprezentative pentru patrimonial cultural local).

Localitatea	Nr. Monumente		Total
	Categoria A	categoria B	
Horezu	18	9	27
Barbatesti		9	9
Costesti	9	10	19
Frâncești	11	7	18
Măldărești	5	2	7
Oteșani		2	2
Slătioara		5	5
Stroești		3	3
Tomșani		3	3
Vaideeni	1	3	4
Total	43	53	

Pentru monumentele patrimoniului cultural național al României incluse în Lista UNESCO a Patrimoniului Mondial (Mănăstirea Hurezi) se impune pregătirea unor planuri de management asigurând astfel o planificare pe termen lung, care să includă conservarea și protecția lor. Majoritatea monumentelor sunt religioase - mănăstiri, schituri, biserici dar există și monumente de arhitectură laică (două din cele mai cunoscute cule din Oltenia) și arhitectura traditionala țărănească în Vaideeni- case vechi cu pridvor, specifice zonei etnografice “Oltenia de sub munte” si case cu ocol, specifice Marginimii Sibiului; Costești déjà identificate ca obiecte de patrimoniu dar și în celelalte localități. În Vaideeni, Costești și Horezu există de asemenea monumente de tehnică țărănească

1. Ansamblu de instalatii tehnice, localizat in satul Vaideeni si datat din sec.XIX ;
2. Joagar hidraulic, localizat in satul Vaideeni si datat din sec.XIX ;
3. Moara de apa, localizata in satul Vaideeni si datata din sec.XIX ;
4. Darac, localizat in satul Vaideeni si datat din sec.XIX ;
5. Piuă hidraulică, localizata in satul Vaideeni si datata din sec.XIX ;

⁸ , Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei, adoptată la Granada la 3 octombrie 1985 și ratificată de România prin Legea nr. 157/1997, și care

Valori de patrimoniu cultural de interes național cuprinse în lista monumentelor istorice 2004 ⁹

Patrimoniul UNESCO

596 VL-II-m-A-09894 Mănăstirea Hurezi 1692-1694 ROMANII DE JOS; sat aparținător oraș HOREZU

597 VL-II-a-A-09894.04 Mănăstirea Hurezi 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

598 VL-II-m-A-09894.01 Biserica mare "Sf. Împărați Constantin și Elena" 1692-1694 sat aparținător ROMANII DE JOS;

599 VL-II-m-A-09894.02 Paraclisul "Nașterea Maicii Domnului" 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

600 VL-II-m-A-09894.03 Palatul Domnesc 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

601 VL-II-m-A-09894.04 Trapeza 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

602 VL-II-m-A-09894.05 Turn poartă-clopotniță 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

603 VL-II-m-A-09894.06 Corpuri de chilii -laturile N, V, S (incinta I-a) sec. XIX 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS;

604 VL-II-m-A-09894.07 Zid de incintă DE 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

605 VL-II-m-A-09894.08 Fântână 1692 - 1697 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

606 VL-II-m-A-09894.09 Clădiri anexe (incinta a II-a) sec. XIX sat aparținător ROMANII DE JOS;

Situata într-o zona de dealuri frumoase, este o adevarata capodopera a artei religioase. Avem aici o adevarata întru chipare a stilului brâncovenesc, creat în epoca acestui domnitor, supranumit "domnitorul aurului". Biserica se caracterizeaza prin pridvoare cu stâlpi sculptati, bogatele decoratiuni amintind de rafinamentul artei italiene.

Numarul turiștilor care vizitează Mănăstirea Horezu variază în timpul anului - in luna mai se inregistreaza cel mai mare numar de vizitatori (maximul lunii a fost de aprox. 10.000 vizitatori). Aproximativ 50% din vizitatori sunt grupuri de pelerinaj organizate de preoti, parohi, biserici din toata tara, restul fiind elevi prin excursii scolare si familii aflate in concediu. Elevii viziteaza minastirea mai ales in lunile aprilie, mai, iunie si iulie. Famiile vin in concedii mai ales in lunile iulie, august. Vizitatorii se cazeaza la alte minastiri din zona de pe Valea Oltului (ex. Turnu), Minastirea dintr-un Lemn, Bistrita. In general, urmatoarea destinatie este Minastirea Tismana. Turistii straini sunt interesati de satul de Olari.

Situația numărului de vizitatori la Mănăstirea Hurezi

Anul	Total	Români	Străini
2002	67.900	65.035	2.865
2003	60.300	57.055	3.245
2004	60.500	*	*
2005	60.000	*	*
2006	65.000	61.548	3.542
2007	80.304	*	*

Categoria A

⁹MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR - INSTITUTUL NAȚIONAL AL MONUMENTELOR ISTORICE

Costești

312 VL-II-a-A-09666 Mănăstirea Bistrița 1494; ref.1519, 1847 - 1856 sat BISTRIȚA;

313 VL-II-m-A-09666.01 Biserica "Adormirea Maicii Domnului" 1847 - 1856 sat BISTRIȚA;

314 VL-II-m-A-09666.02 Biserica-bolniță "Schimbarea la Față" (přidvor) 1520-1521;1710 sat BISTRIȚA;

315 VL-II-m-A-09666.03 Turn clopotniță ref. 1847 - 1856 sat BISTRIȚA; comuna COSTEȘTI

316 VL-II-m-A-09666.04 Corp de chilii (din incinta veche) ref. 1847 - 1856 sat BISTRIȚA;

317 VL-II-m-A-09666.05 Foișor Pe latura de E a incintei vechi ref. 1847 - 1856 sat BISTRIȚA;

318 VL-II-a-A-09667 Mănăstirea Arnota Pe muntele Arnota 1634 sat BISTRIȚA; comuna COSTEȘTI

319 VL-II-m-A-09667.01 Biserica "Sf. Arhangheli" 1634 sat BISTRIȚA;

320 VL-II-m-A-09667.02 Corp chilii 1852 - 1856 sat BISTRIȚA;

Foarte mica, ascunsa la capatul unui drum serpuitor **Arnota** si a fost construita de domnitorul Matei Basarab în 1636, în semn de multumire Domnului pentru ca l-a ajutat sa scape de inamicii turcii care îl atacau mereu.

324 VL-II-m-A-09670 Biserica "Sf. Îngeri" În peștera Sf. Grigore sec. XVII 1782 (pictura) sat BISTRIȚA;

574 VL-II-m-B-09872 Biserica "Intrarea în Biserică" 1750 sat PIETRENI;

575 VL-II-m-A-09873 Biserica de lemn "Adormirea Maicii Domnului" 1664 sat PIETRENI;

Cartier Grămești

Evoluția numărului vizitatori ai obiectivelor de interes turistic în localitatea Costești*

Anul	Număr total turiști	Număr turiști străini
2005	50 000	1100
2006	70 000	1100
2007	90 000	1200

* sursa : Primăria Costești

“Vara au fost zile cand la sfarsit de saptamană au intrat in localitatea Bistrita 20 de autocare,cei mai multi vizitatori intr-o zi se inregistreaza de Sf Marie(15 august) si de Sf. Grigore Decapolitul (20 noiembrie). Deplasarea in zone se face cu autocarul si masini personale.”a relatat aceeași sursă.

Frâncești

Drumul ce trece pe aici chiar poate fi numit drumul crucii. El strabate sate cu o multime de cruci pictate, asezate de-a lungul sau. La rascrucile sale se întâlnesc mănastiri precum **Mănastirea Dintr-un Lemn** întemeiata de domnitorul Preda Brâncoveanu, în anul 1635 (dupa legenda numele ei vine de la faptul ca ar fi fost construita dintr-un singur trunchi de stejar) și **Mănastirea Surpatele**, întemeiata de domnita Maria, sotia domnitorului Constantin Brâncoveanu.

416 VL-II-a-A-09742 Mănăstirea "Dintr-un Lemn" Cartier Mănăstireni 1633-1654, 1715 sat DEZROBIȚI;

417 VL-II-m-A-09742.01 Biserica "Nașterea Maicii Domnului" 1634-1635, 1715 sat DEZROBIȚI;

418 VL-II-m-A-09742.02 Biserica "Dintr -un Lemn" - "Nașterea Maicii a doua jum. sec. XVI Domnului" (inițial) reconstruit 1810-1814, ref. 1955 sat DEZROBIȚI;

419 VL-II-m-A-09742.03 Stăreție 1633 - 1654 1715 sat DEZROBIȚI; comuna FRÂNCEȘTI (extinsă)

420 VL-II-m-A-09742.04 Turn clopotniță 1715 sat DEZROBIȚI; comuna FRÂNCEȘTI

421 VL-II-m-A-09742.05 Incinta Mare (Incinta veche) 1633-1654, 1715 sat DEZROBIȚI;

422 VL-II-m-A-09742.06 Fântâna Platonida (incinta nouă) Cartier Mănăstireni mijl. sec. XIX sat DEZROBIȚI;

423 VL-II-m-A-09742.07 Incinta Mică (incinta nouă) sec. XIX - XX sat DEZROBIȚI;

660 VL-II-a-A-09929 Mănăstirea Surpatele 1703 - 1706 sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

661 VL-II-m-A-09929.01 Biserica "Sf. Arhangheli" 1706 sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

662 VL-II-m-A-09929.02 Stăreție 1706 sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

663 VL-II-m-A-09929.03 Chiliile de pe latura de sud 1706 sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

664 VL-II-m-A-09929.04 Clopotniță sat SURPATELE; comuna FRÂNCEȘTI

Monumentele din comuna Frâncești primesc anual, conform datelor primăriei un număr estimat la 15.000 vizitatori.

Horezu

607 VL-II-a-A-09895 Ansamblul bolniței mănăstirii Hurezi 1696 - 1699 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

608 VL-II-m-A-09895.01 Biserica- bolniță "Adormirea Maicii Domnului" La E de incinta mare a mănăstirii 1696 - 1699 sat aparținător ROMANII DE JOS; oraș HOREZU

609 VL-II-m-A-09895.02 Ruine bolniță sat aparținător ROMANII DE JOS; 1696 - 1699

610 VL-II-m-A-09895.03 Foișor sat aparținător ROMANII DE JOS; La E de incinta mare a mănăstirii sec. XVIII

611 VL-II-a-A-09896 Ansamblul schitului "Sf. Ștefan" sat aparținător ROMANII DE JOS; La 1 km V de mănăstire 1703

612 VL-II-m-A-09896.01 Schitul "Sf. Ștefan" sat aparținător ROMANII DE JOS; La 1 km V de mănăstire 1703

613 VL-II-m-A-09896.02 Chilii sat aparținător ROMANII DE JOS; 1703

616 VL-II-a-A-09899 Schitul "Sf. Apostoli" sat aparținător ROMANII DE JOS Str. Schitului 23 La 500 m N de mănăstire 1698

617 VL-II-m-A-09899.01 Biserica "Sf. Apostoli" sat aparținător ROMANII DE JOS; Str. Schitului 23 1698

618 VL-II-m-A-09899.02 Chilii sat aparținător ROMANII DE JOS; Str. Schitului 23 1698

619 VL-II-m-A-09899.03 Zid de incintă sat aparținător ROMANII DE JOS; Str. Schitului 23 1698

696 VL-II-m-A-09953 Biserica "Intrarea în Biserică" și "Sf. Ioan Botezătorul" sat aparținător URȘANI; Str. Urșani 65 1800 oraș HOREZU

Măldărești

501 VL-II-a-A-09811 Ansamblul Culei Duca sat MĂLDĂREȘTI; comuna Vis-a-vis de ansamblul "Culei 1812 - 1827 MĂLDĂREȘTI vechi"

502 VL-II-m-A-09811.01 Anexe sat MĂLDĂREȘTI; comuna 1827 MĂLDĂREȘTI

503 VL-II-m-A-09811.02 Cula Duca sat MĂLDĂREȘTI; comuna 1827 MĂLDĂREȘTI

504 VL-II-a-A-09812 Ansamblul Culei Greceanu sat MĂLDĂREȘTI; comuna Vis-a-vis de ansamblul Culei noi sec. XVIII

505 VL-II-m-A-09812.01 Cula Greceanu sat MĂLDĂREȘTI; comuna sec. XVIII MĂLDĂREȘTI

506 VL-II-m-A-09812.02 Anexe sat MĂLDĂREȘTI; comuna sec. XVIII MĂLDĂREȘTI

507 VL-II-m-A-09812.03 Biserica "Sf. Nicolae" și "Sf. Voievozi" sat MĂLDĂREȘTI; alăturată incintei Cula Greceanu 1774 - 1790

Vaideeni

495 VL-II-m-A-09805 Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva" sat MARIȚA; comuna VAIDEENI 1556 - 1557

Biserica Română Ortodoxă deține circa 80% din bunurile aparținând patrimoniului cultural înscrise în lista monumentelor istorice, datate între secolele XIV-XIX. Gradul și calitatea conservării acestor obiective de patrimoniu sunt diferite în unele cazuri lucrările deja efectuate având efecte dezastruoase și probabil ireversibile

Patrimoniul cultural mobil și imaterial

Patrimoniul cultural imobil face referire la muzee și colecții de artă; de arheologie și istorie; de știință și istorie; de etnografie și antropologie; specializate. În microregiunea Horezu regăsim următoarele muzee și colecții.

Galeria de arta populară contemporană, gazduită de Casa de Cultură „Constantin Brâncoveanu” Horezu, una din cele mai mari galerii de artă populară contemporană cu aproape 4.000 de produse din ceramică (colecționate dintre cele mai valoroase creații din domeniu prezentate la cele 37 de ediții ale Târgului ceramicii populare românești „Cocoșul de Hurez”), o retrospectivă a istoriei ceramicii din Horezu, dar și din principalele centre de olărit din România.

Muzeul mănăstirii Hurezi conține diverse piese de artă medievală, țesături și numeroase exemplare de documente și cărți vechi. Aceste exemplare provin din biblioteca mănăstirii inițiată de Constantin Brancoveanu, care avea una din cele mai valoroase colecții de carte ale timpului său. Deasupra intrării în bibliotecă scrie și astăzi în grecește "Biblioteca de hrana dorita sufleteasca, această casă a cărților, iubire pre înțeleapta îmbelsugare, în anul 1708", scrisa de arhimandritul Ioan. Colecția avea catalogul sau, doua cărți de biblioteconomie, precum și cărți laice mai rare într-o mănăstire: Herodot, Euripide, Hesiod, Aristofan, Luchiano, Cartile lui Iustinian, Cronicile Bizantine și lexicoane gramatici grecești și latine, studiate și de Alexandru Odobescu în 1860.

Muzeul județean Vâlcea - 2 unități muzeale

Complexul Muzeal Măldărești cuprinde trei obiective de importanță națională: Cula Greceanu (secolul al XVIII-lea, propusă ca monument istoric pe lista UNESCO a Patrimoniului Cultural Mondial), Cula Măldărescu (secolul al XIX-lea, cumpărată în secolul al XX-lea de I. G. Duca) și Casa Memorială „I. G. Duca”, cu un patrimoniu mobil riguros constituit și reprezentativ pentru zonă; dispune de un spațiu auxiliar de 2 ha, care poate fi folosit pentru diferite târguri, tabere de creație, producții cinematografice etc.), are imobile anexe ce pot fi folosite ca spații de cazare tip pensiune și este situat într-un cadru geografic de excepție, cu o vecinătate având bogate tradiții și obiceiuri, ceea ce permite integrarea Complexului într-un circuit turistic nu doar de importanță zonală sau națională, ci și internațională. Probleme: lipsa resurselor umane (există doar un singur muzeograf pentru trei obiective), inexistența paratrasnetelor la clădiri. ¹⁰

¹⁰ Strategia culturală a jud. Valcea

Muzeul de Artă "Dimitru D. Anghel" - Colectia de arta plastica Alexandru Balintescu a intrat in circuit public prin donatia efectuata de Alexandru Balintescu in anul 1980 si cuprinde lucrari de pictura ale lui Gheorghe Tomaziu, Florin Niculiu, Horia Bernea, Marin Gherasim, Horia Damian etc. si lucrari de sculptura apartinand artistului Rodion Gheorghita. Personalitatea sculptorului Gh. D. Anghel (1904-1966) este bine pusa in valoare prin cele 7 lucrari in bronz care sunt expuse, unele avand valoare de unicat, reflectand coordonatele unei viziuni artistice realist-traditionaliste. Rigoarea constructiei formale este de tip clasica, reprezentarii unor tipuri umane, ideale cu valorificarea spiritului monumental.

Situația numărului de vizitatori în zona Horezu

Obiectivul/Manifestarea	2002			2003		
	Total vizitatori	Români	Străini	Total vizitatori	Români	Străini
Mănăstirea Hurezi	67.900	65.035	2.865	60.300	57.055	3.245
Mănăstirea Bistrița	60.000	*	*	65.000	*	*
Mănăstirea Arnota	20.000	*	*	35.000	*	*
Galeria de Artă Populară	1.609	1.520	89	1.812	1.710	102
Culele de la Măldărești	12.750	7.650	5.110	16.820	10.092	6.728
Peștera Liliecilor	5.000	*	*	5.500	*	*
Manifestarea „Cocoșul de Hurezi”	5.500	4.565	935	7.000	5.810	1.190

Sursa Institutul Național Cercetare Dezvoltare Turism

Patrimoniul imaterial

Patrimoniul imaterial include toate acele aspecte culturale diferite ale vieții, moștenite din trecut, care definesc modul de viață al diferitelor societăți. Acestea pot face referire la practici locale, obiceiuri și credințe și deseori sunt exprimate în și prin limbaj, activități sociale, politice și economice și prin activități simbolice și ritualuri ale diferitelor comunități. Patrimoniul cultural imaterial se regăsește în special în următoarele domenii:

- tradiții și expresii orale - limba ca principalul lor vector, artele spectacolului, practici sociale, ritualuri și evenimente festive, cunoștințe și practici legate de natură și univers, artizanatul tradițional ș.a.

Centrul etnografic Vaideeni, important centru etnofolcloric legat de transhumanță și obiceiuri pastorale, este renumit pentru prelucrarea artistică a pieilor, lânii și confecționarea de instrumente muzicale, port popular ciobănesc cu influențe din zona Mărginimii Sibiului. Costumul popular, în două culori, alb și negru, este asemănător zonei Marginimii Sibiului.

O serie de meserii vechi au o răspandire din ce în ce mai redusă:

- Cusături și țesături artistice (covoare, desagi);
- Confecționare de instrumente muzicale - fluiere;
- Prelucrarea artistică a lemnului - obiecte de uz gospodăresc: lăzi, coșuri, furci de tors lână etc;
- Prelucrarea lânii și instalații de tehnică populară: darac, pive, mori de apă, joagăre acționate hidraulic.

Pentru Atlasul Etnografic Român au făcut obiectul unor studii laborioase localitățile: Bărbătești, Slătioara, Păușești și Oțeșani, reprezentative pentru zonă. În perioada 1972-1983 au fost cercetate temele: Așezări, Gospodărie, Locuință, Agricultură, Creșterea animalelor, Pomicultură și grădinărit,

Cultivarea plantelor textile, Vânătoare, Mijloace de transport, Creșterea viermilor de mătase, Creșterea albinelor, Alimentație, Meșteșuguri, Instalații tehnice, Obiceiuri la naștere, Obiceiuri la nuntă, Obiceiuri la moarte, Obiceiuri legate de ocupații, obiceiuri calendaristice. Astfel, zona etnografică Horezu îmbină elemente caracteristice mai multor civilizații:

- Civilizația lutului - olari vestiți
- civilizația lemnului - talentați cioplitori în lemn
- civilizația pastorală - stâne de oi pe pășunile alpine și folclor autentic pastoral.

Se conservă încă unele elemente tradiționale:

- habitat local (casa, gospodăria, locuința)
- ocupații în special păstoritul
- arta populară
- folclorul popular, muzical și coregrafic

În 2006 prof. dr. Ion Ghinoiu și colaboratorii săi (Emil Țîrcomnicu, Ionuț Semuc, Lucian David și Cătălin Găină), cercetători la Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” au efectuat ample sondaje privind cultura populară pentru a surprinde modificările intervenite în cei peste 30 de ani. Rezultate preliminare ale cercetării de teren au fost prezentate la colocviul Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” din București.

Artizanatul și celelalte forme de exprimare a tradițiilor pot fi valorizate prin turismul cultural. Artizanatul reprezintă o industrie culturală ce poate fi dezvoltată cu succes în multe zone, ca mijloc de dezvoltare economică și culturală a regiunilor și localităților. Cultivarea specificului zonal și revitalizarea unor meserii tradiționale este o pârgie pentru promovarea diversității, pentru dezvoltarea ofertei și pentru extinderea consumului acestor produse de la comunitate la un public mai larg, ce poate fi atras prin turism și prin forme complexe de comercializare.

Ceramica

Zona depresionară Horezu a fost și este recunoscută pentru meșteșugurile tradiționale practicate de locuitorii săi. Dintre acestea cel mai important este confecționarea ceramicii populare de Horezu care se remarcă prin forme, colorit și desene (castroane, farfurii, oale, ulcioare, câni, cești de țuică, de diferite mărimi, de uz casnic sau decorativ). Cel mai vechi și cel mai important centru de olărit din zona Olteniei este satul Olari din Orașul Horezu. Pe ulița principală a satului sunt 18 ateliere de ceramică.

Materialele locale folosite sunt lutul, care se găsește în Dealul Ulmului și culori naturale obținute din pământ; Uneltele tradiționale folosite :
roata olarului folosită pentru modelaj ,
cornul și gaița folosite pentru decorare.

Laptele pentru smalt este obținut dintr-o variantă de pamant luat din Culmea Marginea iar din Dealul Obreja se ia pasta din mangan pentru negru decorativ, în timp ce verdele din care se colorează motivele zoomorfe florale, geometrice se obține din arderea cuprului. Obținerea produselor: confecționarea produselor de ceramică este manuală după un proces tehnologic transmis de sute de ani. Principalele faze ale procesului tehnologic sunt: pregătirea lutului pentru modelare (transport,

dospit, tăiat, frământat, curățat de impurități, formarea gogoloaielor în funcție de mărimea și forma vasului), modelarea obiectului dorit, zvântatul sau zbârcitul, răzuitul, găuritul și iscălitul, decorarea, uscarea, arderea la primul foc, smălțuirea, arderea la al doilea foc, obținerea produsului finit. Desenele specifice ceramicii de Horezu: cocoșul, unic numai pe ceramica de Horezu, pomul vieții, șarpele casei, spicul, pânza de păianjen, coada de paun, simboluri creștine, florale și zoomorfe. Actualmente în Horezu meseria tradițională de ceramist-olar este practică de peste 80 de ceramiști de diferite vârste, de la cei mai tineri (reuniți într-un cerc de ceramică la Clubul Copiilor), până la cei mai în vârstă, meseria fiind transmisă de la părinți la copii. Meșterii ceramiști lucrează la domiciliu, constituiți în asociații familiale sau sunt autorizați ca persoane fizice. În prezent este constituită o asociație a ceramiștilor cu denumirea de Asociația de meșteșugari „Cocoșul de Hurez”. Sursa www.eco-oltenia.ro

Strada Olari sau satul Olari este ceea ce s-ar putea numi vatra meșteșugului ceramicii de la Horezu. Strada este un vechi sat de olari, cu gospodării și livezi situate de-a lungul unui drum în pantă; o ramificație a orașului Horezu pe care, ca să ajungi la olari, trebuie să mergi aproximativ 3-4 km. Pe strada Olari sunt grupați producătorii ceramicii de Horezu care, în parte continuă să își vândă obiectele la târgurile deja consacrate, fie lucrează la comandă, de multe ori pentru comercianții din localitate. Zona unde se practică comerțul este „pe șosea”. **Cercetare la Horezu** Maria Mateoniu Muzeul Țăranului Român

Manifestări, evenimente etno-folclorice, târguri:

Evenimentul	Localitatea	Data si periodicitate
Costești		
Balciul de Sf. Marie		15 august- anual
Festivalul internațional al rromilor		8 septembrie- anual
Hramul manastirilor Bistrita, Arnota		15 august, sfintii Mihail si Gavril- anual
Moastele Sf Grigore Decapolitul		20 noiembrie- anual
Simpozion mediu		Anual
Ziua comunei “La obârșie, la izvoare”		Izvorul Tămăduirii
Frâncești		
Targul popular de Izvorul Tamaduirii		Sarbatoarea religioasa Izvorul Tamaduirii, anual
Târg de Sfinții Pentru și Pavel		29 iunie anual
Horezu		
-Târgul ceramicii populare „Cocoșul de Hurez”		Prima duminică a lunii iunie, in fiecare an
- Targul popular de Izvorul Tamaduirii		Odata cu sarbatoarea religioasa Izvorul Tamaduirii, anual
- Festivalul “Colindul Sfant si bun”		Cu ocazia Craciunului , anual
- Zilele Orașului Horezu		Weekendul cel mai apropiat de 5 septembrie
Slătioara		
Festivalul filmului documentar etnologic ‘Eco-Etno-Folk-Film’ cu participare internațională		Prima săptămână din septembrie, festival de film organizat de Fundația "Niște Țărani"
Tomsani		
Fagurele de aur		A doua sambata si duminica din luna iunie

Flori din gradina Folesteană	26 octombrie
Vaideeni	
Festivalul folcloric al pastorilor din Carpati «Invarțita dorului», ce se desfășoară anual	în cea mai apropiată duminică de Sanziene.
Simpozion pe teme agroturistice	Anual, în luna mai sau iunie
Targ saptamanal	în fiecare vineri din săptămâna

Așezăminte culturale

- 2 Case de cultură (1 în comuna Slătioara, 1 în orașul Horezu)
- Cămine culturale în toate celelalte 8 comune din microregiune
- Căminul cultural din comuna Frâncești va fi refăcut cu sprijinul Direcției de Cultură Vâlcea
- Printre cele mai active așezăminte culturale, cu activitate permanentă, sunt menționate casa de cultură Horezu precum și câteva cămine culturale, între care Vaideeni, și Costești.
- Faptul că în județul Vâlcea nu există următoarele tipuri de așezăminte culturale:
 - universități populare (ar putea fi înființată una, cu filiale în Drăgășani și în stațiuni, având în vedere că Râmnicu Vâlcea a devenit centru universitar),
 - centre de cultură (în Țara Loviștei, zonă montană izolată, s-ar impune, în primă urgență) și - centre zonale pentru educația adulților.

Ansamluri culturale

Tradițiile zonei sunt păstrate încă vii prin activitatea ansamblurilor culturale din zonă:

- Grupul de dansuri "Brăulețul" al Căminului Cultural Bărbătești;
- Formația de călușari a Școlii cu clasele I-VIII și a Căminului Cultural Frâncești;
- Ansamblul „Bradulețul” din Horezu,
- Grupul de dansuri "Domnițele" al Căminului Cultural Costești;
- Ansamblul „Miorita" din Vaideeni,
- Ansamblul „Fantana lui Miuta" din Otesani.

Analiza SWOT Cultura - patrimoniu

Pentru patrimoniu cultural al zonei, au fost identificate următoarele:

Puncte forte

- Existența unui ansamblu bogat și divers de bunuri cu valoare de patrimoniu cultural imobil, repartizate în mod echilibrat în plan teritorial;

Puncte slabe

- Un număr mare de obiective aflate într-o stare de conservare precară. Însăși Mănăstirea Hurezi, singurul monument din sudul țării înscris în până în prezent în Patrimoniul Cultural Mondial, are probleme majore de conservare și de restaurare și reclamă de urgență un program consistent sub aspect financiar și tehnico-științific pentru a putea răspunde parametrilor impuși de legislația europeană privind conservarea, protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural mondial.¹¹

¹¹ Strategia culturală a județului Vâlce 2008-2013

- Bisericile de lemn, multe dintre ele scoase din cult cu decenii în urmă, sunt abandonate de comunitățile pe care le-au deservit, posibilitățile de finanțare a lucrărilor de restaurare a acestora fiind practic nule pe plan local.
- Lipsa de educație a proprietarilor, administratorilor, vizitatorilor
- Imprecizia inventarului și evidenței patrimoniului; pentru patrimoniul imaterial se remarcă lipsa „inventarului” județului Vâlcea în sensul prevăzut de *Convenția UNESCO privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial*, care să identifice și să definească diferitele elemente componente ale acestui patrimoniu existente pe teritoriul județului Vâlcea, ca parte a patrimoniului României;
- Intervenții neavizate;
- Lipsa fondurilor pentru sprijinirea proprietarilor;
- Măsurile de protejare, de asigurare a securității și de punere în valoare a patrimoniului cultural din microregiune presupun surse financiare apreciabile. Numărul mare de obiective și starea lor de conservare actuală implică eforturi materiale care nu pot fi asigurate pe măsura necesităților.¹²
- Lipsa personalului de control din instituțiile publice și lipsa specialiștilor.
- Nerespectarea legislației în domeniul conservării și valorificării patrimoniului, nerespectarea procedurilor de avizare și control, neaplicarea sacțiunilor legale.
- Lipsa specialiștilor și a meșterilor cu meserii tradiționale în procesul de protejare și punere în valoare a patrimoniului cultural imobil. În județul Vâlcea nu există specialiști atestați de Ministerul Culturii și Cultelor (arhitecți, ingineri constructori, istorici de artă, arheologi etc.),
- Lipsa programelor de formare și de specializare a resurselor umane prin învățământul formal și învățarea continuă a adulților
- Insuficienta implicare și responsabilizare, din partea autorităților locale, în gestionarea bunurilor de patrimoniu cultural imobil existente în teritoriu.
- Primăriile și consiliile locale nu cunosc încă sau ignoră prevederile Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice (republicată), care, în titlul IV, cap. II, art. 45-47, le impune o serie de atribuții și de responsabilități.¹³
- Insuficiența personalului de specialitate în domeniul managementului de proiecte sau managementului cultural;
- Deficiențe strategice și manageriale sub aspectul perceperii și promovării activităților culturale drept produse destinate consumului cultural, relevate în: activitate de promovare redusă;
- schimburi culturale reduse, la nivel național și în special internațional;
- activitate culturală redusă în raport cu potențialul patrimoniului deținut;
- activitate redusă de fund-raising;
- lipsa studiilor și cercetărilor;
- număr redus de parteneriate (cu autoritățile locale, organizații non-guvernamentale, alte instituții, mass-media),
- implementarea redusă a normelor și metodologiilor specifice de actualitate la nivel european.

¹² idem

¹³ idem

Oportunități

Turism cultural și religios

Turismul reprezintă o bază vitală de venit pentru muzee și alte instituții culturale. Turismul cultural este reprezentat de călătorii pentru festivaluri de artă, situri culturale sau evenimente, dar și trasee pentru studiu. Resursele patrimoniului cultural sunt folosite în promovarea destinațiilor turistice, precum și în crearea unei atracții ca alternativă la destinațiile turistice deja existente sau de alt profil. În perioada recentă, turismul cultural a devenit el însuși o componentă importantă a turismului local. Microregiunea Horezu are o poziționare favorabilă pentru includerea în circuite turistice. Câștigarea pe locul I a titlului de Destinație Europeană de Excelență este o oportunitate extraordinară pentru promovarea zonei. În zonă este de mare amploare și turismul religios mai ales la Mănăstirea Bistrița. Depresiunea Horezu (marginita la nord de muntii Capatanii, cu varful Ursu (2124 m), la sud de Magura Slatioarei (767 m) și de dealurile Negruleștilor, Costeștilor și Tomsanilor, la confluența vailor Luncavatului și Slatioarei, la o altitudine de 475 m, la poalele Masivului Buila-Vanturarita), este zona cu cele mai multe lacasuri sfinte din județul Valcea. Monumentele de patrimoniu cultural împreună cu patrimoniul natural se constituie în importante resurse turistice. Din cele 10 unități administrativ teritoriale ale micro-regiunii 7 au o concentrare mare sau foarte mare a resurselor turistice conform Planului De Amenajare A Teritoriului Național Secțiunea VI – Zone Turistice (vezi tabelul de mai jos)

JUDEȚUL VALCEA

CONCENTRAREA DE RESURSE TURISTICE		
MARE		FOARTE MARE
Or. Ocnele Mari	Nicolae Bălcescu	Mun. Râmnicu Vâlcea
Bărbătești	Păușești-Măglași	Or. Băile Govora
Bujoreni	Racovița	Or. Băile Olănești
Câineni	Sălătrucel	Or. Călimănești
Dăești	Slătioara	Or. Horezu
Frâncești	Titești	Costești
Lungești	Vaideeni	Berislăvești
Malăia	Vlădești	
Măldărești	Voineasa	

Conform PATN unitățile administrativ teritoriale cu concentrare mare sau foarte mare a resurselor turistice au prioritate la investițiile în infrastructură. Unități administrativ teritoriale identificate cu probleme ale infrastructurii specific turistice și tehnice sunt Horezu, Bărbătești, Frâncești, Măldărești, Slătioara, Vaideeni.

În microregiunea Horezu există unele preocupări de reinsertia monumentelor istorice în spațiul comunitar și valorizare a potențialului lor ca factor de creștere a calității vieții populației și de punere în valoare a patrimoniului cultural imobil, îndeosebi în relație cu turismul și industria hotelieră, construcțiile civile, transporturile, alte servicii pentru consumator.

O recunoaștere a importanței acestor resurse este și finanțarea proiectului “Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii generale și turistice în zona cultural-istorică a Depresiunii Horezu”, cadrul Programului PHARE 2006 COEZIUNE ECONOMICA SI SOCIALA Proiecte Mari de Infrastructura Regionala

proiect dezvoltat de Consiliul local Horezu cu consiliile locale ale comunelor Costesti si Maldaresti si cu sprijinul Consiliului Judetean Valcea. În cadrul proiectului vor fi realizate urmatoarele obiective:

În orasul Horezu:

1. Reabilitarea strazii Unirii (monument istoric ansamblu urban) prin executarea de lucrari în valoare de 138.216,40 euro;
2. Reabilitarea si amenajarea parcului (scuarului) din centrul orasului prin executarea de lucrari în valoare de 49.221,40 euro ;
3. Constructia si dotarea unui punct de informare turistica în valoare de 209.926,28 euro;
4. Amenajarea unei parcarii adiacent punctului de informare turistica în valoare de 40.505,26 euro ;
5. Reabilitarea, asfaltarea si executarea lucrarilor de arta la drumul Neagota din satul Romanii de jos în valoare de 2.414.777,60 euro ;
6. Reabilitarea, asfaltarea si executarea lucrarilor de arta la strada Romani (peste Dealul Ulmului) în valoare de 426.227,61 euro ;
7. Reabilitarea si amenajarea parcarii de la Manastirea Horezu în valoare de 28.801,07 euro ;
8. Constructia si dotarea unui grup sanitar în valoare de 40.040,43 euro ;
9. Amenajarea platformei si spatiului de organizare a Târgului de ceramica „Cocosul de Hurez” (zona Treapt) în valoare de 552.103,40 euro ;
10. Constructia unei cladiri administrative Târg ceramica „Cocosul de Hurez” si a unui spatiu de expunere permanent în valoare de 107.473,21 euro ;
11. Reabilitarea, asfaltarea, executarea lucrarilor de arta si canalizarea strazii Olari în valoare de 2.937.917,68 euro.

In comuna Costești:

1. Amenajarea caii de acces spre pestera Liliecilor în valoare de 140.105,38 euro ;
2. Amenajarea unei platforme multifunctionale în valoare de 53.501,30 euro ;
3. Constructia unui grup sanitar în satul Bistrita în valoare de 40.040,43 euro ;
4. Amenajarea Muzeului Trovantilor în valoare de 18.200,00 euro ;
5. Amenajarea unei parcarii la Manastirea Bistrita în valoare de 34.320,20 euro.

În comuna Maldaresti:

1. Amenajarea unei parcarii în valoare de 41.164,95 euro ;
2. Amenajarea unui grup sanitar în valoare de 42.703,38 euro ;
3. Reabilitarea, asfaltarea si executarea lucrarilor de arta a drumului ce duce la Complexul Muzeal în valoare de 246.524,67 euro ;
4. Constructia si dotarea unui grup sanitar în zona Complexului muzeal în valoare de 40.040,43 euro.

Valoarea totala a proiectului este de 10.180.983,98 euro. Proiectul reprezinta una dintre cele mai mari realizari ale administratiilor publice din cele trei localități vecine.

Oportunități

- crearea de noi locuri de muncă și diversificarea tipologiei ocupaționale în domeniul cercetării, conservării, restaurării, utilizării și reutilizării monumentelor, ansamblurilor și siturilor istorice;
- intensificarea consumului și diversificarea piețelor interesate de bunurile și de serviciile din domeniu;
- extinderea și permanentizarea colaborărilor bilaterale, regionale și internaționale în scopul protejării și punerii în valoare a patrimoniului cultural național imobil;
- Ministerul Culturii are în vedere înființarea unui fond de restaurare a acestor obiective sau monumente, care pot fi transformate sau folosite ca Centre Culturale deschise publicului. De asemenea Ministerul Culturii și Cultelor are în vedere o reformă legislativă care să încurajeze conservarea clădirilor vechi istorice și care vor implica mai mult proprietarii individuali ai

monumentelor istorice, locuitorii României, consiliile locale și comunitățile în general ca parteneri și administratori ai mediului istoric. De asemenea consiliilor locale li se va recomanda introducerea unor posibilități de sancționare legală a proprietarilor particulari ai unor monumente astfel încât acestea să fie menținute la un standard minim stabilit legal și să se integreze peisajului urban sau rural din care face parte.

- Muzeul Satului Vâlceană își propune
 - reconstituirea unui monument de arhitectură comunitară, primăria din Genuneni (2009-
 - achiziționarea unor monumente de arhitectură populară din subzona etnografică Valea Oltețului (2007-2010);
 - achiziționarea unei gospodării de olar din zona Horezu;
 - efectuarea de cercetări de teren pentru depistarea unor piese etnografice care să îmbogățească patrimoniul muzeal.
- Pentru Colecția de Artă „Alexandru Bălintescu” se propune achiziționarea unei imobil vechi, degradat (Casa Aurelian Sacerdoțeanu din Costești), recondiționarea lui cu forțe proprii de către Muzeul Județean Vâlcea (în perioada 2008-2010) și mutarea Colecției aici.
- Pentru Complexul Muzeal Măldărești se propune
 - crearea unui spațiu de cazare turistică prin adăugarea de grup sanitar și baie la fiecare camera din anexele Casei Duca, precum și prin achiziționarea unor cabane de lemn care pot fi montate în livada de lângă casă;
 - mutarea textilelor depozitate aici la Muzeul Satului Vâlcean.
 - protejarea, prin lege, a dreptului de proprietate intelectuală al comunităților asupra formelor de expresie tradiționale create înăuntrul lor și care le exprimă identitatea spirituală (din microregiunea Horezu se re în vedere protejarea artizanilor și creatorilor populari din zonele , Bărbățești, Costești, Măldărăști, Frâncești, Vaideeni);

Amenințări:

Riscuri naturale

Pentru trei categorii de risc natural (**alunecările de teren și inundațiile**) există studii, precum “zone de risc natural” (din cadrul Planului de Amenajare a Teritoriului Național, secțiunea a V-a - zone de risc natural).

Riscuri antropice

Riscurile antropice sunt considerate, principalele amenințări la adresa monumentelor istorice. Un raport al Comitetului Național Român ICOMOS plasează, pe primele locuri, următoarele amenințări:

1. abandonarea monumentelor sau obiectivelor patrimoniului cultural de către autoritățile locale, proprietarii și administratorii acestora (persoane fizice și juridice, clerul);

2. vandalismul și furtul;

Centrul Istoric al Orașului Horezu - monument Categoria B

- vedere din trecut

3. lipsa de control asupra noilor construcții ce alterează mediul tradițional și lipsa documentațiilor de urbanism cu reglementări de intervenție în zonele istorice protejate, aflate în sarcina autorităților publice locale;

4. pierderea interesului publicului;

5. scăderea alocațiilor bugetare și, implicit, a posibilităților de finanțare;

6. neincluderea în circuitele culturale europene sau internaționale;

Patrimoniul cultural poate fi un accelerator și nu un obstacol în dezvoltarea economică cu condiția să fie protejat și pus în valoare - turismul cultural este cea mai la îndemână cale. Desigur coexistența patrimoniului cultural și a turismului induce și ea un set de probleme specifice. Aglomerarea vizitatorilor la muzee și monumente poate determina deteriorarea progresivă a obiectivelor patrimoniului cultural, a infrastructurii turistice și per total a nivelului de satisfacție a turiștilor. Fără o investiție adecvată în întreținerea și conservarea preventivă siturile și monumentele pot deveni ele

însele un model negativ de promovare a

Centrul Istoric al Orașului Horezu monument Categoria B –

patrimoniului cultural și vor altera dorința de vizitare a turiștilor. Campaniile publicitare pentru promovarea turismului cultural trebuie să se bazeze pe produsul cultural autentic și nu pe evenimente pseudo-culturale. Se recomandă solicitarea profesioniștilor în managementul culturii precum și din marketing. Integrarea profesioniștilor în sectorul patrimoniului cultural va ajuta la creșterea nivelului calitativ în domeniul cultural și va juca un rol important în stimularea creării unor noi metode de cercetare și crearea unei industrii culturale durabile.

Infrastructura

Nivelul general de echipare a teritoriului și localităților este apreciat în raport de prezența rețelelor tehnico-edilitare și de echipamentele socio-culturale. Din punct de vedere al utilităților zona studiată are rețele electrice (electrificarea gospodăriilor este probabil asigurată în proporție de 100%), rețele de telecomunicații (inclusiv acces la telefonia mobilă) și într-o anumită măsură sisteme de alimentare cu apă și canalizare, la nivel local. Zona este lipsită în totalitate de alimentare cu gaze naturale, deși se fac demersuri de mai multă vreme pentru conectarea la conductele majore de transport, aflate la distanțe maxime de 30-40km.

Rețeaua de drumuri

Localitățile sunt accesibile din drumuri principale

- Drumuri naționale

DN 67 Rm. Vâlcea – Tg. Jiu – Motru – Drobeta Tr. Severin, importantă arteră rutieră străbate microregiunea de la est la vest trecând prin 6 din cele 10 localități ale sale Bărbătești, Costești, Tomșani, Horezu, Măldărești și Slătioara. Astfel microregiunea este conectată la două magistrale rutiere europene: E 81 (pct. de frontieră RO / UA – Halmeu – Satu Mare – Cluj Napoca – Sibiu – Rm. Vâlcea – Pitești – București) și E 79 (pct. de frontieră H / Ro – Oradea – Deva – Petroșani – Tg. Jiu – Craiova – Calafat – pct. de frontieră RO / BG)

DN 65C (Horezu – Măldărești - Bălcești – Craiova);

Retea importanta de drumuri judetene si comunale

Artera – UAT pe care o traversează	B	C	F	H	M	O	Sl	St	T	V
DJ 605 A (DN 67 / Milostea – Mateeești – Berbești – Grădiștea – Sinești / DN 67B) cale de acces spre Craiova;							x			
DJ 646 (Băbeni – Frâncești - Tomșani – DN 67 / Costești – Mănăstirea Bistrița – Mănăstirea Arnota), traversează microregiunea aproximativ pe direcția N-S, urmărind cursul Pârâului Bistrița făcând legătura cu calea ferată și DN 46		x	x						x	
DJ 646A (Costești - centrul localității – Pietreni, urmează cursul Pârâului Costești – Bărbătești – Stoenesti / DN 67);	x	x								
DJ 665 (Horezu – Vaideeni – Polovragi – Baia de Fier – Novaci – Curțișoara / DN 66 / E 79) face legătura în cadrul zonei turistice Oltenia de Sub Munte				x						x
DJ 669 (Dealul Ulmului – Romani) acces direct spre Mănăstirea Horezu din orașul Horezu				x						
DJ 676 (Cerna – Rugetu – Slătioara – Stroești – Roșiile – Tetoiu – Irimești / DJ 643), traversează microregiunea pe direcția N – S, drum de legătură spre Craiova (99 km)							x			x
DJ 676C (Măldărești sat Telechești / DN 65C – Oteșani – Groși – Roiești / DN 65C), pornește din extremitatea sudică a localității, satul Telechești, spre sudul județului					x	x				
DJ 676H (Măldăreștii de Sus / DN 67 – Culele Măldărești - Măldăreștii de Jos / DN 67) – traversează localitatea 5,5 km;					x					

Reteaua de drumuri comunale și orășenești de legătură

Artera - UAT pe care o traversează	B	C	F	H	M	O	SI	St	T	V
Dc 124 (DJ 646 / Tomșani / Folești – Păușești);									x	
Dc125 (Frânțești - Pietrari) realizează legătura cu DN67 prin comunele Păușești și Pietrari și accesul la Mănăstirea dintr-un lemn			x							
Dc 134 (DN 67 / Milostea – Polovragi							x			
Dc 137 (DN 67 / Slătioara – Vaideeni);							x			x
Dc 138 (Vaideeni – Valea Seacă);										x
Dc 139 (Horezu – Măldărești);				x	x					
Dc 140 (DN 65 C / Măldăreștii de Jos – Măldăreștii de Sus / DN 65C) – traversează localitatea aproximativ N – S, pe 4,52 km;					x					
Dc 141 (Măldărești / DJ 646 – Tomșani / DN 67)					x				x	
Dc 147 (Romanii de Jos – Neagota) face legătura ci satul Costești și Mănăstirea Bistrița		x		x						
Dc 148 (Bogdănești / DN 67- Rovine / DN 67), aprox 2 km;		x							x	
Dc 148A (Bogdănești / DN 67 – Costești / DJ 646), aprox 2 km			x							
Dc 153 (DJ 646 / Tomșani / Folești – Pietrari / DN 67);									x	

- Cale ferată industrială cu ecartament îngust, cu traseul Bistrița – Costești – Tomșani – Băbeni – Govora de-a lungul râului Bistrița, unul din puținele trenulețe industriale încă folosite face legătura între Uzinele Sodice Govora de langa Ramnicu Valcea si cariera de calcar de la Bistrita, de la intrarea in spectaculosul masiv Buila. Chiar daca este folosita in scopuri industriale, se pare ca puteti lua mocanita din statia Tatarani (aproape de Babeni).

Traseul “mocăniței” este foarte frumos; trenulețul circulă din 2-3 ore în 2-3 ore și ajunge la poalele Muntelui Arnota, lângă Mănăstirea Bistrița.

Rețelele tehnico-edilitare

Cuprind rețele de apă și canalizare. Cele de distribuție a apei potabile, însumează cca. 96km lungime. Alimentarea cu apă este asigurată din sursele bogate de suprafață din zonă, problema principală în majoritatea cazurilor nefiind resursa de apă ca atare. În localitățile cu rețele extinse sunt probleme cu starea fizică și capacitățile unor rețele mai vechi de 20-30 de ani, care nu mai corespund cerințelor și debitelor actuale. Rețeaua de canalizare este mai puțin dezvoltată, însumând numai 19,6 km și asigurând servicii unui număr mic de abonați, în general din localitățile reședință. În comunele Măldărești și Tomșani nu există rețea de canalizare a apelor menajere, iar în comuna Vaideeni aceasta este în curs de finalizare. În zonă funcționează o stație de epurare (la Măldărești, pentru Horezu)¹⁴.

¹⁴ La Costești se află în fază de proiect o altă stație de epurare.

Dotari edilitare	B	C	F ¹⁵	M	O	SI	St	T	V	H	Total
1307 Lung. simpla a retelei de distrib a apei potabile – km		18	50	10,3			17		46,2	61	96
Numar de gospodarii deservite		1200		nd			305		1120	2020	4645
1308 Lung. simpla a retelei de canalizare - km		2							5,6	12	14
Numar de gospodarii deservite		52								337	389
1309 Lungimea simpla a conductelor de distributie a gazelor - km.			0,8								0
1305 Lungimea strazilor orasenesti - total km										29	29
1306 Lungimea strazilor orasenesti modernizate - total km										26	26

Directia Judeteana de Statistica Valcea 2005

Apele menajere reziduale neepurate din zonele care nu sunt conectate la rețeaua de canalizare sunt deversate în apele de suprafață și prin infiltrare ajung și în panza freatică, care este sursa de apă potabilă a zonelor rurale, deci poate influența sănătatea umană provocând diverse probleme de sănătate (ex. cianoza, provocată de nitrați). Un astfel de posibil efect a fost considerat ca fiind important de Planul de Acțiune Locală pentru Mediu al Județului Vâlcea. Datorită deversării repetate a apelor reziduale neepurate, riscul asupra mediului a fost evaluat ca fiind **mare**, întrucât există posibilitatea de modificare a ecosistemelor acvatice. Poluarea apelor de suprafață și subterane reduce sursele de apă potabilă pentru mare parte din populația rurală care este astfel nevoită să crească costurile alocate consumului de apă prin construirea de fantani adânci sau sisteme centralizate de alimentare cu apă. Impactul este considerat ca având efect **mare**.

Serviciul de salubritate al orașului Horezu și al comunelor Vaideeni, Costești, este concesionat firmei SC URBAN SA. Colectarea deșeurilor se realizează în pubele distribuite utilizatorilor și în containere dispuse în puncte de colectare amenajate lângă blocuri. În a doua jumătate a anului 2008 se va implementa un sistem de colectare selectivă. Groapa de gunoi la care se depozitează deșeurile este pe teritoriul administrativ al comunei Măldărești.

¹⁵ PUG Comuna Frâncești

Colectarea și depozitarea deșeurilor

Numai 3 din cele 10 UAT au servicii organizate și numai două dispun de gropi de gunoi amenajate. Serviciul de colectare a deșeurilor este concesionat SC Urban SA. Alături de canalizare, gestiunea deșeurilor menajere și din construcții reprezintă probleme majore, care afectează calitatea factorilor de mediu și nu în ultimul rând imaginea zonei, în ansamblu, periclitând șansele de valorificare a potențialului turistic al zonei și dezvoltarea sa economică în general. Depozitarea controlată a deșeurilor urbane se face în rampele situate în localitățile Horezu și Maldărești. Nici una dintre acestea nu este autorizată din punct de vedere al protecției mediului, deoarece nu îndeplinesc condițiile prevăzute de legislația în vigoare. În aceste rampe sunt depozitate atât deseuri provenite de la populație, cât și deseuri din demolări, namoluri, deseuri metalice, deseuri din lemn etc., fără o selectare prealabilă. Impactul asupra factorilor de mediu a depozitării deșeurilor, fără amenajamentele necesare (impermeabilizare, împrejmuire, sistem de colectare a scurgerilor și infiltrațiilor), este semnificativ, având în vedere că majoritatea depozitelor sunt amplasate foarte aproape de cursurile apelor de suprafață. Cea mai mare parte a deșeurilor menajere, rezultate în urma folosințelor diverse, sunt compuse din materiale care pot fi reciclate (hartie, metal, plastice, materii organice) și câteva tipuri care pot fi considerate „periculoase” (baterii, vopsele, flacoane cu aerosoli etc.). Cantitățile de deseuri colectate și transportate de societățile de salubritate variază în funcție de anotimp, de numărul populației, de frecvența de colectare și nu în ultimul rând de fluctuația beneficiarilor serviciilor de la un prestator la altul.

În Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor sunt programate 8 sisteme zonale (stații de transfer) din care 4 sunt aprobate cu finanțare PHARE 2004. Una din acestea din urmă va fi amplasată la Măldărești, stație la care va fi arondată și localitatea Horezu. Autoritățile locale au propus următoarele proiecte pentru realizare la nivelul județului Vâlcea :

- Consiliul Local Măldărești - Sistem zonal de colectare a deșeurilor și depozitare temporară în orașul Horezu – Măldărești (stație de transfer; îmbunătățirea sistemului de colectare prin introducerea colectării selective la nivelul populației arondate stației de transfer; construirea unei stații de sortare și reciclare a deșeurilor)
- Consiliul Local Horezu Reabilitarea depozitului Horezu
- Primăria Horezu - Închiderea depozitului de deseuri menajere Horezu
- Primăriile deținătoare de stații de epurare (orașenești Horezu, comunale: Frâncești, Vaideeni, Tomșani, Bărbătești, Costești, Slătioara, Stroiești, Oțeșani).Proiecte de reabilitare a stațiilor de epurare
- Spitalul Horezu - Dotarea cu sterilizatoare a spitalului Horezu, Autoritatea de Sănătate Publică Vâlcea
- Spitalul Horezu - Înființarea și amenajarea punctelor de colectare și depozitare temporară ecologică a deșeurilor infecțioase și periculoase - 1 punct /Horezu

Planul județean include realizarea următoarelor proiecte:

- Consiliul Local al Comunei Frâncești - „Sistem integrat de colectare a deșeurilor și depozitare temporară în comuna Frânceștii” cu următoarele localități arondate: Băbeni, Băile Govora, Bărbătești, Bunești, Mihăești, Păușești, Pietrari, Stoenesti, Tomșani
- Consiliul Local al Comunei Măldărești - „Sistem de colectare temporară în comuna Măldărești” cu următoarele localități arondate: Alunu, Berbești, Cernișoara, Costești, Horezu, Mateești, Oțeșani, Slătioara, Stroiești, Vaideeni

Un sistem de **termoficare** este funcțional în orașul Horezu, pentru zona de blocuri din centrul localității și pentru câteva instituții. Încălzirea este asigurată de două CT pe combustibil lichid (CLU).

Echipamentele socio-culturale

În zona studiată sunt relativ bine reprezentate, dacă ne referim la domeniile educației, sănătății și culturii. În zonă funcționează 1 liceu, 35 de școli generale, 1 spital (cu 350 de paturi de spital, 47 de medici¹⁶ și 189 de cadre sanitare medii) și peste 10 dispensare și cabinete medicale, 14 muzee și biblioteci și 19 cămine culturale. În centrul urban, funcționează o judecătorie, parchet și alte instituții ale administrației publice, care asigură serviciile necesare populației din zonă. Principala problemă a acestor echipamente este starea fizică și capacitatea de întreținere și desfășurare a activităților specifice. Probabil că cele mai afectate sunt dotările culturale, care necesită lucrări de consolidare /reabilitare.

În cele mai multe cazuri resursele de la buget nu permit Consiliilor Locale reabilitarea căminelor culturale. De exemplu Primăria Comunei Stroești are resurse numai pentru procurarea materialelor necesare reabilitării căminelor culturale. Lucrările s-au executat cu beneficiari ai Legii 76 și anul anul 2008 cu tineri care beneficiază de Legea 416. .

Atingerea unor standarde superioare de echipare generală a așezărilor din zona studiată se impune a fi luată în considerare, în raport cu mai mulți factori: dezvoltarea afacerilor, dezvoltarea turismului, îmbunătățirea calității locuirii și vieții sociale, și nu în ultimul rând protecția factorilor de mediu. Interesul sporit pentru construcția de locuințe de vacanță și pensiuni în zone precum Vârful lui Roman, trebuie însoțit și de asigurarea unei infrastructuri corespunzătoare.

¹⁶ Din punct de vedere al serviciilor medicale, principalii indicatori pentru zonă sunt: 1 medic la 770 locuitori, 1 cadru sanitar mediu la 190 locuitori și 9,5 paturi de spital /1000 locuitori. La nivel național, în 2003 erau 1 medic /463 locuitori, 1 cadru sanitar mediu /180 locuitori și 6,6 paturi de spital /1000 locuitori.

Capacități de producție

Silvicultura

Bunurile materiale oferite de fondul forestier pot fi sistematizate în două grupe: lemnoase și nelemnoase.

Produsele lemnoase au ponderea mai mare în economia forestieră, fenomen firesc, dacă avem în vedere că una din funcțiile pădurilor este “producerea de masă lemnoasă”. Produsele lemnoase ale pădurii sunt considerate următoarele:

produse principale, rezultate din tăierile de regenerare a pădurilor;

produse secundare, rezultate din tăieri de îngrijire a arboretelor tinere;

produse accidentale - sunt rezultatul doborâturilor în masă produse de vânt, de căderi abundente de zăpadă etc. Doborâturile de vânt dețin ponderea cea mai mare în totalul produselor accidentale au valoare economică mare, având diverse destinații în funcție de dimensiunile copacilor și specia lemnoasă din care provin.

produse de igienă, rezultate din procesul normal de dirijare naturală a pădurii;

alte produse, arbori și arbuști ornamentali, răchită și diferite produse din lemn.

Volumul de masă lemnoasă ce se poate recolta anual din păduri se aprobă prin hotărâre a Guvernului – Ordin al Ministrului pentru a se păstra un echilibru între masa lemnoasă care se obține (în producție) într-un an și cea care se recoltează. Repartizarea volumului maxim pe picior care poate fi recoltat în anul 2008 pe ocoale și direcții silvice ¹⁷

OCOL SILVIC / DIRECTIA SILVICA	Volumul in mii mc / NATURA DE PROPRIETARI				Total
	Unitati administrativ- teritoriale	Proprietate privata persoane juridice	Proprietate privata persoane fizice	Vegetatie din afara fondului forestier	
O.S. HOREZU	0.098	0.000	6.642	0.750	7.491
O.S. ROMANI	0.490	0.306	0.000	0.008	0.805
Total ROMSILVA D.S. RM. VALCEA	0.588	0.306	6.642	0.758	8.295
O.S. BUILA	0.000	41.131	0.426	0.000	41.557

Singurul ocol silvic din zonă care a primit aprobare pentru o creștere a volumul anual de masă lemnoasa recoltat este Ocolul Silvic Buila cu o creștere de 2,8 % în anul 2008 față de 2007.

¹⁷ stabilită de Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic si de Vanatoare Rm. Valcea conform OM nr. 914/12.11.2007emis în baza HG 1262/2007

/ OCOL SILVIC	2008				2007			
	UAT	Pers. Jur. / Obsti	Pers. fizice	Veg. din afara fondulu i forestie r	UAT	Pers. juridice / Obsti	Pers. fizice	Veg.din afara fondulu i forestie r
HOREZU	0.098	0.000	6.642	0.750	0,020	0,030	16,260	0,010
ROMANI	0.490	0.306	0.000	0.008	0,250	0,590	1,880	0,250
BUILA	0.000	41.131	0.426	0.000	0,000	40,000	0,000	0,000
Total judetul Valcea	11.600	264.100	40.400	3.400	2,900	244,100	77,400	2,200

După cum s-a mai precizat, în țara noastră posibilitățile anuale de exploatare sunt între 15-16 mil. m³, de pe terenuri forestiere naționale cât și din vegetația forestieră aflată în afara fondului forestier național. Microregiunea Horezu produce 0,27% din producția anuală de masă lemnoasă a României, o pondere mai mare decât cea a volumului de masa lemnoasă existent (0,17%). Acest fapt ne poate duce la concluzia că în microregiunea noastră se recoltează din existent în pondere mai mare decât la nivel național. Evoluția ascendentă a volumului masei lemnoase ce se recolteaza poate fi în continuare amplificată prin construirea sau modernizarea drumurilor de acces, a unor funiculare de transport, astfel putând intra în circuitul economic numeroase suprafețe cu copaci valoroși care pentru moment nu pot fi recoltați.

Valoarea în bani a acestor resurse nu a putut fi cuantificată pentru că obștile și ocoalele private nu fac licitații publice ca și ocoalele Direcției Silvice. Spre exemplificare se includ rezultatele câtorva licitații de masă lemnoasă organizate în acest an.

Ocol	Partida	Preț pornire	Preț adjudecare	Creștere procentuală	Rășinoase mc	Fag mc	Stejari mc	DT mc	DM mc
O.S.HOREZU	764	68	71.4	5%	0	14	608	946	12
O.S.ROMANI	1419	80	84	5%	31	1713	0	5	0
O.S.ROMANI	1420	85	89.3	5.06%	242	1553	0	0	0
O.S.ROMANI	1467	54	54		5	100	0	0	0
O.S.ROMANI	1484	52	52		0	181	7	0	4

Sursa Direcția Silvică Vâlcea

Resursele de material lemnos abundente si variate ar putea fi prelucrate. Lipsa unei preocupări în acest sens limiteaza posibilitatea achizitionarii tehnologiilor necesare valorificarii superioare a materialului lemnos, desi formele asociative de proprietate (obstiele) ofera un cadru juridic si economic favorabil dezvoltarii. Se recomandă preluarea si implementarea unor modele de dezvoltare integrata la nivelul structurilor economice care detin materia prima, modele care in principal pun accentul pe prelucrarea superioara a lemnului, valorificarea fortei de munca ieftine si mai puțin pe capital (producerea de case de vacanta, elemente decorative si de design, mic mobilier, etc).

Dat fiind că cea mai mare parte din masa lemnoasă din microregiune este exploatată de obști și ocoale silvice private am făcut o analiză a rezultatelor financiare ale acestora pe bază de date de bilanț.

Analiza se regăsește în tabelul de pe pagina următoare, comparativ pentru două obști - Horezu și Marița. Se poate observa:

- potențialul semnificativ de creare de locuri de muncă pe care această industrie îl are în zonă - la Obștea Horezu numărul locurilor de muncă a crescut de la 1 la 21 în 3 ani.
- creșterea constantă a veniturilor an de an
- scăderea activelor este însă îngrijprătoare pentru ceea ce reprezintă potențialul economic al acestei întreprinderi pe termen mediu și chiar scurt.

Indicatori financiari conform bilantului

OBȘTEA ORASULUI HOREZU cod unic de identificare: 11783137				OBȘTEA SATEASCA MARITA cod unic de identificare: 3414740		
Anul	2006	2005	2004 ¹⁸	2006	2005	2004
Indicatori din BILANT	lei	lei		lei	lei	
A. Active imobilizate - total	185715	172541	214373	10402	16449	25447.7
B. Active circulante - total	365710	237894	169838.6	107246	53161	11665.2
D. Datorii ce trebuie platite într-o perioada de pana la un an	264400	182505	209752.6	29215	41201	7178.8
E. Active circulante nete, respectiv datorii curente nete	101310	55389	-39914	78031	11960	4486.4
F. Total active minus datorii curente	271594	210218	154466.3	88433	28409	29934.1
H. Provizioane pentru riscuri si cheltuieli	93638	85000	30000		0	0
I. Venituri in avans	15431	17712	19992.7		0	0
J. Capitaluri proprii - total	177956	125218	124466.3	88433	28409	29934.1
Total capitaluri			0			0
Venituri din activitatile economice - total - la 31.12.	824705	571260	521759.8	129508	71946	41974.4
Cheltuieli privind activitatile economice - total - la 31.12.	671963	481608	456098.5	69483	73471	58082.6
Excedent din activitatile economice - la 31.12.	152742	89652	65661.3	60025	0	0
Deficit din activitatile economice - la 31.12.			0		1525	16108.2

¹⁸ echiv lei noi

Venituri totale - la 31.12.	824705	571260	521759.8		129508	71946	41974.4
Cheltuieli totale - la 31.12.	671963	481608	456098.5		69483	73471	58082.6
Excedent total - la 31.12.	152742	89652	65661.3		60025	0	0
Deficit total - la 31.12.			0			1525	16108.2
ALTE INFORMATII			0				0
CAEN privind activitatile fara scop patrimonial	Alte activitati asociative	Alte activitati asociative	Alte activitati asociative		Alte activitati asociative	Alte activitati asociative	Alte activitati asociative
Efectivul de personal privind activitatile fara scop patrimonial			0		3	3	3
CAEN privind activitatile economice	Servicii auxiliare silviculturii si exploatarii forestiere	Servicii auxiliare silviculturii si exploatarii forestiere	Servicii auxiliare silviculturii si exploatarii forestiere		Silvicultura si exploatare forestiera	Silvicultura si exploatare forestiera	Silvicultura si exploatare forestiera
Efectivul de personal privind activitatile economice sau financiare	21		1.2		1	3	3

Produse nelemnoase

Produsele nelemnoase dețin din păcate o pondere mai mică față de produsele lemnoase în economia forestieră. Produsele nelemnoase specifice fondului forestier sunt: vânatul din cuprinsul acestora, peștele din apele de munte; fructele de pădure ciupercile comestibile; plantele medicinale și aromatice; semințe forestiere; rășini etc.

Recoltarea produselor nelemnoase are anumite perioade ale anului și anumite caracteristici specifice ceea ce impune o anumită restricționare și respectarea unor acte normative în domeniul forestier. Spre exemplu, vânatul și pescuitul se poate practica numai cu autorizație.

În continuare, vom prezenta câteva aspecte despre principalele produse nelemnoase.

- Fructele de pădure, concretizate prin: afine, zmeură, mure, măceșe, cătina, păducel, reprezintă o sursă alimentară și în același timp venituri importante pentru sectorul silvic. Producția fructelor de pădure a cunoscut o scădere dramatică în ultimele două decenii în România și în micro-regiune. Astfel, de la 20-25 mii tone realizate la nivelul anilor '80 s-a ajuns ca în prezent să reprezinte doar 4-6 mii tone, cu toate că piața internă și externă a rămas aceeași, cunoscând și o anumită tendință de creștere. În microregiunea Horezu recoltează organizat ciuperci doar ocoalele silvice de stat, un total de 15 tone pe an.

Ciupercile comestibile, reprezentând un produs alimentar valoros furnizat de ecosisteme forestiere cu aport deosebit în vitamine, proteine și alte substanțe active naturale. Evoluția producției a fost asemănătoare fructelor de pădure, astfel de la 8-10 mii tone recoltate în anii '80, în prezent, anual se mai recoltează la nivel național doar 2-4 mii tone.

Carnea de vânat ca rezultat al activității de vânatoare, cu rol și de selecție a animalelor dar și pentru trofee, reprezentând un produs alimentar valoros, considerat ca o specialitate se valorifică pe plan intern și extern.

Fondul cinegetic O.S.Romani – fond arendat la Asociația de Vânatoare Pajura Horezu

Performanțele economice realizate însă de firmele în domeniu par limitate după cum o arată datele lor de bilanț pe ultimii ani.

Indicatori financiari conform bilantului depus pe anul 2004 ASOCIATIA VANATORILOR SI PESCARILOR SPORTIVI PAJURA cod unic de identificare: 13185709

ANUL	2004		2005	2006
Indicatori din BILANT	mii lei vechi	echiv. RON	RON	RON
A. Active imobilizate - total	68134	6813.4	6813	4804
B. Active circulante - total	85292	8529.2	11954	7451
D. Datorii ce trebuie platite intr-o perioada de pana la un an	106844	10684.4	8651	6781
E. Active circulante nete, respectiv datorii curente nete	-21552	-2155.2	3303	670
F. Total active minus datorii curente	46582	4658.2	10116	5474
J. Capitaluri proprii - total	46582	4658.2	10116	5474
Indicatori din CONTUL REZULTATULUI EXERCITIULUI	mii lei	echiv. RON	RON	RON
Venituri din activitatile fara scop patrimonial - total - la 31.12.	177133	17713.3	27780	18535

Cheltuieli privind activitatile fara scop patrimonial - total - la 31.12.	177324	17732.4	22329	23177
Excedent din activitatile fara scop patrimonial - la 31.12.		0	5451	
Deficit din activitatile fara scop patrimonial - la 31.12.	191	19.1	0	4642
Excedent din activitatile economice - la 31.12.	191	19.1	7	
Venituri totale - la 31.12.	177324	17732.4	27787	18535
Cheltuieli totale - prevederi anuale		0	0	
Cheltuieli totale - la 31.12.	177324	17732.4	22329	23177
Excedent total - la 31.12.		0	5458	
Efectivul de personal privind activitatile fara scop patrimonial	1	1	1	1

Fondul cinezic O.S. Horezu – mistreț și căprior

Desigur, și celelate produse nelemnoase amintite mai sus au aceeași importanță economică și valoare alimentară. Plantele medicinale, rășinele, mugurii unor specii de copaci sunt materii prime pentru industria farmaceutică care se află într-o ascensiune puternică. Medicamentele obținute din aceste produse încep să devină tot mai căutate, mai ales în tratamente curative.

Ocol / Proprietar	Masa lemnoasa pe picior	Lemn si produse din lemn	Fructe de padure	Ciuperci comestibile	Impletituri din rachita	Seminte si puieti forestier
Romani - Vaideeni	13150		6 tone	-	-	350 mii buc.
Obstea Izvoru Rece			zmeura ; afine	exista posibilitati		2-5 mii puieti forestieri (posibilitati)
Romani - Horezu	632032	12504	5 to/an	5 to/an	-	50000/an
Horezu	-	-	30 to	10 to	-	2,0 to
Buila	49473					

Oportunități

1. Finanțări prin fondurile structurale Schema de ajutor de stat pentru Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase si nelemnoase

Obiectivele specifice sunt:

1. Introducerea și dezvoltarea tehnologiilor și procedeele pentru obținerea de produse forestiere primare;
2. Adaptarea la noile standarde comunitare atât a activitatilor de prelucrare, procesare cât și a celei de distribuție a produselor forestiere obținute;
3. Creșterea valorii adăugate a produselor forestiere cu impact asupra îmbunătățirii competitivității microîntreprinderilor sprijinite;

4. Îmbunătățirea calitatii produselor și obținerea de noi produse forestiere primare, competitive, cu impact favorabil economic asupra procesării ulterioare în întreprinderi din domeniul industrie și asupra siguranței alimentare, în cazul produselor destinate obținerii de alimente și sau medicamente;
5. Creșterea siguranței ocupationale pentru populația locală;
6. Menținerea biodiversității și protejarea mediului.

Solicitanții

- Microîntreprinderi din zone unde există materie primă disponibilă și nu există capacități de procesare.
- Forme asociative constituite conform legislației în vigoare:
 - grupuri de producători recunoscuți în conformitate cu Ordonanța nr. 37/ 2005 privind recunoașterea și funcționarea grupurilor de producători, pentru comercializarea produselor agricole și silvice cu modificările și completările ulterioare;
 - asociații familiale autorizate/întreprinderi familiale – conform OUG 44/2008 privind desfasurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale.
- Membri ai unei forme asociative, după cum urmează
 - grupuri de producători recunoscuți în conformitate cu Ordonanța nr. 37/2005, cu modificările și completările ulterioare;
 - cooperative agricole de procesare a produselor agricole conform Legii cooperatiei agricole nr. 566/2004;
 - societăți cooperative de valorificare – conform Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperatiei
 - asociații ale proprietarilor privați de pădure

Se pot acorda beneficiarilor eligibili și selectați fonduri nerambursabile în procent de **până la 50%**, fondurile acordate reprezentând **cofinanțarea publică** (raportată la valoarea totală eligibilă a proiectului) la care trebuie să se **adauge cofinanțarea privată**. Intensitatea maximă a ajutorului de stat acordat beneficiarilor este de **50 %** din totalul cheltuielilor eligibile, pentru proiectele care se realizează în celelalte șapte regiuni de dezvoltare. **Valoarea maximă a ajutorului** în cadrul schemei nu va depăși **2.000.000 Euro/proiect**

2. Silvicultura și agricultura. Preluarea de către sectorul silvic a terenurilor degradate devenite improprii oricărei activități agricole, în vederea împăduririlor și punerea treptată în circuitul economic a acestora. Avantajele economice din pădurile instalate în timp, pe terenurile degradate se obțin după un număr de ani, dar avantajul cel mai mare, greu de cuantificat, este legat de ameliorarea și refacerea mediului înconjurător în zonele respective.

3. Participarea silviculturii la dezvoltarea industriei alimentare. Principalele materii prime pentru industria alimentară sunt: fructele de pădure (afine, zmeură, măceșe, cătină, porumbe, păducel), ciuperci comestibile, carne de vânat, produse salmonicole (păstrăvării), fazani crescuți în captivitate etc.

4. Silvicultura și dezvoltarea turismului. Prin caracteristicile și diversitatea lor, prin frumusețea peisajului pe care îl creează, prin efectele recreative extraordinare sub aspectul confortului psihic, creat și asigurat celor ce le vizitează, pădurile constituie un important factor de influențare a afluenței turiștilor, în zonele în care acestea există. Această influență se manifestă, mai ales în zonele de agrement, din jurul localităților, unde, atât în cursul săptămânii cât și în zilele de repaus, afluența turiștilor din zonele respective sau din afara acestora atinge cote maxime. Acest fenomen, a determinat ca în multe țări activitatea de turism să cunoască o amploare deosebită consolidându-se conceptul de

“silvo-turism”, identificat adesea cu cel de “eco-turism”, care la rândul său poate contribui în mod substanțial la dezvoltarea economică a comunităților din zonele respective.

Silvo – turism – turismul în gospodăriile proprietarilor de păduri private, rezultate în urma aplicării legislației de retrocedare a pădurilor către foștii proprietari sau către moștenitorii legali ai acestora, iar cea de-a doua componentă se referă la silvo – turismul practicat în cabanele și zonele forestiere proprietate publică a statului, administrate de către Regia Națională a Pădurilor.

5. Silvicultura și dezvoltarea industriei farmaceutice Cele mai multe dintre plantele medicinale începând cu cele mai cunoscute și mai populare, cum ar fi: sunătoarea, mușețelul, menta, floarea de tei, coada șoricelului etc. se găsesc în bună parte, în patrimoniul silvic. Industria farmaceutică mai beneficiază de materii prime cum ar fi fructele unor arbori și arbuști printre care pot fi enumerate: cătina albă, afinul, măceșul, porumbarul salcâmul, păducelul etc. din care se obțin medicamente valoroase uneori de neînlocuit. Aprecierea plantelor medicinale se află pe un curs ascendent, în contextul în care tratarea unor boli cu medicamente bazate pe produse sau componente chimice înregistrează un puternic declin. Pe lângă plantele medicinale proriu-zise, silvicultura oferă și o serie de alte produse necesare industriei farmaceutice, care conțin substanțe active deosebit de valoroase datorită efectelor benefice. În acest context se circumscriu coaja sau rădăcina unor arbori sau arbuști în stare naturală sau prin extractele ce se obțin din acestea.

6. Silvicultura și dezvoltarea industriei meșteșugărești și de artizanat Lemnul de mici dimensiuni și de multe ori chiar deșeurile lemnoase, de care marea industrie a lemnului, în general, nu are nevoie, poate fi valorificat superior în industria meșteșugărească și de artizanat. Într-o diversitate pronunțată de forme, dimensiuni și destinații produsele meșteșugărești și artizanale din lemn au fost căutate și sunt căutate și în prezent de oamenii iubitori de artă și utilul casnic, gospodăresc. Se apreciază că sunt peste 5 mii de utilizări pe care le cunoaște lemnul, în decursul evoluției societății omenești, număr aflat în continuă creștere, tocmai datorită calităților și însușirilor deosebite ale lemnului în comparație cu “înlocuitorii” săi moderni – betonul, fierul, sticla, masele plastice etc. Pot fi enumerate câteva dintre utilitățile lemnului de mici dimensiuni și din deșeurile rămase în urma prelucrării industriale a acestora (lemnului): produse estetice de mare efect – sculpturi, instrumente muzicale, obiecte artizanale etc.; produse de uz gospodăresc – scaune, cozi de unelte, scări, balustrade, căsuțe de vacanță, balansoare etc.

7. Silvicultura și apicultura Ecosistemele silvice furnizează cea mai importantă bază meliferă prin care trăiește și se dezvoltă sectorul apicol. În compoziția arboretelor, în special a acelor din zonele de câmpie și colinare se regăsesc o serie de specii forestiere (arborescente sau arbustice) ale căror flori se caracterizează prin însușiri deosebite sub aspect melifer cum ar fi: teiul, salcâmul, stejarul, cornul etc., fără a neglija flora spontană din poiene și din jurul pădurilor, la care se adaugă anumite plante cultivate. Prin comparație, sub aspectul bio-ecologic calitățile mierii de albine și a celorlalte produse melifere provenite din ecosistemele silvice, în special din cele certificate sunt mult superioare celor din mediul agricol, afectate de utilizarea substanțelor chimice în combaterea bolilor și dăunătorilor la plante. Desigur, factorii naturali cum sunt: înghețuri târzii; precipitații excesive sau temperaturi scăzute influențează negativ nivelul producțiilor apicole cu toată bogăția de resurse oferită de silvicultură crescătorilor de albine.

8.- Silvicultura și construcțiile edilitare Populația din mediul rural a utilizat, în decursul dezvoltării sale, lemnul ca principal material de construcții, începând cu locuințele pentru adăpostul și traiul decent al familiei, continuând cu anexele gospodărești, împrejmuirea gospodăriilor. De asemenea, lemnul s-a folosit și se folosește în prezent la construirea unor drumuri cu traverse de lemn.

Presiunea populației pentru material lemnos pentru construcții a crescut în timp, datorită creșterii populației cât și a nivelului de trai, fapt ce a determinat o diminuare a cantităților de masă lemnoasă oferită de silvicultură, datorită scăderii permanente și îngrijorătoare a suprafețelor ocupate de păduri, îndeosebi în zonele de câmpie, ca urmare a extinderii terenurilor cu destinație agricolă. Cu toate aceste

reduceri de suprafețe care numai o parte sunt reîmpădurite, anual se exploatează cantități însemnate de masă lemnoasă. Astfel pentru anul 2002, cota de masă lemnoasă pentru populația rurală a fost de 2,8 mil. m³ din totalul de peste 14 mil. m³. aprobate, la care se adaugă tăierile ilegale de către diverși cetățeni sau agenți economici.

În concluzie, dezvoltarea silviculturii influențează pozitiv majoritatea activităților productive din spațiul rural, dar la o analiză atentă se poate constata și o reacție inversă, adică multe activități din alte domenii decât silvice au efecte benefice asupra silviculturii.

Agricultură și creșterea animalelor

Exploatații agricole

Județul/ Localitatea	TOTAL EXPLOATAȚII AGRICOLE	Exploatații agricole individuale	Unități cu personalitate juridică	Suprafață agricolă agricolă (ha)
TOTAL JUDET	128351	127874	477	245091.86
TOTAL COMUNE	106656	106275	381	217923.72
BARBATESTI	1634	1631	3	3261.48
COSTESTI	1406	1395	11	2130.5
FRANCESTI	1886	1877	9	2982.19
MALDARESTI	854	848	6	1878.87
OTESANI	1202	1201	1	2323.66
SLATIOARA	1908	1906	2	3491.23
STROESTI	1516	1513	3	3149.77
TOMSANI	2099	2094	5	2530.07
VAIDEENI	1742	1733	9	8285.06
HOREZU	2077	2071	6	3377.26
Total microregiune	16324	16269	55	33410.09
Pondere județul Valcea %	12.72	12.72	11.53	13.63

Majoritatea exploatațiilor agricole sunt ferme de subzistență. Există totuși și 55 de exploatații cu personalitate juridică.

Culturi - vezi tabelele de pe paginile următoare

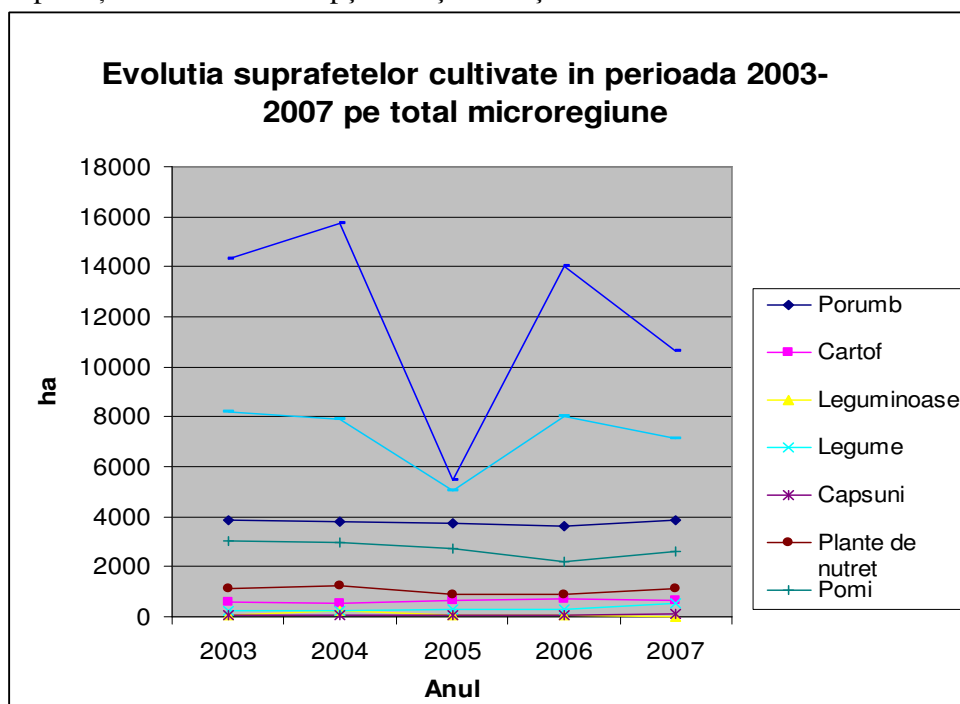
Comunele din sudul microregiunii Frâncești, Oteșani, Slătioara și Stroești dar într-o aoarecare măsură și Costesti, Tomsani, Maldaresti dispun de teren arabil (peste 30% din totalul terenului agricol), ceea ce crează premisele dezvoltării limitate a activităților agricole de tip vegetal. Totuși, trebuie remarcat ca, suprafața agricolă este fragmentată într-o multitudine de parcele mici, sistem care crează dificultăți în realizarea lucrărilor în regim mecanizat, fertilizarea corespunzătoare împotriva dăunătorilor, folosirea amenajărilor pentru irigații, furajarea unor efective mari de animale, efectuarea unor investiții pentru dotări sau întreținerea capacității productive a terenurilor.

Cereale se cultivă în comunele din sudul microregiunii Frâncești, Oteșani, Slătioara și Stroești cu precădere grâu pe suprafețe relativ mici și aproape constante în timp. Cultura de orzoiacă a apărut cu caracter ocazional la Oteșani în anul 2005. Ovăz a fost cultivat în Stroești pe o suprafață redusă de 2-5 ha în perioada 2005-2006 și Oteșani în 2005, 2006 și 2007 aprox. 10 ha. Grâul se cultivă pe scară ceva

mai mare în comunele Oteșani, Slătioara și Frâncești dar chiar și așa suprafețele cultivate sunt în scădere. Suprafețele cultivate cu vii sunt de asemenea reduse.

Suprafata ocupata de fanete si pasuni este relativ mare, raportata la totalul suprafetelor de teren agricol (peste 50%), ceea ce creaza premise favorabile pentru dezvoltarea activitatilor de tip zootehnic (bovine, ovine, caprine). Faptul ca suprafetele destinate culturilor vegetale, in special cereale, pentru producerea concentratelor, element de furajare absolut necesar dezvoltarii activitatilor zootehnice eficiente, sunt restante, face ca zootehnia sa capete valente ecologice, lucru foarte putin exploatat in prezent.

Suprafețele cu pășuni și fânețe au înregistrat importante scăderi - pot fi justificate de sistemul de înregistrare. Majoritatea culturilor au înregistrat ușoare scăderi ale suprafețelor cultivate. Suprafețele cultivate cu pomi fructiferi au avut un ușor recul în perioada 2004-2005 în prezent fiind în creștere. O creștere constantă au înregistrat cultura cartofului și legumele (cel mai probabil pentru consum propriu). Suprafețele cultivate cu câpșuni deși în creștere constantă rămân în continuare modeste.

SPECIFICARE	U/M		Slatioara							Otesani							Francesti											
	ha	to	2003		2004		2005		2006		2007		2003		2004		2005		2006		2007		2003		2004		2005	
Grau	ha	to	50	133		347	95	342	74	133	35	50	5	6	5	15	5	15	5	15	5	8	115	280	162	740	163	

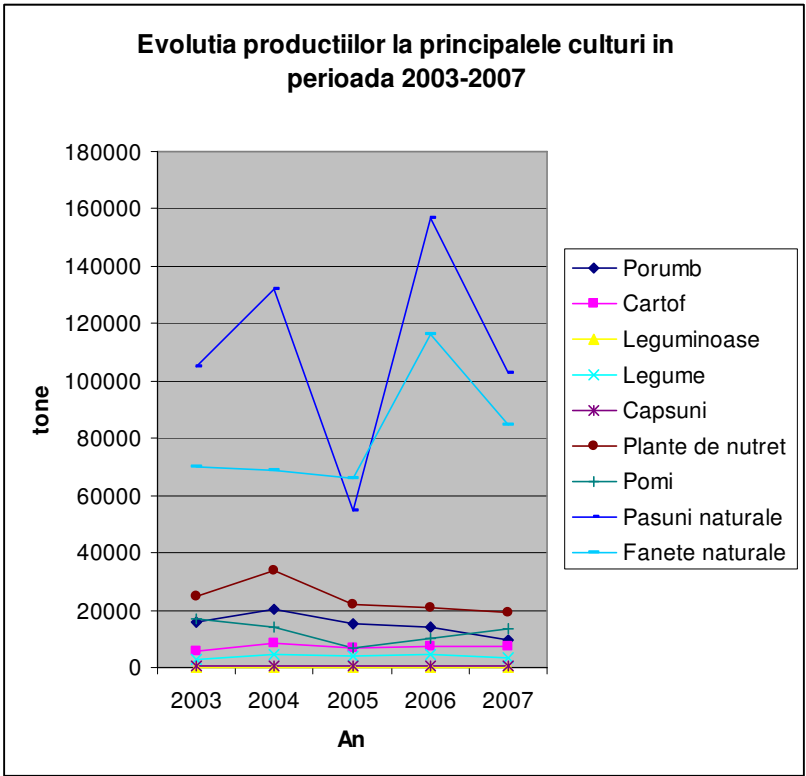
SPECIFICARE	U/M		2003		2004		2005		2006		2007	
	Orz	ha	to	10	20	-	-	-	-	-	-	-

SPECIFICARE	U/M		Stroesti					Otesani														
	ha	to	2003		2004		2005		2006		2007		2003		2004		2005		2006		2007	
Ovaz	ha	to	-	-	-	-	2	4	5	8	-	-	-	-	20	50	-	-	10	20	10	10

SPECIFICARE	U/M		2003		2004		2005		2006		2007	
	Orzoaica	ha	to	-	-	-	-	10	20	-	-	-

	U/M		Stroesti					Slatioara					Otesani					Francesti																		
	ha	to	2003		2004		2005		2006		2007		2003		2004		2005		2006		2007		2003		2004											
Vie	ha	to	3	15	3	12	3	6	1	2	1	5	2	16	2	12	2	6	2	6	2	6	-	-	-	-	7	14	7	21	7	35	3	21	10	6

Sursa datelor Direcția Agricolă și pentru Dezvoltare Rurală Vâlcea

SPECIFICARE	Porumb	Cartof	Leguminoase	Legume	Capsuni	Plante de nutrit	Pomi	Pasuni naturale	Fanete naturale
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Vaideeni	2003	55	90	2		133	640	7115	1650
	2004	55	90	2	20	133	640	7115	1650
	2005	55	90	2	20	133	640		
	2006	54	160	5	35	30	640	5492	1739
	2007	50	104	5	35	40	640	3265	1650
	2003	382	70	30	58	200	343	195	836
	2004	400	52	20	55	170	333	1052	531
2005	360	80	25	85	192	343	585	836	
2006	300	90	22	90	195	343	780	836	
2007	396	80		47	4	170	343	585	836
2003	591	30		16		80	185	955	1143
2004	531	18		24		143	185	975	1143
2005	509	40	2		2		185		
2006	505	22	2	31	3	149	42	975	1288
2007	452	22			3	208	42		
2003	350	25	3	15	6	186	280	1286	1230
2004	518	30	3	15	7	113	280	1160	1230
2005	490	76	4	32	10	33	59	1125	1280
2006	543	75	5	20	10	34	57	1125	1280
2007	448	75	4	31	15	141	57	1125	1280
2003	437	50		30	2	77	240		
2004	363	50	1	30	2	180	210	972	404
2005	462	50	1	50		80	210		
2006	426	50	2	47	2	80	209	932	404
2007	462	50		300	4	100	240	932	404
2003	342	20	2	20		80	173	295	1230
2004	342	20	2	20		80	173	295	1000
2005	342	20	2	20		80	173	295	1000
2006									
2007	332	40	2	20		70	173	140	1000
2003	336	60		20	15	79	401	1400	1014
2004	336	60		20	15	79	401	1400	1014
2005	336	60		20	15	79	401	1400	1014
2006	336	60		20	15	79	401	1400	1014
2007	336	60		20	15	79	401	2280	1014
2003	1015	75		42		186	247	1191	180
2004	944	75	225	42		225	247	1130	180
2005	883	75	2	42		225	242	1130	180
2006	1137	75		42		225	22	1130	180
2007	1039	75		42		225	242	1135	180
2003	294	50		20	1		225	1191	180
2004	299	46		9	1	25	220		
2005	294	50	10	21	2	25	220		
2006	294	50	10	21	2	25	220	1017	501
2007	303	50	1	20	2	25	220		
2003	40	100		18	25	80	271	686	755
2004	40	100		20	25	80	271	1646	755
2005	40	110		20	35	60	271	960	755
2006	41	110		20	32	60	271	1163	755
2007	50	100		25	30	60	271	1163	755
SPECIFICARE	Porumb	Cartof	Leguminoase	Legume	Capsuni	Plante de nutrit	Pomi	Pasuni naturale	Fanete naturale
	2003	3842	570	37	239	49	1101	3005	8218
	2004	3828	541	253	255	70	1228	2960	7907
	2005	3771	651	48	310	64	907	2744	5065
	2006	3636	692	46	326	64	877	2205	7997
	2007	3868	656	12	540	108	1118	2629	7119
	Total micro regiune								

SPECIFICARE	Porumb		Cartof		Leguminoase		Legume		Capsuni		Plante de nutret		Pomi		Pasuni naturale		Fanete naturale	
	U/M	to	to	to	to	to	to	to	to	to	to	to	to	to	to	to	to	to
Vaideeni	2003	154	900	2							5280	3340	41250	18150				
	2004	150	1000	2	540				220	5280	3340	46250	18150					
	2005	130	900	2	625					4900	1020							
	2006	162	1280	7.5	700					1050	3080	67380	33000					
	2007	150	1232	7.5	700				280	1200	3030	32650	24750					
	2003	764	700	30	372					3010	803	1474	3344					
	2004	1581	800	20	698					6450	1018	12098	5203					
2005	960	800	25	643					2880	531	1755	3350						
2006	750	900	22	833					2925	1046	1911	3344						
Tomsani	2007	990	800	297					16	2550	1046	1755	2440					
	2003	2096	350	366						2395	1515.7	9550	9144					
	2004	2470	290	361						3900	1070	1075	17150					
	2005	2290	600	2	303				10	18	669							
	2006	720	396	4	378				21	4768	420	9750	12880					
	2007	486	176		232				8	3824	212.25							
	2003	1820	425	5	260				48	4425	2040	12860	12300					
2004	4200	600	3	315				70	2705	1940	13920	1230						
2005	2292	114	4	47				92	924	27	28125	38400						
2006	1981	1140	3	203				70	680	155	28000	38400						
Slaitoara	2007	1096	450	2	46				30	1980	150	28000	38400					
	2003	1683	380		484				16	1600	1903							
	2004	1379	600	1	534				22	3740	1658	10700	6060					
	2005	1617	500	1	564					900	429							
	2006	1650	500	2	870.5				16	580	1369	9320	3232					
	2007	924	400		634				16	1890	1912	9320	3232					
	2003	1400	200	2.5	415.2					1600	913	2900	12300					
2004	1400	200	2.5	415.2					1800	913	2900	1000						
2005	1400	200	2.5	145.2					1600	913	2900	1000						
2006																		
Maldaresti	2007	662	480	0.08	42.86					102	1124	196	1400					
	2003	1529	1020		162				150	1504	2595	14000	10140					
	2004	1529	1020		162				150	2604	2145	14000	10140					
	2005	1529	1020		162				150	2604	2595	14000	10140					
	2006	1529	1020		162				150	1504	2595	14000	10140					
	2007	1529	1020		162				150	1504	2595	23680	10140					
	2003	4974	750		595					3060	2223	10719	1620					
2004	6266	1125		1098					4910	584	16950	2700						
2005	3885	900	2.5	925					5500	337	5650	1800						
2006	6317	750		975					5500	66	5650	4050						
Francesti	2007	3060	1125		662					3375	515							
	2003	1146	450		219				15	1080	1245	10719	1620					
	2004	956	450		8				11	900	736							
	2005	882	500	5	223				15	900	130							
	2006	823	400	10	152				20	1000	509	8136	4509					
	2007	588	650	1	148				7	1600	1340							
	2003	200	400		135				75	1000	200	1620	1510					
2004	160	2600		359				250	1780	525	14232	7397						
2005	120	1100		146				315	1625	242	2170	11300						
2006	100	770		138				256	3100	662	12793	6795						
2007	50	1050		236				120	1200	1576	7000	4528						
SPECIFICARE	2003	15766	5575	39.5	3008.2				304	24954	16777.7	105092	70128					
	2004	20091	8685	28.5	4490.2				723	34069	13929	132125	69030					
	2005	15105	6634	44	3783.2				582	21851	6893	54600	65990					
	2006	14032	7156	48.5	4411.5				533	21107	9902	156940	116350					
	2007	9535	7383	10.58	3159.86				627	19225	13500.25	102601	84890					
	Total micro regiune	2003	15766	5575	39.5	3008.2				304	24954	16777.7	105092	70128				
		2004	20091	8685	28.5	4490.2				723	34069	13929	132125	69030				
2005		15105	6634	44	3783.2				582	21851	6893	54600	65990					
2006		14032	7156	48.5	4411.5				533	21107	9902	156940	116350					
2007		9535	7383	10.58	3159.86				627	19225	13500.25	102601	84890					
Barbatesti		2003	15766	5575	39.5	3008.2				304	24954	16777.7	105092	70128				
		2004	20091	8685	28.5	4490.2				723	34069	13929	132125	69030				
	2005	15105	6634	44	3783.2				582	21851	6893	54600	65990					
	2006	14032	7156	48.5	4411.5				533	21107	9902	156940	116350					
	2007	9535	7383	10.58	3159.86				627	19225	13500.25	102601	84890					
	Costesti	2003	200	400		135				75	1000	200	1620	1510				
		2004	160	2600		359				250	1780	525	14232	7397				
2005		120	1100		146				315	1625	242	2170	11300					
2006		100	770		138				256	3100	662	12793	6795					
2007		50	1050		236				120	1200	1576	7000	4528					
Barbatesti		2003	15766	5575	39.5	3008.2				304	24954	16777.7	105092	70128				
		2004	20091	8685	28.5	4490.2				723	34069	13929	132125	69030				
	2005	15105	6634	44	3783.2				582	21851	6893	54600	65990					
	2006	14032	7156	48.5	4411.5				533	21107	9902	156940	116350					
	2007	9535	7383	10.58	3159.86				627	19225	13500.25	102601	84890					

Creșterea animalelor

La recensământul agricol din 2002 au fost înregistrate următoarele
CAPETE

	Bovine	Ovine	Caprine	Porcine	Păsări	Cabaline	Măgari și catâri	Iepuri de casă	Familii de albine
HOREZU	1657	2605	141	2300	17943	84	31	292	686
BARBATEȘTI	730	1115	677	1870	17423	230	29	73	172
COSTEȘTI	918	1335	290	1639	14532	105	12	96	265
FRANCEȘTI	1093	150	159	3315	24085	273	54	170	392
MALDAREȘTI	948	394	59	1338	8494	84	4	70	186
OTESANI	1025	156	119	1765	12800	242	5	109	430
SLĂTIOARA	2259	1226	9	2231	15578	146	8	461	248
STROEȘTI	1278	516	130	1840	13818	38	-	32	58
TOMȘANI	1440	496	149	1816	17581	209	6	169	275
VAIDEENI	3533	57124	232	2461	14375	120	54	100	268
Total microregiune	14881	65117	1965	20575	156629	1531	203	1572	2980
TOTAL JUDEȚ	87347	127940	17833	210462	2190032	11317	965	18920	22395
Pondere judet %	17.04	50.90	11.02	9.78	7.15	13.53	21.04	8.31	13.31

Comuna Vaideeni era situată pe locul 1 pe județ în ceea ce privește numărul de ovine și bovine. În ceea ce privește creșterea bovinelor și alte localități sunt pe locuri fruntașe și anume Slătioara (2), Horezu (9), Tomșani (13). Județul Vâlcea nu este însă un județ dezvoltat din punct de vedere al zootehniei după cum se poate vedea din tabelul de mai jos care redă ponderea sa la nivel național. Cu excepția albinaritului cu care jud.Vâlcea se situează pe locul 1 la nivel național, nici o altă ramură zootehnică nu «intra» în top 10.¹⁹

Judet--->	Valcea		
Grupa de animale	Efectiv	Procent din total Romania	Loc
Bovine	76462	2,52 %	16
Porcine	143463	2,50 %	13

¹⁹ Raport de evaluare a resurselor și oportunităților de dezvoltare - Profit Plus SRL la comanda FPDL 2006

Ovine	82575	1,01 %	38
Caprine	13988	2,21 %	14
Cabaline	7600	0,94 %	40
Pasari	1162800	1,44 %	34
Albine (mii familii)	31800	4,57 %	1

Creșterea animalelor se face în general în ferme de subzistență. Există un număr de crescători de animale mari dar nu există ferme organizate modern, cu excepția fermei specializate creșterea pasărilor (AVICOLA BABENI – ferma Francesti). Numarul de capete din aceasta unitate este de 3033236, ferma nu detine teren in proprietate, care însă se găsește pe teritoriul comunei Băbeni. Firma pare să fie în ascensiune. Conform unei știri de presă Cele mai multe locuri de munca sunt oferite de firma Avicarvil SRL din comuna Francesti (fosta Avicola Babeni), respectiv 159 posturi, in principal crescatori si taietori de pasari, tehnicieni veterinari si personal de intretinere sau auxiliar.²⁰ Ferma și abatorul Francesti se află în perioadă de tranziție pentru prevederile OG 34 până în 2015.

Numarul exploatațiilor agricole specializate in creșterea animalelor

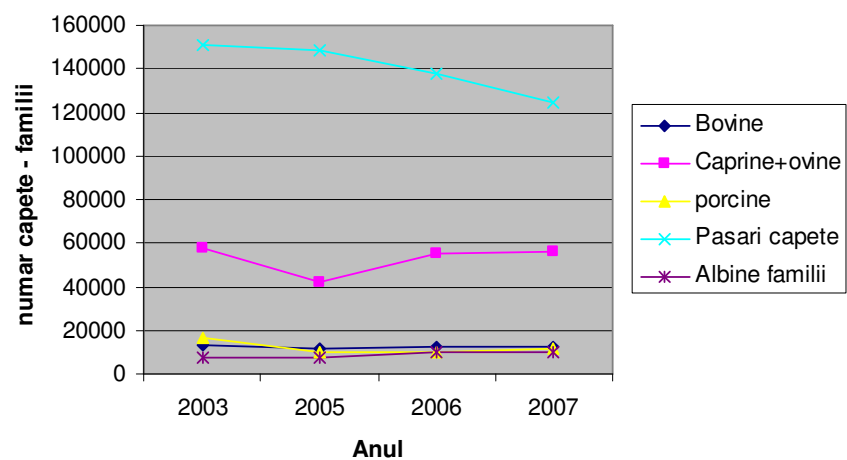
Județul / Localitatea	Bovine	Ovine	Caprine	Porcine	Păsări	Cabaline	Măgari și catâri	Iepuri de casă	Familii de albine
HOREZU	743	191	76	1325	1476	65	17	41	39
BARBATESTI	506	408	432	1133	1282	179	21	26	8
COSTESTI	515	343	153	914	1094	84	8	22	13
FRANCESTI	627	36	88	1408	1514	241	6	46	24
MALDAREST I	386	115	25	560	617	63	3	15	8
OTESANI	543	67	41	897	964	190	2	25	24
SLATIOARA	1015	356	6	1218	1260	130	6	32	13
STROESTI	553	156	87	961	1064	33	-	11	6
TOMSANI	757	174	77	1100	1348	185	5	37	13
VAIDEENI	1029	439	67	1088	1388	105	28	13	19
Total micro regiune	6674	2285	1052	10604	12007	1275	96	268	167
TOTAL JUDET	40244	8840	7776	82948	93300	9736	613	3082	1194
Pondere microregiune	16.58	25.85	13.53	12.78	12.87	13.10	15.66	8.70	13.99

²⁰ Viața Vâlci - 26 iulie 2008

	Bovine - capete				Caprine-ovine (capete)				porcine (capete)				pasari capete		
²¹	2003	2005	2006	2007	2003	2005	2006	2007	2003	2005	2006	2007	2003	2005	2006
BARBATESTI	900	701	651	651	2480	1517	1517	1517	1505	959	748	748	17263	18000	17000
COSTESTI	849	670	682	682	1580	1750	1774	1774	880	800	900	900	15000	9000	9100
FRANCESTI	1080	928	928	904	225	304	304	245	1480	820	820	2200	10000	21500	21500
MALDARESTI	968	670	670	670	455	110	110	110	1341	250	250	250	14180	10160	10160
OTESANI	1093	798	775	669	275	857	105	85	1040	1468	1024	570	8100	21750	12000
SLATIOARA	2006	1683	1110	1413	1087	714	680	550	1847	818	870	1421	21750	11599	12600
STROESTI	1250	1059	1100	960	1013	689	331	200	1832	638	1200	1000	19200	9371	10000
TOMSANI	1374	1170	1260	1100	600	462	300	423	1700	1310	800	870	17000	16800	17000
VAIDEENI	2068	2445	3600	4000	47018	32610	47500	49200	2700	1650	2400	2200	12000	10000	13300
HOREZU	1680	1750	1650	1600	2741	2870	2815	2350	1950	1280	1135	1230	16600	20000	15000
Total microregiune	15271	13879	14432	14656	59477	43888	57442	58461	18278	11998	12153	13396	153096	150185	139666

²¹ În italic date estimate pe baza cifrelor din ceilalți ani

Evolutia zootehniei in microregiunea Horezu in perioada 2003-2007

Apicultura reprezintă pentru județul Vâlcea și pentru microregiune o ramură cu mare potențial de dezvoltare. Ea beneficiază și de existența în zonă a Institutului de Cercetare Dezvoltare pentru Apicultura Statia Zonala Valcea – Maldarasti²² care derulează:

activitati de cercetare prevazute si in programul national de ameliorare.

Activează ca centru de transfer tehnologic,

promovare a cunoasterii stiintifice si implementare a rezultatelor cercetarii.

albine (familii)				
	2003	2005	2006	2007
BARBATESTI	400	350	450	450
COSTESTI	525	1100	1200	1200
FRANCESTI	800	785	785	790
MALDARESTI	1100	1340	1340	1340
OTESANI	800	336	1753	1148
SLATIOARA	487	454	450	637
STROESTI	212	276	300	320
TOMSANI	1087	1010	1200	1260
VAIDEENI	820	750	1200	1150
HOREZU	850	1230	1616	1616
Total microregiune	9084	9636	12300	11918

Sursa DADR Vâlcea

Agricultura - Oportunitati de dezvoltare

Agricultura este in general neproductiva si fara canale eficiente de distributie si prelucrare. Suprafata acoperita de livezi poate furniza importante productii de fructe (8000 tone in Horezu, Vaideeni, Costesti si Maldaresti in 2003). În anul 2003 erau încă înregistrate importante productii de carne in viu (5000 tone)) si lana 160.000 kg in Vaideeni, Horezu, Costesti si Maldaresti in 2003. Apicultura este o ramură de mare importanță 2980 familii de albine (15% din albinele din judet). Analiza principalelor resurse de dezvoltare coroborata cu perceptia unor subiecti chestionati de firma Profit Plus la comanda FPDL in noiembrie - decembrie 2005 despre posibilitatile de dezvoltare creaza un model agregat structurat dupa cum urmeaza:

Domenii de activitate cu potential de dezvoltare si care ar trebui luate in calcul in cazul dezvoltarii unei afaceri:

Tabel 4.1

Domeniu	Resurse	Perceptie ²³
Zootehnie bovine	Ingrasare taurine si ferme de vaci de lapte familiale de tip ecologic.	55%
ovine	In zona pre-montana si montana sau in zona colinara in stabulatie	40%
Turism rural	Dintre resurse, doar capitalul si forta de munca necalificata sunt resurse deficitare.	45%
Pomicultura	Traditie si potential in zona colinara.	35%

²² Institutul -- centrul de la Măldărăști este în prezent în reorganizare -- sediul său din Măldărești a fost retrocedat foștilor proprietari

²³ Subiecti chestionati

Prelucrarea lemnului	Capital intensiv si de aceea deficitar (valorificare superioara).	20%
Agricultura primara	Resurse limitate : pamant !	20%

Perceptia subiectilor chestionati este in mare masura corecta. Astfel, in ceea ce priveste zootehnia, cresterea bovinelor (de preferabil de tip mixt carne-lapte sau numai carne) este amendata doar de resursele de pamant limitate pentru producerea furajelor concentrate. In aceste conditii se recomanda, fie achizitionarea acestora din zonele abundente (sudul tarii) prin forme asociative (cooperative, asociatii, etc), fie profilarea pe activitati de tip ecologic care valorifica doar resursele de hrana nepoluante. Cresterea ovinelor are de asemenea potential, desi din aceleasi motive (resursele limitate de furaje concentrate ieftine), inca necesita practicarea transhumantei. Nu in ultimul rand, subiectii chestionati au pozitionat albinaritul ca fiind un segment interesant de dezvoltare, desi perceput de cei mai multi ca un segment saturat.

Pomicultura trebuie mentinuta si dezvoltata pentru ca are traditie, iar conditiile pedo-climatice sunt favorabile. Trebuie insa, de asemenea, avute in vedere optiunea ecologica si valorificarea superioara a produselor prin mici ateliere de prelucrare a fructelor, eventual coroborate cu activitati de agro-turism.

Este evident ca agricultura primara nu are resursele necesare unei dezvoltari armonioase in zona tinta. Cu toate acestea, acolo unde este posibil si necesar, se recomanda folosirea metodelor ecologice in vederea obtinerii de «furaje concentrate», absolut necesare din punctul de vedere al eficientei economice a sectorului cresterii animalelor in regim ecologic. Acest tip de integrare nu se poate realiza insa decat sub presiunea unor factori «stimulatori»:

cererea de produse ecologice;

strategia economica nationala si regionala de sustinere tehnica, financiara si manageriala a acestui sector agro-zootehnic;

transferul de «know-how» prin implementarea si promovarea de modele de dezvoltare si crearea de servicii de extensie specializate;

Turismul rural este un concept nou si, in cele mai multe cazuri, inteles in mod gresit. Se recomanda dezvoltarea activitatilor turistice in completarea celor de tip agro-zootehnic mai putin eficiente din cauza resurselor limitate si nu doar activitati de tip cazare/masa. Evident ca in acest caz, resursa «problema» este forta de munca «necalificata» pentru practicarea pe baze profitabile a unor activitati de agro-turism. Sunt necesare cunostiinte de management, marketing, contabilitate, alimentatie publica. Totusi, resursele naturale și culturale recomanda dezvoltarea acestui tip de activitati.

Afectata doar la extremitati de influenta ramurilor industriale poluante (chimie si minierit), zona tinta prezinta valente ecologice, in special in zona pre-montana si montana. Dezvoltarea unor activitati de productie (cresterea animalelor) de tip ecologic, ar compensa lipsa de eficienta si productivitate, datorate in special resurselor deficitare (pamant, capital) si ar pozitiona aceasta ramura a agriculturii in zona de atractivitate a agro-turismului, putand astfel crea efecte sinergetice benefice.

UNITATI DE PROCESARE A PRODUSELOR AGRICOLE microregiunea Horezu -2007
conforme cu standardele UE

Denumirea agentului economic	Adresa unitatii de productie(localitate,str,nr,etc)	Productie
------------------------------	---	-----------

Produse din lapte		
SC FIVE CONTINENT SA	oras Horezu	
Produse de morarit si panificatie		
SC REDCOM SRL	oras Horezu	
Productia de bauturi		
SC FRUCT ALCOOL SRL	oras Horezu	bauturi alcoolice
SC VINALCOOL SA	oras Horezu	tuica

Oportunități prin PNDR

112 Instalarea tinerilor fermieri

Obiectiv operațional Creșterea numărului de tineri agricultori care încep pentru prima oară o activitate agricolă ca șefi de exploatații și încurajarea tinerilor fermieri de a realiza investiții.

Instalarea tinerilor fermieri reprezintă activitatea de înființare și/sau preluare prin transfer de proprietate și/sau arendă/concesionare a unei exploatații agricole între 6-40 UDE, pentru prima dată în calitate de conducător (șef) de exploatație.

Sprijinul financiar prevăzut pentru această măsură, se acordă fermierilor care îndeplinesc la momentul solicitării sprijinului următoarele condiții:

Au vârsta sub 40 de ani și se instalează pentru prima dată în exploatațiile agricole, ca și conducători (șefi) ai exploatației;

Dețin sau se angajează să dobândească competențe și calificări profesionale în raport cu activitatea pe care urmează să o desfășoare.

Prezintă un Plan de afaceri pentru dezvoltarea activităților agricole din cadrul exploatației,

Sunt membri ai familiei de fermier, care au lucrat mai mult de 50% din timpul lor de lucru în cadrul fermei (nu neapărat în ferma familiei de fermier) cu cel puțin 12 luni înaintea instalării sale pe cont propriu.

Nivelul minim de calificare solicitat - absolvent de liceu sau de școală profesională/școală de arte și meserii în domeniul agricol, veterinar și economic cu profil agricol; - absolvent de liceu care prezintă un certificat de calificare sau un certificat de absolvire a unui curs de formare de minim 150 de ore în domeniul agricol.

Măsura 121 Modernizarea exploatațiilor agricole

Obiective operaționale Promovarea investițiilor în exploatațiile agricole din sectorul vegetal și de creștere a animalelor pentru realizarea de construcții noi și/sau modernizarea construcțiilor agricole existente din cadrul acestora și a utilităților aferente, achiziționarea de mașini și utilaje noi, înființarea de plantații etc.

Beneficiarii măsurii sunt fermieri, conform definiției de la Capitolul 5.2. Persoanele fizice neautorizate încă vor fi acceptate ca beneficiari potențiali dacă se angajează să se autorizeze până la data încheierii contractului de finanțare. Grupurile de producători și cooperativele pot fi beneficiari ai măsurii cu condiția ca investițiile realizate să deservească interesele propriilor membri.

Sectoare prioritare În cadrul măsurii sectoarele prioritare sunt:

Sectorul vegetal: (i) legume, (ii) pepiniere și plantații de pomi și arbuști fructiferi, căpșunării, (iii) culturi de câmp, (iv) pepiniere și plantațiile de viță de vie pentru vin (cu excepția restructurării/reconversiei plantațiilor de viță de vie) și struguri de masă.

Sectorul de creștere a animalelor: (i) bovine pentru lapte, (ii) bovine pentru carne, (iii) porcine (iv) ovine și caprine, (v) păsări în sistem extensiv²² pentru ouă de consum

Perioada 2007-2009:

Pentru sectoarele la care valoarea maximă eligibilă a unui proiect nu va depăși 2.000.000 Euro, ponderea sprijinului nerambursabil va fi de 50% și nu va depăși 1.000.000 Euro. Pentru aceste sectoare, sprijinul nerambursabil se va putea majora cu:

- 5% pentru investițiile realizate de tinerii agricultori sub 40 de ani, la data depunerii cererii de finanțare, pe baza prevederilor din Tratatul de Aderare (Anexa VIII: Dezvoltare Rurală, Secțiunea II: Dispoziții speciale privind sprijinul pentru investiții);
- 10% pentru investițiile realizate de agricultorii din zonele prevăzute la art. 36 litera (a), punctele (i), (ii), (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005;
- 25% pentru investițiile având drept scop implementarea Directivei Consiliului nr. 91/676/CEE din 12 decembrie 1981 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, pe baza Corrigendei la Regulamentul (CE) nr. 1463/2006 care amendează Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și prevede un astfel de sprijin pe o perioadă de 4 ani începând cu 01.01.2007.

Valoarea maximă eligibilă va fi de 3.000.000 Euro, iar ponderea sprijinului nerambursabil va fi de 50%, dar nu va depăși 1.500.000 Euro pentru proiectele care includ și investiții pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile. Valoarea maximă eligibilă va fi de 4.000.000 Euro, iar ponderea sprijinului nerambursabil va fi de 50% și nu va depăși 2.000.000 Euro pentru proiectele care aparțin unei forme asociative și care deserveșc membrii acesteia.

Masura 123 Obiectiv general creșterea competitivității întreprinderilor de procesare agroalimentare și forestiere.

Investiții corporale și necorporale în cadrul întreprinderilor pentru:

- procesarea și marketingul produselor agricole care procesează materii prime care fac obiectul Schemei de ajutor de stat pentru stimularea IMM-urilor care procesează produse agricole în vederea obținerii unor produse alimentare, altele decât cele prevăzute în Anexa I la Tratatul CE, nr. XS 13/2008;
- procesarea și marketingul produselor forestiere, care fac obiectul Schemei de ajutor de stat pentru Stimularea microîntreprinderilor din domeniul prelucrării primare a produselor forestiere lemnoase și nelemnoase, nr. XS 28/2008.

Prin Masura 123 se pot acorda beneficiarilor eligibili și selectați fonduri nerambursabile în procent de până la 50%, fondurile acordate reprezentând cofinanțarea publică (raportată la valoarea totală eligibilă a proiectului) la care trebuie să se adauge cofinanțarea privată. Cuantumul sprijinului și plafoanele maxime ale cofinanțării publice pentru un proiect sunt următoarele:

- Pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii – cuantumul sprijinului este de 50% din valoarea eligibilă a investiției, cu un plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 2.000.000 Euro/proiect.
- Pentru investițiile care aparțin unei forme asociative și care deserveșc membrii acesteia – cuantumul sprijinului este de 50% din valoarea eligibilă a investiției, cu un plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 3.000.000 Euro/proiect.
- Pentru alte întreprinderi – cuantumul sprijinului este de 25% din valoarea eligibilă a proiectului, cu un plafon maxim al sprijinului public nerambursabil de 2.000.000 Euro/proiect.

Date fiind resursele turistice deja enumerate localitățile din zonă și-au îndreptat începând din 2004 atenția spre dezvoltarea turism, ca una din direcțiile strategice pentru dezvoltarea locală. Horezu a devenit stațiune turistică de interes local în anul 2005. În același an trei dintre localitățile din zonă se asociau și inițiau un proiect de Reabilitare și Dezvoltare a Infrastructurii Generale și Turistice în Zona Cultural – Istorică a Depresiunii Horezu (Județul Vâlcea). În acest sens a fost elaborat un studiu de marketing de către Institutul Național De Cercetare - Dezvoltare În Turism - INCDT

Conform acestui studiu turismul cunoștea o dezvoltare în zonă numărul locurilor de cazare dublându-se în perioada 1989 -2003

Tabelul nr. 2.1

Structura capacității de cazare pe tipuri de unități

Tip unitate	1989		2003	
	Nr. unități	Nr. locuri	Nr. unități	Nr. locuri
Hotel	-	-	1	54
Pensiune	-	-	10	38
Han turistic	1	54	-	-
Căsuțe turistice	1	70	1	68
Total Horezu	2	124	12	160
Pensiune	-	-	3	22
Total Costești	-	-	3	22
Pensiune	-	-	3	18
Total Slătioara	-	-	3	18
Pensiune	-	-	10	46
Total Vaideeni	-	-	10	46
TOTAL GENERAL	2	124	28	246

Sursa: INCDT

Este de menționat că majoritatea pensiunilor nu aveau autorizații în vigoare în anul 2005, an în care s-a făcut un recensământ al acestora. Evoluția structurilor de cazare pentru orașul Horezu arată astfel

Evoluția structurilor de cazare

Tipul unității	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Hoteluri	1	1	1	1	1	1
Campinguri	1	1	1	1	1	1
Pensiuni turistice	-	-	1	3	6	10
Total	2	2	3	5	8	12

Situația unităților de cazare din Stațiunea Horezu 2007

Denumire	Tipul unității	Categorie de confort	Nr. camere	Nr. locuri
Horezu	Hotel	2 stele	27	50
Casa Horezeană	Pensiune turistică	2 flori	3	6
Criveanu	Pensiune turistică	3 flori	3	6
Dana	Pensiune turistică	2 flori	4	8
Fârtat Ilie	Pensiune turistică	2 flori	2	4
Irina	Pensiune turistică	2 flori	2	4
Steldan	Pensiunea turistică	2 flori	5	10
Stejarii	Camping	1 stea	7	14
Daniela	Pensiune turistică	3 flori	8	8
Alex	Pensiune turistică	3 flori	15	30
Pensiunea Taco	Pensiune	4 stele	18	35
Pensiunea Horezu		3 stele	9	18
Total	10 unități		103	195

Același Institut aprecia numărul total al locurilor de cazare din zona Horezu la 626 (luând în calcul și spațiile de cazare la mănăstirile din zonă și 300 locuri de cazare disponibile în casele de vacanță (reședințe secundare).

Capacitatea de cazare în cadrul mănăstirilor

Unitate	Număr locuri
Mănăstirea Horezu	20
Mănăstirea Arnota	12 (-18 locuri în construcție)
Mănăstirea Bistrița	30
TOTAL	80

Anii	Nr. sosiri			Nr. înnoptări			Durata medie a unui sejur		
	Total	Români	Străini	Total	Români	Străini	Total	Romani	Strain
2003	1,289	1,240	49	1,295	1,246	49	1.00	1.00	1.00
2004	1,613	1,576	37	1,800	1,763	37	1.12	1.12	1.00
2005	1,472	1,366	106	2,450	2,344	106	1.66	1.72	1.00
2006	1,520	1,472	48	2,174	2,126	48	1.43	1.44	1.00
2007	2,457	2,407	50	3,684	3,634	50	1.50	1.51	1.00
Crestere 2007 fata de 2003 (%)	90.61	94.11	2.04	184.48	191.65	2.04	49.24	50.25	0.00

Măsurile luate pentru dezvoltarea turismului au dat roade prin creșterea cu 90% a numărului de turiști sosiți în unitățile de cazare din localitate și creșterea cu 184,4% a numărului de înnoptări. În mod corespunzător durata sejurului a crescut cu aproape 50% adică unul din 2 turisti petrece mai mult de 1 noapte în localitate.

Cursul de calificare în ocupația ADMINISTRATOR PENSIUNE TURISTICĂ a fost organizat la cererea proprietarilor administratorilor de pensiuni turistice de către Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală (FPDL) și susținut de SC TOURISM, HOTEL AND RESTAURANT CONSULTING GROUP SRL furnizor de pregătire profesională în turism autorizat. Cursul a fost destinat proprietarilor administratorilor de pensiuni turistice din localitățile Costești, Crasna, Horezu, Măldărești, Novaci, Polovragi, Tomșani, Vaideeni și s-a desfășurat în perioada 21 octombrie 2005 - 20 februarie 2006 cu 8 module teoretice. La finalul cursului cursanții au obținut certificat de calificare atestat de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei /Ministerul Educației și Cercetării. Cursul a fost urmat de vizite de studiu în zone din țară unde agroturismul este bine dezvoltat.

Localitatea	Numar cursanti
Costesti	1
Horezu	13
Madaresti	1
Polovragi	1
Vaideeni	3

Ecoturism

Zona a fost studiată în perioada 2005-2006 pentru potențialul de dezvoltare a ecoturismului. În continuare prezentăm concluziile expertului pentru ecoturism Paul Iacobaș

- Infrastructura generala rutiera a microregiunii este relativ bine dezvoltata, existand drumuri locale si judetene care leaga zonele de interes turistic cu drumurile nationale, drumuri care se afla in general in stare buna.
- Zona nu dispune de infrastructura de cale ferata, inasa este legata prin linii de autobuze si autocare cu majoritatea centrelor urbane majore din Oltenia, Muntenia si Transilvania.
- Infrastructura de canalizare si apa este relative bine dezvoltata doar in mediul urban, lipsind in mare parte în cel rural (mai ales canalizarea). In viitor, infrastructura de canalizare si racordare la apa va conditiona dezvoltarea de servicii turistice de calitate, fiind necesare proiecte de investitii in acest domeniu, proiecte ce pot fi cofinantate atat prin fonduri structurale cât și PNDR.
- Zona dispune de cateva trasee turistice marcate (majoritatea in zona Parcului National Buila Vanturarita si in masivul Parang), neexistand inasa servicii de informare turistica, agrement, centre de inchiriere echipament, ghizi locali (cu exceptia complexelor muzeale –Culele din maldaresti, manastirile Hurezi, Bistrița)
- **Serviciile de cazare si alimentatie publica**
- Zona dispune de un numar în crestere de pensiuni, majoritatea de 2 margarete. Din informatiile pe care le detinem, nici una din pensiunile existente nu utilizeaza specificul local (arhitectura, amenajare interioara, mancare traditionala). Gradul lor de ocupare este mic fata de potentialul zonei, demonstrand ca circulatia turistica in zona este destul de redusa, sau ca turistii care vin in zona raman destul de rar peste noapte, preferand alte locatii pentru cazare.
- Restaurantele sint putine ca numar, nu utilizeaza specificul local in meniuri sau in amenajarea interioara si exterioara, sint deservite de un personal slab instruit si neatent. Nu exista meniuri in limbi straine iar atmosfera (muzica, ambianta) este fara personalitate.

Capitalul natural al zonei și capitalul cultural

Zona dispune de un capital natural si cultural deosebit de valoros in context national si european. Zona deține resurse care o recomanda pentru ecoturism, astfel: natura neatinsa (Parcul National Buila Vanturarita, Cheile Oltetului -partial), traditii autentice: ceramica de Horezu, rudaritul, scoartele oltenesti; prezenta carnivorelor mari (lup, urs, ras); paduri naturale si nefragmentate (Buila Vanturarita, Cheile Bistritei, etc); ospitalitate, peisaj divers, ralatia om-natura bine conservata, biodiversitate mare (Parcul National Buila Vanturarita, fauna cavernicola, etc); pesteri (P.Liliecilor, P.Polovragi, etc), mancare traditionala, mister, traditii crestine (manastirile Arnota, Hurezi, Polovragi, Bistrita), plante medicinale.

Capitalul natural si cel cultural sint relativ bine conservate, neexistand interventii umane majore, cu mici exceptii. Din pacate, concesionarea unor terenuri in imediata vecinatate a unor zone naturale de exceptie (Cheile Oltetului sau Vf.lui Roman) sau infrastructura de slaba calitate (drumuri neintretinute- ex. drumul spre satul Olari) sint amenintari majore, care vor putea distruge iremediabil un peisaj natural, de o mare valoare naturala, culturala dar si economica.

Tinând cont de cele expuse in acest raport, reiese faptul ca zona Horezu si imprejurimi are elementele de potential pentru a deveni intr-o perioada de 5-10 ani, o destinatie consacrata pentru ecoturism in Romania si Estul Europei. Ecoturismul, turismul in natura si turismul rural reprezintă alternative de dezvoltare a turismului de masa sau a turismului de tip case de vacanta, aducand pe langa conservarea capitalului natural si cultural si resurse financiare mai mari si pe termen mai lung în microregiunea Horezu

- Marketing - Majoritatea turistilor care sosesc in zona stau in medie 2-3 zile si nu vin prin intermediul unui program organizat de catre o agentie sau un touroperator. In acest moment zona nu este "vanduta" in mod organizat in nici un program turistic coerent si pe nici o piata tinta. Turistii care vin in zona practica activitati de speoturism (vizite de pesteri amenajate), drumetie (mai ales in zona Parcului National Buila Vanturarita), escalada (Cheile Oltetului, Cheile Galbenu,

Cheile Bistritei, Parcul National Buila Vanturarita), vizite culturale de scurta durata (manastirile Hurezi, Bistrita, Arnota, Polovragi, culele din Maldaresti, schitul Pahomie, Patrunsa, mestesuguri: olarit in Horezu sau rudarii, etc).

Ce este ecoturismul si turismul legat de natura. Cine sint ecoturistii. Principiile ecoturismului
Calatorii / excursii legate de natura in zone interesante, cu o natura atractiva (adesea zone/arii protejate)

Ecoturismul: Parte a turismului legat de natura, care trebuie sa indeplineasca si urmatoarele criterii: parte din venituri si actiuni directionate spre conservarea naturii si a zonelor protejate; marea parte din veniturile de pe urma turismului raman populatiei locale; caracter educativ atat pentru turisti dar si pentru localnici; minimalizarea influentei negative asupra mediului

Cine sint ecoturistii si ce isi doresc ? (Organizatia Mondiala a Turismului, 2002) au varste cuprinse intre 30-59 ani, au o educatie peste medie, in general universitara, au venituri peste medie. Ecoturistii doresc:

- Servicii de calitate
- Ghizi locali profesionisti
- Grupuri mici (max 15 pers)
- Programe educative
- Mancare gustoasa si de calitate, bazata pe produse locale
- Zone linistite, neaglomerate
- Cazare de calitate, insa nu de lux, curata
- Conservarea naturii (o parte din banii lor sa mearga direct sau indirect spre conservarea naturii).

Turoperatorii afirma ca grupurile de ecoturisti pot si doresc sa se adapteze la obiceiurile locale, sint iubitori de natura, au spirit de echipa si flexibilitate, sint interesati de diversitatea peisajului, a oamenilor si a culturilor locale, doresc sa calatoreasca cu oameni compatibili cu valorile lor, sint lipsiti de prejudecati si au mintea deschisa, sint dinamici si activi, vor sa invete intotdeauna ceva, nu le place turismul de masa.

Măsuri recomandate pentru promovarea ecoturismului

- Amenajarea turistica si intreaga amenajare a teritoriului vor trebui sa tina cont de acest lucru. Astfel, vor trebui proiectate P.U.G-uri si P.U.Z-uri care sa tina cont de principiile ecoturismului referitoare la impactul in mediu si la impactul peisagistic al constructiilor si amenajarilor turistice . De asemenea, toate aceste planuri de urbanism vor trebui sa tina cont de limitele si de regulamentele ariilor naturale protejate, pe care vor trebui sa le inglobeze in cadrul lor. O atentie deosebita vor trebui acordate concesionarii de terenuri pentru case si sate de vacanta, concesionare care va trebui facuta pe baza unui contract care sa stipuleze clar obligatiile de a respecta planurile de urbanism de catre cei care construiesc in zona. Recomandam ca aceste planuri sa fie elaborate pe baza unor caiete de sarcini precise, care sa contina precizari exprese privind principiile de limitare a impactului in mediu a constructiilor, planuri care sa fie trecute prin procese de consultare publica, in care societatea civila sa aiba sansa de a-si expune parerea.

Dezvoltarea de programe turistice: Activitatile de ecoturism care ar putea fi dezvoltate cu succes in zona sint:

- drumetii tematice, speoturism in pesteri amenajate (existenta a 3 pesteri amenajate pentru turism sint o premisa favorabila pentru crearea in zona a unei retele de pesteri amenajate)
- turism ecvestru (cu cai), turism cu atelaje (sanii trase de cai, carute trase de cai)
- observarea pasarilor, observarea animalelor salbatice
- tururi pentru fotografie in natura, inclusiv fotografie in pesteri
- turism stiintific (studiul unor plante si animale)
- cicloturism
- schi de tura (mai ales in masivul Capatanii), - drumetie de iarna

- tururi culturale (tabere de creatie, demonstratii de mestesuguri, etc)

Dezvoltarea unor rute tematice cum ar fi: ruta pesterilor amenajate, ruta manastirilor, ruta mestesugurilor si arhitecturii traditionale, ruta ariilor naturale protejate, poate diferentia zona de altele similare si poate oferi experiente turistice de calitate unor segmente de piata diferite (ca si varsta, statut social, venituri, educatie, etc)

Este de dorit ca aceste programe turistice sa fie dezvoltate de catre un turoperator specializat (sau de catre asociatia locala de turism), care sa utilizeze servicii locale (cazare, alimentatie publica, ghizi locali, centre de inchiriere echipament, centre de informare turistica). Acest turoperator va prelua o parte din efortul de promovarea si distributie a ofertantilor de servicii locale, urmand ca acestia sa se poata concentra in exclusivitate pe imbunatatirea calitatii serviciilor lor si dezvoltarea de noi servicii turistice.

Proiectul “Oltenia de nord, viitoare destinatie ecoturistica” a continuat preocupările în domeniul ecoturismului în zonă pe parcursul anului 2007

Realizat de un grup operational format din membrii ai Asociatiei “Depresiunea Horezu”, reprezentanti ai autoritatilor locale si reprezentanti ai ofertantilor de servicii turistice din regiune, partener: Asociatia Kogayon, asociatie de protectie a mediului si protectie a naturii, co-administrator al Parcului National Buila-Vinturaria proiectul a avut următoarele rezultate principale

- instruirea a 25 de persoane in dezvoltarea de produse de ecoturism si marketing ecoturistic;
- crearea a 3 produse de ecoturism reprezentative pentru specificul zonei ;
- promovarea produselor de ecoturism si a destinatiei Horezu pe piata nationala si internationala - site-ul **www.eco-oltenia.ro**

- Zona turistică OLTENIA DE SUB MUNTE

În anul 2006 a fost lansat brandul microregional Oltenia de sub Munte. Administrațiile locale din zonă împreună cu agenții economici implicați în turism s-au reunit pentru dezvoltarea ofertei lor turistice.

OFERTA TURISTICA - PLANURI DE DEZVOLTARE (dezvoltată pentru 3 categorii de turiști și anume

- turisti din mediul urban, stresati, obositi, cauta liniste si relaxare, veniti cu familiile in concediu
- montaniarzi, iubitori de munte
- tineri sportivi)

Se regăsește în pagina următoare.

PLANURI DE DEZVOLTARE A OFERTEI TURISTICE - elaborate de grupul de lucru al administrației publice și agenților economici din turism Oltenia de Sub Munte Rânca 2006

2006	În 5 ani
Horezu cazare in pensiuni si manastiri tabere initiere in ceramica populara transport excursii organizate transport din Bucuresti in zona/si inapoi teren tenis si fotbal la han	birou informare turistica festival mancaruri traditionale (zilele orasului septembrie) locuri amenjate pentru picnic produse alimentare in recipienti de lemn, impletituri de alun (branza, tuica) produse alimentare in ceramica (unt, miere, gemuri, tuica) cu marca cocosul de Horezu indicatoare pentru informare standardizate organizare spectacole dans, cantece, teatru ceramica de Horezu utilitara si ecologica trenulet (kikicar) traseu turistic promovare si vanzare prin internet servicii turistice si produse locale amenajare loc promenda dealungul raului Sali de fitness Bazin de inot in Romani si Horezu (cooperatie mestesugareasca) Pulovere de lana si suveniruri cu marca parcului national Buila – Vanturarita trasee montane marcate si indicatoare ghizi si salvamont noi pensiuni
Costesti cazare manastiri drumetii pentru cules fructe de padure, ciuperci si lectii de preparat 2 trasee escalada pe Bistrita si Arnota cazare si masa la Evrika vizitare Pestera Liliecilor jocuri de echipa	noi pensiuni cu gradini complex balnear pentru folosirea izvoarelor trenulet (mocanita) heliport pentru turisti bogati si stresati care sa vina la manastiri sa se relaxeze cazare si masa la cabana cheia si intre rauri trenulet (mocanita reamenjata) locuri de campare la stog si intre rauri organizare vizite la culele din maldarasti noi pensiuni 2 trasee marcate in parcul national 1 traseu escalada pe Buila traseu ecoturism in parcul national Buila Vanturarita
Maldarasti excursii le monumente	noi pensiuni cu gradini excursii in aer liber teren de sport spatii pentru picnic cules plante medicinale si fructe de padure organizare vizite la manastiri Horezu, Polovragi si Costesti calorie foc de tabara excursii cu ghid la varful magura si rosoveni
Tomsani teren de sport teren de fotbal cu dus cules fructe foc de tabara drumetii pe dealul Magura lac cu apa sarata	pescuit in lac sala de sport tratamente cu miere sauna pensiuni cu gradini pescuit, plimbări pe lac calarie
Vaideeni vizite la obiective culturale, muzeul traditiei pastoresti si fluierului vizite stane biblioteca acces internet vizionare spectacole folclorice si pastoresti jocuri de cabana drumetii pe munte cazare si masa la pensiuni	pensiuni cu gradini turism pe cai (ecvestru) stani specializate cu implicarea ocupationala a turistilor servicii de supraveghere copii noi pensiuni organizare vanatoare

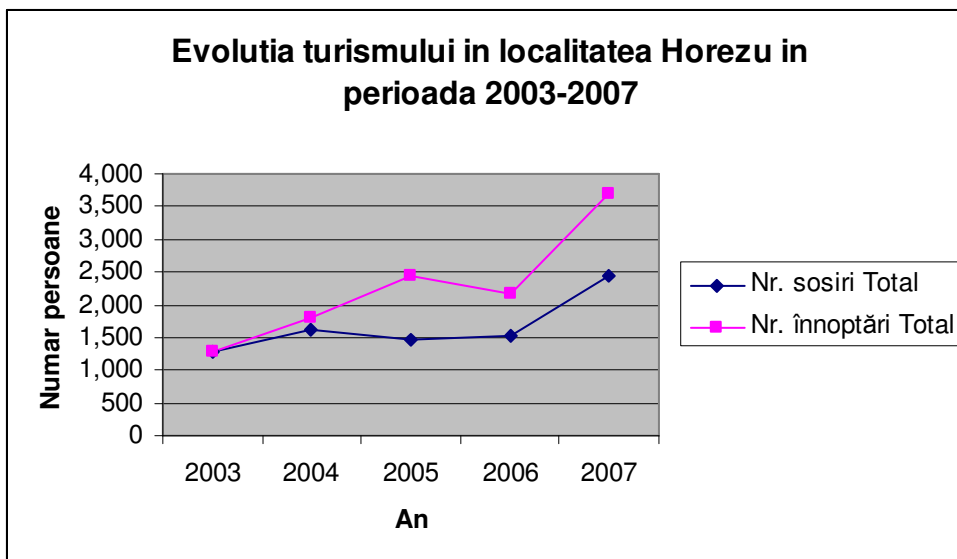
Împreună, localitățile din Oltenia de Sub Munte cu sprijinul FPDL au lansat site-ul www.olteniadesubmunte.ro, au realizat materiale de promovare a turismului - hărți, pliante și s-u prezentat la Târgul Național de Turism pentru prima dată în 2006.

Promovarea turistica existentă In acest moment zona turistica Horezu si imprejurimi beneficiaza de promovare turistica prin urmatoarele instrumente:

- pe site-urile www.Horezuonline.ro, www.eco-oltenia.ro, www.olteniadesubmunte.ro, www.valcea-turism.ro, www.valceaturistica.ro, cat si portalurile de turism nationale : www.turism.ro, www.infoturism.ro, www.antrec.ro, www.ici.ro, etc
- prin publicatii realizate de administrațiile locale, Asociația Depresiunea Horezu, ONG-uri locale (in general pliante si brosure) in cadrul unor proiecte de dezvoltare: pliante de promovare realizate de catre FPDL sau de catre Asociația Kogayon, etc
- in cadrul publicatiilor de promovare turistica a Romaniei, publicate de catre Autoritatea Nationala de Turism (aici sint promovate doar cateva atractii turistice, nefiind promovata zona in intregul ei, ca destinatie turistica)
- prezența constantă la târgurile de turism.
-

«Depresiunea Horezu - Destinatie Europeana de Excelenta» Proiectul Asociației Depresiunea Horezu a prezentat atractiile turistice din localitatile componente ale Asociației (Horezu, Costesti, Vaideeni, Maldaresti, Slatioara) fiind evidentiata valorile patrimoniului natural, cultural si serviciile oferite turistilor. Proiectul a primit premiul I în cadrul concursului de "Destinatii europene de excelenta"cu tema "turismul si mostenirea locala intangibila" (mostenirea locala intangibila include gastronomie, artizanat, specificul din mediul rural, etc.).organizat de Directoratul General pentru Antreprenoriat si Industrie al Comisiei Europene. S-a realizat la nivel national, o ierarhie a destinatiilor de excelenta – destinatiile turistice netraditionale, care dispun însa de o bogata mostenire culturala, cu elemente de unicitate. La concurs au participat mai multe proiecte din toata tara, pentru evaluarea finala fiind selectate 15 proiecte. Astfel Depresiunea Horezu va fi parte dintr-o retea nationala a destinatiilor culturale netraditionale care vor fi promovate. Existenta parteneriatelor, a cooperarilor la nivel local a fort unul dintre criteriile de selectie alături de bogatia resurselor naturale si culturale cu elemente de unicitate, initiativele avute în domeniul dezvoltarii turismului durabilș participarea la proiecte locale, regionale, nationale pentru dezvoltarea produselor turistice și activitati de marketing si de promovare.

Promovarea existentă în acest moment face ca zona sa fie perceputa din ce în ce mai mult de catre turisti si de catre turoperatori ca o destinatie turistica, cu o imagine proprie, clar diferentiata de alte destinatii.. Instrumentele sunt însă relativ limitate, slab integrate iar modul de distribuire a materialelor, calitatea si accesibilitatea informatiei lasă de dorit. , Acest lucru, coroborat cu calitatea si cantitatea serviciilor turistice de baza si conexe, contribuie la o circulatie turistica relativ redusa, la o sezonalitate accentuata a vizitelor turistice cat si la pastrarea caracterului de zona de tranzit pentru turism al zonei.

Industria extractivă

SOC. NAT. A SARIÍ "SALROM" BUCUREȘTI (Adresa Calea Victoriei nr.220-sector 1 BUCUREȘTI, tel 6506565) este deținătoarea permisului de exploatare a calcarului industrial și de construcții la exploatarea Arnota Bistrița. La Cariera Bistrița - se extrage și se prepara calcar. Calcarul extras este transportat cu trenul, la S.C. UZINELE SODICE Govora S.A. (cca. 40 km). Societatea Națională SALROM este în prezent supusă privatizării. Societatea Comercială Olchim SA și-a exprimat interesul să o achiziționeze. Sterilul rezultat în urma exploatareii este depozitat pe halda de steril. Conform Planului Local de Acțiune pentru Mediu are următoarele impacte asupra mediului Halda de steril nu este stabilă și provoacă alunecări de teren, punând în pericol așezările locuitorilor, unii fiind deja stramutați. Riscul de alunecări de teren, încă existent, a fost evaluat ca **mare**, referitor la componenta sol. Emisiile de particule minerale de la concasarea calcarului și halda de steril provoacă un efect **semnificativ** asupra calitatii vieții. În plus, efectul de reducere a potențialului de dezvoltare turistică a fost evaluat ca fiind **redus**.

Rezervele de petrol, cărbune, izvoare minerale și geotermale nu sunt exploatate după știința noastră.

Industria locală – Ex. Ceramica

Centrul de ceramică Horezu este cel mai important centru de ceramică smălțuită din România. Aici este găzduită o expoziție etnografică permanentă (la Casa de cultură și la atelierele meșterilor olari) și un târg anual

Autorul unui articol număra în anul 2000 18 ateliere pe o stradă de nu mai mult de 500 de metri, strada Olari din orașul Horezu²⁴ Meșteșugul este de fapt întins și în comunele vecine. Recensământul organizat în cadrul Școlii de Vară "De Vorbă cu Actorii Locali" a intervievat 17 meșteri chiar în ateliere lor. Producția fiecărui atelier variază între 250 și 4000 de piese de ceramică

²⁴ "There are 18 pottery studios in a village of only 500 yards long. Pricing of the pots is still very cheap and consequently the lives of most of the traditional potters is very poor, especially with inflation of over 100% a year. As a result many of the co-operative potteries are looking to export with all the inevitable compromises this entails." Dintr-un articol pe internet intitulat „The most famous pottery town in Romania”

pe an. Estimăm că meșterii din zonă produc cel puțin 60.000 de piese anual. Producția este vândută integral. Formele preferate de distribuție sunt din atelier, prin engroșiști-intermediari și la târguri. Deși un are încă performanțe economice suficiente considerăm că această industrie se poate constitui într-un exemplu de industrie locală familială.

Tot ce este legat de aceasta arta antică este un secret și în același timp o afacere de familie având în vedere că toți membrii adulți ai familiei sunt implicați în acest proces: barbatul este cel care da forma obiectelor la oala olarului iar femeia este cea care le decorează. Ceramica de Horezu este realizată numai la roata tradițională a olarului cu obiecte de finisat tradiționale. Arderea obiectelor de ceramica este realizată în cuptoare orizontale pe lemne prin metoda oxidării rezultând în acest fel obiecte ceramice cu o nuanță pământie. Majoritatea obiectelor de ceramica sunt decorate în modele delicate și totuși puternic geometrice sau vegetale, pictate cu maiestrie de soțiile meștrilor olari care folosesc culori 100% naturale și obiecte de decorat de genul cornului de bou sau a panii de gasca. Obiectele ceramice tradiționale sunt: farfurii, ulcioare, oale și chiar jucării sau fluier. Ele afișează culori specifice - alb, maro, verde, gri - și modele specifice. Cel mai popular motiv din regiune este cocosul de Horezu, dar mai sunt și alte modele tradiționale precum: pești, cercuri, spirale, stele, cozi de cocos și spice de grau.

Sursa www.romanian-pottery.com - site specializat în comercializarea de ceramica

Olar	Ceramica tradițională de Horezu	Ceramică decorativă	Ceramica utilitară	Altele
Tambrea Gheorghe	Nd	Nd	Nd	Nd
Iorga Liviu și Alina	Nd	Nd	Nd	Nd
Tanasescu Viorel	Nd	Nd	Nd	Nd
Familia Gh. Iorga	500	500	500	Nd
Miutoiu Elena	4000	Nd	2000	400
Olariu Vasilica	200	200	Nd	Nd
Vicsoreanu Eufrosina	250	250	Nd	Nd
Mischiu Dumitru	Nd	Nd	Nd	Nd
Popa Ionel	1000	1000	600	Nd
Frigura Ion, Maria, Vasile Ionel, Florinel	1000	5000		Nd
Bâscu Constantin și Mihai	1000	Nd	1000	Nd
Mischiu Gheorghe fiul	3500	Nd	350	Nd
Palosi Ion	Nd	Nd	Nd	Nd
Popa Costel	1000	Nd	Nd	Nd
Mischiu Ion	400	Nd	Nd	Nd
Giubega Ion Sorinel	3500	Nd	1500	Nd
Bâscu Ion	300	600	100	Nd
Total	16650	7550	6050	Nd
Media	1388	1258	864	Nd
Estimat	23590	21388	14690	Nd

Nd - nu a dorit să declare

Ceramica Societate Cooperatista are 30 de angajați și opt obiecte de activitate, pe primele locuri ca eficiență fiind croitoria de serie și prestările de servicii (frizerie, cismărie). De ceva vreme, și artizanatul (secția de covoare, atelierul de ploști, ceramica decorativă și de uz gospodăresc) au redevenit atractive pentru partenerii de afaceri. **Dezvoltarea turismului crește piața produselor**

tradiționale. “Cocoșul de Hurez a devenit brand internațional, cu acte în regulă, iar încurajarea dezvoltării turismului nu poate aduce decât beneficii și pentru noi, pentru că turiștii sunt și principalul segment de cumpărători de ceramică tradițională”, explică Grigore Toma **președintele al Ceramica SCM Horezu.** În 2007, unitatea a reînnoțit și tradiția participărilor la târguri și expoziții naționale și internaționale, cu produse ale meșterilor de la Horezu, beneficiind în acest sens și de sprijin financiar din fondurile guvernamentale alocate încurajării Întreprinderilor Mici și Mijlocii. **(Adrian PANĂ)**²⁵

Meșteșugul devenit industrie locală al ceramicii de Horezu poate duce la formarea unui «district industrial» după modelul italian al micilor industrii de succes descrise în articolul de mai jos

Increderea izvorata din legaturile familiale si comunitare este baza dezvoltarii industriale din centru-nordul Italiei. Aceasta incredere, tradusa sociologic in ‘capital social’ i-a determinat pe antreprenorii locali italieni sa se grupeze in districte industriale. ...Unii teoreticieni le numesc comunitati locale de cunoastere, altii “rezervoare locale de pricepere si cunostinte” (F. Fukuyama, 1995). Afacerile de familie, transcendente spiritului rural, au devenit inovatoare, orientate catre export si inalt tehnologizate. In majoritatea cazurilor districtele industriale au depasit cadrul restrans al rubedeniilor antreprenorilor. Ele au fost si sunt in mod expres sustinute de guvernele locale prin servicii de training sau finantare. Mai mult, micile afaceri de familie s-au grupat in “mici retele spontane cu companii asemanatoare si au realizat subcontracte cu alte firme mici pentru aprovizionare sau servicii de marketing” (Fukuyama). Merita mentionat si faptul ca institutiile de credit la care se apeleaza cel mai frecvent sunt in mod exceptional banci locale, case de economii sau cooperative de credit. Aceste retele industriale umplu numeroasele “crapaturi”, nise, din piata italiana aducand capital material de mari dimensiuni si pastreaza o mare flexibilitate interna. ... Intreprinzatorii din Italia de centru-nord, mesteri priceputi si foarte economici sunt, prin atitudinea lor informala fata de business, si foarte... simpatici. In general nu au avut nevoie de o camera de comert, se intalneau foarte bine si la carciuma (osteria) unde se puteau pune la cale afaceri de o maniera mult mai placuta, cu un pahar de sangiovese in fata. Inovatiile si le comunicau prin viu grai, fara a fi nevoie de expertul cu diploma MBA, nu vorbesc limbi straine, ba poate nici macar italiana literara. Printre produsele competitive ale acestora gasim textile, confectii, mobila, unelte agricole, incaltaminte, ceramica de inalta calitate, faianta, dar si roboti industriali si masini unelte din cele mai sofisticate. Fukuyama spune ca acest fapt confirma “ca nu este necesara nici o legatura intre industria mica si inapoierea tehnologica”.

Sursa <http://presa-alternativa.ro/> 05.11.2006, Raul Cazan

Desfacerea produselor folosește o varietate de canale - meșterii de tradiție veche valorificându-și producția cu precădere la târgurile specializate în timp ce meșterii tineri vând prin magazine proprii, intermediari și pe internet. Din ce în ce mai mulți meșteri și-au făcut magazine proprii de desfacere la șoseaua națională care traversează localitatea. Desfacerea produselor folosește o varietate de canale - meșterii de tradiție veche valorificându-și producția cu precădere la târgurile specializate în timp ce meșterii tineri vând prin magazine proprii, intermediari și pe internet.

Metoda de desfacere %						
Magazin propriu	Stand stradal	Atelier	Angrosisti	Targuri	Altele	Olar
		20		80		Familia Gh. Iorga
32	17	17		32	Internet 2	Miutoiu Elena
		5		95		Olariu Vasilica
		10		90		Vicsoreanu Eufrosina

²⁵ Observatorul de Vâlcea 2008

				100		Mischiu Dumitru
		10	30	50	la comanda 10	Popa Ionel
		90		10	Internet	Frigura Ion, Maria, Vasile Ionel, Florinel
		10	40	50		Bâscu Constantin și Mihai
5		5	40	50		Mischiu Gheorghe fiul
		50	40	10		Palosi Ion
		10	10	80		Popa Costel
				100		Mischiu Ion
			90	5	5 comanda	Giubega Ion Sorinel
		3	67	30		Bâscu Ion

Resursele umane

Zona studiată grupează o populație de peste 40.000 locuitori (40.247), din care cca. 16,9% populație urbană, în orașul Horezu. Dacă se ia în considerare însă strict populația localității Horezu (localitatea de reședință are 3922 locuitori fără satele aparținătoare), atunci ponderea populației rurale poate fi estimată la cca. 90,3%. Acest procent reflectă caracterul dominant rural al zonei, caracter susținut și de dispersia relativ mare a populației, într-un număr de 57 de localități (lista completă a satelor poate fi găsită în Anexa 3), cu populații variind la recensământul din 2002 între 3922 - Horezu - localitatea de reședință și 8 locuitori (satul Roșoveni din Măldărești pare în extincție - la data raportului mai trăiau în acest sat 2 locuitori).

				0-14			15-59			peste 60		
	Total	masculin	feminin	total	masculin	feminin	total	masculin	feminin	total	masculin	feminin
Barbatesti	3861	1934	1927	599	305	294	2107	1141	966	1155	488	667
Costesti	3699	1872	1827	588	290	298	2224	1200	1024	887	382	505
Francesti	5599	2713	2886	1045	514	531	3326	1699	1627	1228	500	728
Horezu	6807	3270	3527	1243	626	617	4328	2128	2200	1236	516	720
Maldaresti	2069	1018	1051	363	173	190	1181	622	559	525	223	302
Otesani	3046	1545	1501	508	259	249	1731	928	803	807	358	449
Slatioara	3633	1773	1860	601	313	288	2029	1032	997	1003	428	575
Stroesti	3104	1542	1562	528	258	270	1717	906	811	859	378	481
Tomsani	4194	2063	2131	622	323	299	2344	1218	1126	1228	522	706
Vaideeni	4235	2060	2175	794	410	384	2332	1158	1174	1109	492	617
Total Micro regiune	40247	19790	20447	6891	3471	3420	23319	12032	11287	10037	4287	5750

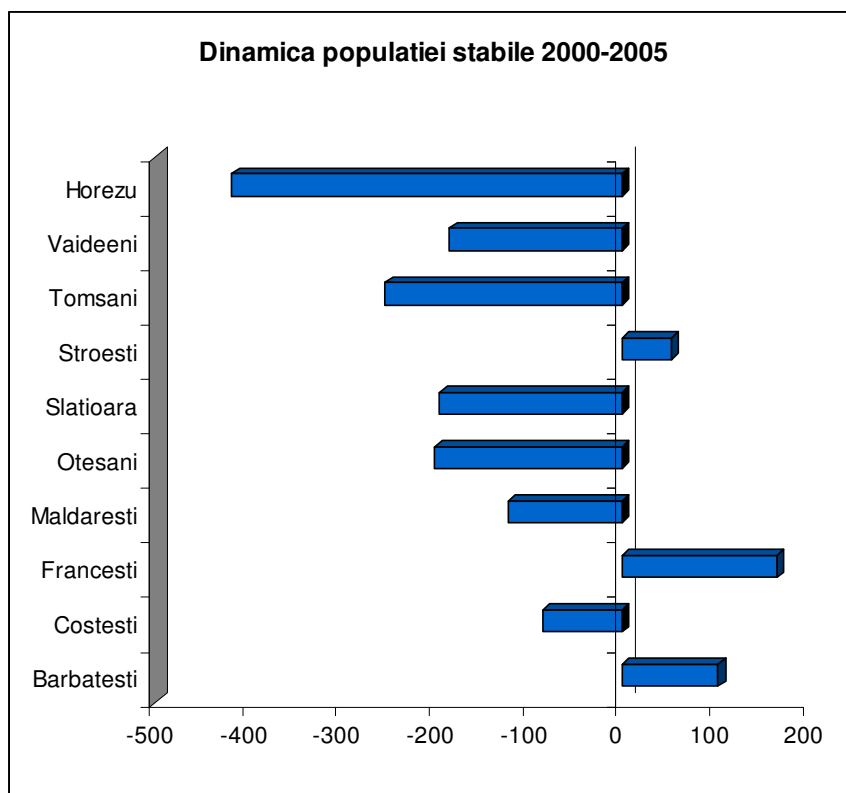
Sursa Recensamantul populatiei si al locuintelor Institutul National de Statistica 2002

Din punct de vedere etnic și confesional, populația zonei este relativ omogenă, principalul grup fiind al românilor ortodocși. Alături de acest grup majoritar, trebuie semnalată în zonă prezența unui important grup de rudari (cca. 1500-2000) și rromi localizați cu precădere în Horezu, Costești și Vaideeni. Rudarii sunt mari meșteri la împletituri și prelucrarea lemnului.

Populația este în scădere după cum arată datele din tabel și graficul de mai jos

POPULATIA	Barbatesti	Costesti	Francesti	Maldaresti	Otesani	Slatioara	Stroesti	Tomsani
2000	3721	3583	5478	2166	3158	3753	3047	4405
2001	3706	3539	5429	2157	3140	3757	3011	4378
2002	3847	3639	5680	2098	3102	3703	3132	4245
2003	3848	3654	5643	2086	3093	3625	3113	4220
2004	3832	3600	5635	2069	3015	3587	3108	4187
2005	3824	3498	5644	2044	2958	3558	3100	4152
Dinamica populatiei stabile	103	-85	166	-122	-200	-195	53	-253
evolutie %	2.8	-2.4	3.0	-5.6	-6.3	-5.2	1.7	-5.7

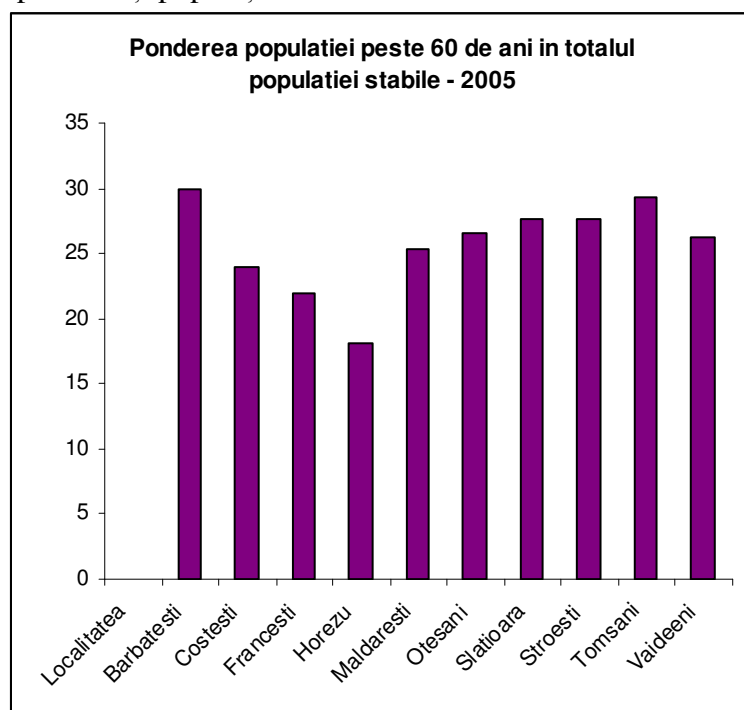
Sursa Direcția județeană de Statistică Vâlcea

Sursa Direcția județeană de Statistică Vâlcea

Microregiunea Horezu are o structură demografică favorabilă. Orașul Horezu are cea mai tânără populație dintre localitățile microregiunii cu numai 18% populație peste 60 de ani. Localitățile cu populație îmbătrânită sunt numai Tomșani și Bărbătești unde ponderea populației de peste 60 de ani

apropiindu-se de 30%. Această structură de vârste arată că localitatea Horezu este capabilă să ofere oportunități populației active din zonă.

Sursa Direcția județeană de Statistică Vâlcea

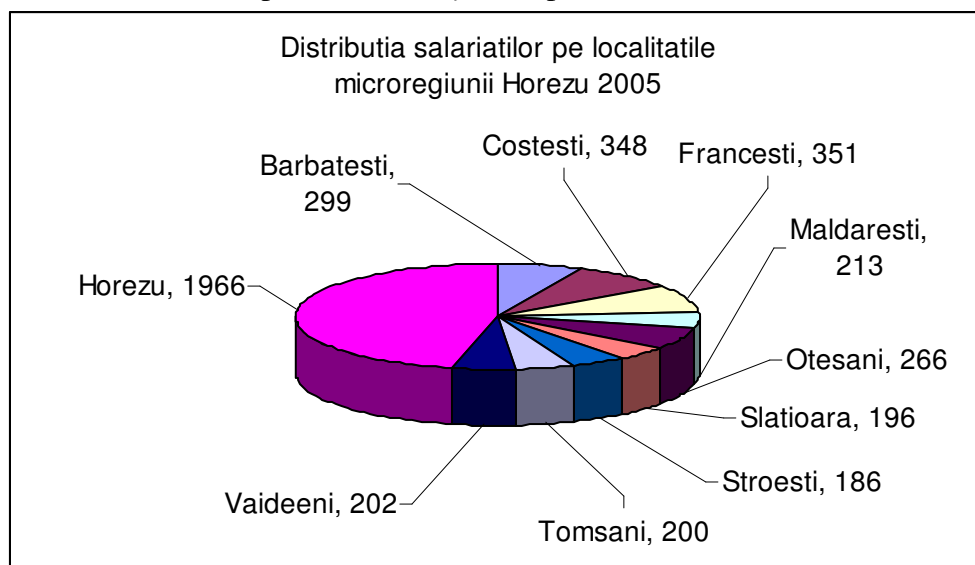
Balanța demografică a microregiunii Horezu pe anul 2005 arată spor demografic negativ în toate localitățile (conform tendințelor naționale) iar sporul migratoriu este nesemnificativ. O excepție o reprezintă localitatea Horezu care înregistrează creșteri ale populației prin spor demografic în localitate mai mari decât sporul migratoriu. Cu alte cuvinte aici se compensează sporul migratoriu prin creștere demografică.

Anul 2005	Spor demografic	Spor migratoriu	Balanta demografica
Barbatesti	-42	26	-16
Costesti	-19	-16	-35
Francesti	-21	21	0
Maldaresti	-15	1	-14
Otesani	-18	-24	-42
Slatioara	-29	5	-24
Stroesti	-23	12	-11
Tomsani	-44	-15	-59
Vaideeni	-28	-21	-49
Horezu	16	-1	15
Total micro-regiune	-223	-12	-235

Sursa Direcția județeană de Statistică Vâlcea

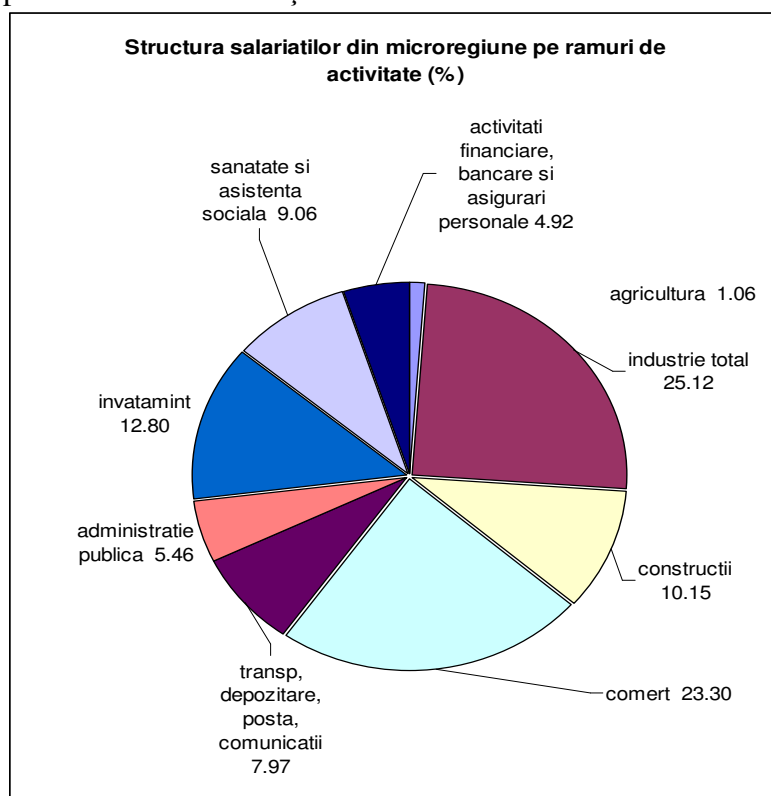
Rata de ocupare a fortei de munca este slaba (nr. total salariați 4.227, 10,5% din total populație). O mare parte a populației este ocupată în economia de subsistență în sectorul agricol și forestier.

Structura salariațiilor pe localități arată că aproape jumătate din locurile de muncă salariate se găsesc în orașul Horezu. Celelalte localități oferă între 200 și 350 de locuri de muncă salariate fiecare, ceea ce este peste media națională pentru mediul rural.

Sursa Direcția județeană de Statistică Vâlcea

Un sfert din locurile de muncă salariate la nivelul microregiunii este oferit în domeniul industrial, iar un alt sfert în domeniul comercial. Ambele valori sunt sub media națională, ceea ce arată un anumit deficit de locuri de muncă salariate în industrie și comerț. Agricultură nu ofera un numar semnificativ de locuri de munca desi zona este preponderent rural. Se remarca localitatea Frâncești care de altfel deține 40 din cele 45 de locuri de muncă din domeniu cel mai probabil la ferma de psăsăriAvicola Frâncești.

Sursa Direcția județeană de Statistică Vâlcea

În ceea ce privește ramurile industriale se remarcă Horezu și Frâncești pentru o bună dezvoltare a industriei prelucrătoare și Costești pentru industria extractivă.

- **Cunoștințele și nivelul de informare** Furnizează legăturile și accesul la informații de afaceri, economice, de piață, socială și de mediu

Conectivitatea Internet, abonamente ziare

- **Abilitățile, competențele și inovarea** Spiritul antreprenorial, educația și un mediu care stimulează învățarea

Densitatea de școli

Abilitati - cursuri de calificare

Spirit antreprenorial - număr de întreprinderi, rata de înregistrare

- **Calificarea populației locale pentru derularea unor activități economice și atragerea unei forțe de muncă calificate**

Populația școlară

Localitatea /Persoane	Copii inscriși în gradinite	Elevi inscriși - total	din care Elevi inscriși în - nr. Persoane			
			invatamint primar si gimnazial	invatamant profesional, complementar si de ucenici	invatamint liceal	invatamint postliceal
Barbatesti	107	302	302			
Costesti	120	419	298	121		
Francesti	175	553	553			
Maldaresti	46	154	154			
Otesani	47	209	209			
Slatioara	119	255	255			
Stroesti	80	269				
Tomsani	118	292	292			
Vaideeni	130	369	369			
Horezu	283	2388	1004	333	1124	55
Total micro-regiune	1225	5210	3436	454	1124	55

Sursa Direcția județeană de Statistică Vâlcea

Grupul Școlar "Constantin Brâncoveanu"

Orașul HOREZU Str. Str. Al. I. Cuza, Nr. 1, Tel-0250861091,tel/Fax-0250860420 e-mail:lcbhorezu@yahoo.com

Grupul școlar este situat în regiunea sud-vest Oltenia, în partea de nord a județului Vâlcea și oferă servicii educaționale pe o rază de 20 km în zona Olteniei de sub munte. Grupul Școlar instruieste elevi în domeniile electric, mecanic, industrie textilă și pielărie, construcții, instalații și lucrări publice, agricultura și resurse naturale și protecția mediului – pentru liceul tehnologic. În cadrul liceului se școlarizează elevi și pentru filiera teoretică, profilul real și umanist, respectiv specializările matematică-informatică, științele naturii, filologie și științe sociale. În anul școlar 2006-2007 unitatea a avut înscriși la început de an școlar 2167 elevi pe următoarele forme de învățământ:

Ø Învățământ primar - 261 elevi;

Ø Învățământ gimnazial - 329 elevi;

Ø Învățământ liceal - ciclul inferior - 515 elevi;

Ø Învățământ liceal - ciclul superior - 585 elevi;

Ø Școala de Arte și Meserii clasele IX-X - 212 elevi;

Ø Clasa a XII-a ruta progresiva - 57 elevi;

Ø Învățământ frecvență redusă - 208 elevi.

Din numărul de elevi de 2167 sunt navetiști 1297 elevi adică 59,85%. Naveta zilnică a elevilor la locurile de domiciliu se realizează la nivelul a 16 localități rurale la o depărtare maximă de circa 25 km. Comunele limitrofe sunt Tomșani, Măldărești, Pietrari, Bărbătești, Vaideeni, Slătioara, Milostea, Stroiești, Oteșani., Cernisoara, Popesti, Mateesti, Izvoru Rece, Marita, Copaceni, Costesti, Bistrita. Pentru localitatea Urșani, cartier al orașului Horezu, a fost pus la dispoziția elevilor un microbuz pentru transportul acestora la unitatea de învățământ.

Proiecte educationale

Programul "Construire de săli de sport"; Programul "Campus școlar" ;

Programul "Bani de liceu"; Programul "Euro 200";

Proiectul PHARE TVET RO 2004-2006;

Proiecte Comenius - "Omul și mediul pentru sănătatea pământului"; "Educația pentru mediu";- "Ewhum", "Muzeele locuri ale memoriei";

Proiectul „Educația 2000-”;

Proiectul "Leonardo" - Formare profesională la standarde europene în protecția mediului și agroturism

Școala funcționează ca un mediu de învățare deschis, profesorii colaborează cu membrii comunității locale precum și cu profesorii din alte școli. Grupul Școlar este și principalul furnizor de pregătire și calificare profesională

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - FILIERA TEORETICĂ

Filiera	Profil	Specializare
Teoretică	Real	Matematică - informatică
		Științele naturii
	Umanist	Filologie
		Științe sociale
Teoretică - frecvență redusă	Real	Științele naturii

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL - Nivel 3 de calificare

Filiera	Profil	Calificare profesională
Tehnologică	Resurse naturale și protecția mediului	Tehnician ecolog și protecția calitatii mediului
Tehnologică	Tehnic	Tehnic
		Tehnician mecanic de întreținere și reparații
		Tehnician electrotehnist
		Tehnician în industria textilă
		Tehnician în instalații electrice
Tehnologică	Tehnic	Tehnician în construcții, instalații și lucrări publice

ȘCOALA DE ARTE ȘI MESERII - Nivel 1 de calificare

Domeniul	Calificare profesională
Mecanică	Lucrător în mecanica de motoare
	Lucrător în prelucrări la cald

	Lucrător în lăcătușerie mecanică structuri
Electric	Lucrător în electrotehnică
Industria textilă și pielărie	Lucrător în tricotaje - confecții
Construcții, instalații și lucrări publice	Lucrător finisor pentru construcții
Fabricarea produselor din lemn	Lucrător în tamplărie

AN DE COMPLETARE- Nivel 2 de calificare

Domeniul	Calificare profesională
Electric	Electrician exploatare medie și joasă tensiune
Mecanic	Lăcătuș constructii metalice, utilaj tehnologic
Industria textile și pielărie	Confecționer produse textile

Furnizori de servicii sociale acreditați:

[Centrul de Asistență Socială Pentru Persoane Vârșnice-Primăria Stroesti](#) (Serviciu specializat la nivel local) Stroesti, Valcea Stroesti

Conducerea, parteneriatele și organizarea

La această secțiune am dorit să trecem în revistă

- abilitățile de conducere din cadrul comunității de afaceri și al administrației locale care se manifestă inclusiv prin capacitatea de a genera și implementa proiecte inclusiv de atragere a unor resurse externe

- parteneriatele, rețelele și normele sociale, încrederea socială și cultura integrității care facilitează coordonarea și cooperarea în interes comun

1. Parteneriate

• **intre comunitatile din depresiune exista relatii teritoriale traditionale.** Din punct de vedere administrativ, Horezu a avut un tol teritorial recunoscut inca din sec. al XIX-lea, cand este mentionat la 1855 “plaiul Horezu”, cu 34 de sate, cu resedinta in “Targul Horezu”. In perioada interbelica a functionat “plasa Horezu”, ca plasa rurala cu 45.713 locuitori, a doua ca marime din judet, subordonand 99 de sate. In perioada 1950 - 1968 sistemul de plase si judete a fost inlocuit de raioane si regiuni. Plasa Horezu, cu mici modificari de contur, a devenit raionul Horezu, cuprins initial in regiunea Valcea si din 1952 in regiunea Arges. In anul 1966, populatia raionului Horezu era de 83.165 de locuitori (7 % din populatia regiunii Arges), iar numarul de comune arondate era de 28. Populatia fostei comune Horezu a fost inclusa in mediul urban in anul 1968, cand Horezu a dobandit statut de oras. Pe teritoriul său funcționează un număr de servicii publice de interes microregional și anume

Formația de Gospodărire a Apelor Horezu

Centrul de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice Horezu

Administrația Finanțelor Publice – Trezoreria Horezu

Judecătoria Horezu

Parchetul de Pe Langa Judecătoria Horezu

Districtul de Drumuri Naționale Horezu

Agentia Locala de Ocupare a Fortei de Munca

Ocolul Silvic Horezu

Ocolul Silvic Romani

Serviciul De Evidenta Informatizata A Persoanei

• **colaborarea/constituirea unor aliante strategice intre localitati de dimensiuni relativ mici, ca o necesitate pentru atragerea unor investitii si investitori, accesarea fondurilor structurale si dezvoltarea economica locala.**

Asociația “Depresiunea Horezu” a fost înființată la data de 05 aprilie 2005 și a obținut personalitate juridică la data de 02 august 2005 prin Încheierea nr.594/2005 emisă de Camera de consiliu a Judecătoriei Horezu, județul Valcea.

Asociația Depresiunea Bistrita Otasau - include localitățile Tomsani, Barbătești, Pietrari, Stoenesti, Puasești, Franțești, Otesani, Stroești și Cernișoara. Asociația s-a creat în anul 2006 ca un parteneriat între administrațiile locale și sectorul privat (asociații de crescători de animale, societăți comerciale, etc) din zonă. Asociația își propune

Proiecte în cooperare între localități

1. Proiecte încheiate sau în lucru

- Proiectul “Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii generale și turistice în zona cultural-istorică a Depresiunii Horezu”, cadrul Programului PHARE 2006 COEZIUNE ECONOMICA SI SOCIALA Proiecte Mari de Infrastructura Regionala în colaborare, de Consiliul local Horezu cu consiliile locale ale comunelor Costești și Măldărești și cu sprijinul Consiliului Județean Valcea.

2. Proiectul “Oltenia de nord, viitoare destinație ecoturistică” al Asociației “Depresiunea Horezu” în parteneriat cu Asociația Kogayon, asociație de protecție a mediului și protecție a naturii, co-administrator al Parcului Național Buila-Vinturarița.

3. «Depresiunea Horezu - Destinație Europeană de Excelență» Proiectul a prezentat atracțiile turistice din localitățile componente ale Asociației Depresiunea Horezu (Horezu, Costești, Vaideeni, Măldărești, Slatioara)

2. Proiecte de viitor în cooperare cu localitățile vecine

Proiect - scurtă descriere - stadiu - sursa de finanțare vizată	Localitatea parteneră	Perioada
“Sistem integrat de colectare și depozitare temporară a deșeurilor în comuna Franțești	Băbeni, Băile Govora și Consiliile Locale ale comunelor Franțești, Bărbătești, Bunesti, Mihăești, Păusești, Pietrari, Stoenesti	2008- 2010
Colectarea selectivă a gunoierului - aplicație în cadrul Programului Phare 2004 Coeziune Economică și Socială “Schema de investiții pentru Proiecte Mici de Gestionare a Deșeurilor” (Faza Extinsă), Linia de buget: Phare/2004/016 - 772.04.01.04.01.01, să Proiectul își propună achiziționarea de utilaje de transport, precum și a unor pubele și containere pentru colectarea selectivă a deșeurilor din zonă. Proiectul de afla în faza de scriere și întocmire a Studiului de fezabilitate, urmând a fi depus până la data de	parteneri în proiect fiind Consiliul local al orașului Horezu, Consiliile comunale ale comunelor Costești, Măldărești și Vaideeni și Consiliul Județean Valcea.	2009 - 2010

2. Asociații

Până la data încheierii acestui raport am putut identifica 42 de organizații neguvernamentale înregistrate în microregiunea (date din localitățile Costești, Horezu, Măldărești , Tomșani și

Vaideeni). Aceste date ne demonstrează că zona are un important țesut asociativ , element foarte important al capitalului social al zonei.

Se remarcă prin amploarea activităților și succesele raportate Asociația Kogayon

Asociația Kogayon, organizație nonguvernamentală de protecție a mediului cu sediul în Costești-Valcea, s-a înființat în anul 2003 și are în prezent 135 membrii. Principala realizare a Asociației Kogayon a fost **înființarea Parcului National Buila-Vanturarita**, al 12-lea din cele 13 parcuri naționale ale României, prin întocmirea studiului de fundamentare științifică și realizarea demersurilor necesare către autoritățile competente. Parcul a fost înființat prin **Hotărârea Guvernului nr. 2151/2004**, iar Asociația Kogayon a primit, în cadrul Galei Societății Civile, premiul pentru cel mai bun proiect de mediu al anului 2004. În prezent, Asociația Kogayon este **partener al R.N.P. Romsilva** la administrarea Parcului National Buila-Vanturarita, în baza Protocolului de colaborare nr. 12466/06.09.2005.

Pe lângă implicarea în administrarea Parcului National Buila- Vanturarita, Asociația Kogayon mai are în custodie o arie naturală protejată: **Rezervația Naturală Muzeul Trovanților Costești**, conform convenției de custodie nr. 3067/22.05.2006 încheiată cu Agenția pentru Protecția Mediului Valcea. Asociația Kogayon este membră a **Coalitiei ONG Natura 2000** și a participat în mod activ la implementarea rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, prin studii concretizate cu desemnarea Parcului National Buila-Vanturarita atât ca sit de importanță comunitară, cât și ca sit de protecție avifaunistică. Asociația Kogayon este membră a **CERI (Carpathian Ecoregion Initiative)** și reprezentantă ONG-urilor în Comitetul de Bazin al Raului Olt, precum și membră în CRESC SV Oltenia. Asociația Kogayon a implementat în anul 2007 sau are în curs de implementare mai multe proiecte, cu finanțare externă sau din surse proprii, având ca beneficiar Parcul National Buila-Vanturarita, Rezervația Naturală Muzeul Trovanților Costești, comunitățile locale din preajma parcului național, vizitatorii zonei, publicul larg.

Activități în anul 2008 Asociația Kogayon împreună cu Administrația Parcului **Reconstrucție Cabana Codric** În perioada **6-22 august 2008** organizează o acțiune de reparare a vechiului canton silvic Codric, ce este localizat la ieșirea din Cheile Cheii. Reparațiile la acest canton silvic ce aparține Administrației Parcului au început încă de anul trecut dar mai au rămas de reparat una din camere, acoperișul, gardul, magazie-anexă și câte și mai câte. Și-au anunțat participarea și vreo 20 de voluntari de la un ONG din Belgia, care au fost și anul trecut și ne-au dat o mână de ajutor. www.kogayon.ro

Vara 2008 Tabere de educație ecologică **Ranger Junior al Parcului National Buila-Vanturarita**, tabara Cercetășii României , practica studenți ai Facultății de Geologie și Geofizică București Taberele **Ranger Junior** sunt organizate pe durata a 3-4 zile în diferite locații ale parcului, cu grupuri de 10-30 copii, de diferite vârste (10-18 ani). Pe durata acestora copiii vor învăța diferite lucruri practice: organizarea taberei, montarea cortului, aprinderea focului, reguli de vizitare a unei arii protejate, etică montană, noțiuni de prim-ajutor și supraviețuire, măsuratori cu GPS-ul, orientare turistică, realizare fotografii, determinare flora-fauna, diverse măsuratori etc. Organizatorii pun la dispoziție gratuit participanților echipamentul de tabără (corturi, saci de dormit, saltele, lanterne, primusuri) și echipamentul de lucru (GPS, busolă, binoclu, telescop, camera foto, camera video etc.) precum și personal calificat, iar participanții trebuie să suporte cheltuielile legate de transport și masă. Până în prezent au fost organizate două tabere la Poiana Prislop și Cabana Codric cu elevi din Gr. Sc. C-tin Brancoveanu Horezu.

Restul de asociații din zonă sunt preponderent asociații de crescători, obști sau asociații culturale sportive. Majoritatea au dotări precare și nu au realizat proiecte semnificative în favoarea membrilor acestora.

3. Capacitate administrativa si de absorptie a fondurilor europene

Exemple de proiecte realizate in perioada 2006-2007 de APL din zonă (date parțiale)

Nr	Proiect - Titlu	Cost total	Finantator/ Program	Perioada de desfasurare
Tomsani				
1	Reabilitarea Drum Local Dumbrăvești, comuna Tomșani, județul Vâlcea	210.746 lei	Fondul Român de Dezvoltare Socială	2006
2	Programul de reabilitare a infrastructurii școlare în perioada 2006-2008 pentru Școala cu clasele I-VIII Tomșani, comuna Tomșani, județul Vâlcea	900000 lei	Banca Mondială	2006-2008
3	Infiintare exploatare apicola la Scoala cu clasele I-VIII Folestii de Sus, comuna Tomsani, judetul Valcea	8520 lei	Banca Mondială	2006
4	Modernizare drumuri locale in comuna Tomsani	780000 lei	CL	2007-2008
VAIDEENI				
1	Proiectarea si executia sistemelor de alimentare cu apa in zone rurale si locuinte sociale	aprox. 1.022.456 Euro	Fonduri Sapard si sustinuta de catre Consiliul Judetean Valcea	demarat in anul 2004
2	Economia bazata pe Cunoastere	aprox. 200 000 Euro	Guvernul Romaniei cu sprijinul Bancii Mondiale	2006-2007
3	Construire sediu nou Scoala cu cls.I-IV	aprox.300 000 Euro	Ministerul Educatiei cu sprijinul Bancii Mondiale	2007-2008

111 Formare profesională (training), informare și difuzare de cunoștințe

Obiective operaționale

- a) îmbunătățirea cunoștințelor tehnice și economice generale, specifice pentru agricultură, silvicultură și industria alimentară;
- b) pregătire generală pentru managementul și administrarea fermelor;
- c) respectarea condițiilor de eco-condiționalitate și a Standardelor Pieței Agricole Comune, diversificarea sau restructurarea producției fermelor (introducerea de noi produse și sisteme de procesare) ;
- d) conștientizarea fermierilor privind probleme generale de mediu în sectoarele agricol, forestier și al industriei alimentare în scopul îmbunătățirii protecției mediului;
- e) educarea și conștientizarea proprietarilor de păduri (dobândirea conștiinței forestiere) în vederea asigurării gospodăririi durabile a pădurilor coroborat cu valorificarea superioară a resurselor forestiere și creșterea procentului de păduri la nivel național, ce reprezintă obiective principale ale politicii naționale forestiere;
- f) informări privind introducerea de noi tehnologii informaționale și de comunicare (IT).

Bibliografie

Planul De Amenajare A Teritoriului Național Secțiunea VI – Zone Turistice

Strategia Națională a Patrimoniului Cultural Național

Planul Național de Combatere a Tăierilor Ilegale de Arbori

Planul Local de Actiune pentru Mediu (PLAM) 2006

Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor pentru Județul Vâlcea 2007

Strategia Culturală a Județului Vâlcea 2007-2013

Scurt raport privind Zona Horezu – Novaci- aspecte privitoare la potențialul de dezvoltare economică locală – elaborate de SC URBAPLAN SRL sub coordonarea arh. Gabriel Pascariu iulie 2006 la cererea FPDL